

[www.aeet.or.th](http://www.aeet.or.th)  
E-Mail : [aeet2552@gmail.com](mailto:aeet2552@gmail.com)



วารสาร

## สิ่งแวดล้อมศึกษา-สสศท

**AEE-T Journal of Environmental Education**

© 2010 The Association for Environmental Education of Thailand

ปีที่ 9 ฉบับที่ 20 พฤษภาคม-สิงหาคม 2561

**www.aeet.or.th, E-Mail : aeet2552@gmail.com**

วารสารราย 4 เดือน ปีละ 3 ฉบับ

ISSN : 1906-8557

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์

Assoc.Prof.Dr.Bob Jickling

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย วีระวัฒนานนท์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.วิญญู สะตะ

ดร.บุญเลิศ วงศ์โพธิ์

พิสูจน์อักษร

ดร.รวีวรรณ สนั่นวรเกียรติ

นางสาวจรัสลักษณ์ พิมพ์รส

ประชาสัมพันธ์และงานโฆษณา

นายมัญญ มนุขจร

นายพัฒนา พรหมณี

นางพัชรีย์ ประสงค์ริโย

นางสุกัญญา แก้วนุ่ม

เจ้าของ

สมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทย

สำนักงาน

สมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทย

188 ม.1 ต.น้ำริด อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ 53000

โทร.084-8127512

พิมพ์ที่

สัจจะตักสิลานคร 170/8 ถ.ถีนานนท์ อ.เมือง จ.มหาสารคาม



## บรรณาธิการ

วารสารสิ่งแวดล้อมศึกษา-สสศท ฉบับนี้ เข้าสู่ปีที่ 9 ฉบับที่ 20 ซึ่งได้ดำเนินงานในการเผยแพร่ความรู้ ผลงานทางวิชาการ มาอย่างต่อเนื่อง ด้วยความหวังว่า “การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน” ด้วยความเสียสละ และมีได้หวังประโยชน์ตอบแทนใดๆ เพียงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและสร้างความตระหนักต่อโลกใบนี้ ตราบใดที่ความแปรปรวนของสภาพดินฟ้าอากาศ ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในขณะที่ปัญหามลพิษ ฝุ่นละออง หมอกควัน ขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย ซึ่งเกิดจากการดำเนินชีวิตของผู้คนยังคงดำเนินควบคู่ไปกับการใช้ทรัพยากรที่นับวันเพิ่มจำนวนการใช้เป็นเงาตามตัว เพื่อตอบสนองต่อความต้องการความสะดวกสบาย ความหรรษาทันสมัย และทิ้งร่องรอยที่เหลือไว้เป็นภาระที่ต้องหาวิธีในการจัดการกันต่อไป นอกจากนี้ สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ยังเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการนำทรัพยากรมาใช้อย่างไม่รู้จบ ทั้งหมดจึงเป็นความห่วงใยที่เรายังคงต้องดำเนินการขับเคลื่อนและสื่อสารไปยังนักสิ่งแวดล้อมและผู้คนในสังคม ได้หันกลับมาสนใจในการแก้ปัญหา นึกคิดห่วงใย และปรับพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และร่วมอุดมการณ์ไปด้วยกัน

รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย วีระวัฒนานนท์

บรรณาธิการ



## สารบัญ

เรื่อง	หน้า
เกี่ยวกับสมาคม .....	Part A
บทความวิจัย .....	Part B
1 เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ People’s Decision Criteria for Municipal Mayor Election in Wangchompoo Sub-district, Muang District, Phetchabun Province กาญจนา เจริญสุข <sup>1</sup> , อภิไท สอนทอง <sup>2</sup> , สุวนิตย์ เทศนวน <sup>3</sup> .....	1
2 การพัฒนาเครื่องป้องกันนกรบกวนระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง Development of Automatic Birds Guarding System with High Frequency Sound Waves นภาพร คู่้มทองคำ <sup>1</sup> , ศิริวรรณ พลเศษ <sup>2</sup> , จันทรจิรา โต๊ะขวัญแก้ว <sup>3</sup> .....	16
3 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา The Development of The Learning Management Model for Enhancing Social Studies Skills in The 21 <sup>st</sup> Century of Elementary School Students วิทวัส อินทมานนท์ <sup>1</sup> , ประณัฐ กิจรุ่งเรือง <sup>2</sup> , อรพิน ศิริสัมพันธ์ <sup>3</sup> , ศิริวรรณ ศรีพหล <sup>4</sup> .....	27
4 การนำนโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนสู่ภาคปฏิบัติ ของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์ Applying Education Policy for Driving Towards the ASEAN Community into the Practice of the Phetchabun Secondary Education Service Area Office 40 เริงฤทธิ์ แก้วยศ <sup>1</sup> , กมลวิช ลอยมา <sup>2</sup> .....	39
5 การทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น Policy Corruption Affecting Policy Formulation of Local Administrative Organizations อนนก มุลมา <sup>1</sup> , โคมธราดล อนันตสาน <sup>2</sup> .....	58

## สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

6	การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มีผลต่อการปฏิรูประบบราชการขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น New Public Management Affecting Public Administrative Reform within the Local Administrative Organizations in Khonkaen Province อาทิตย์ ผ่านพูล <sup>1</sup> , กมลวิษ ลอยมา <sup>2</sup> .....	78
บทความวิชาการ .....		Part C
1	สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของผู้สูงอายุไทย ดร.รัชชนพัฒน์ ปานพรม .....	C1



## Part A

เกี่ยวกับสมาคม







## วารสาร

## สิ่งแวดล้อมศึกษา – สสศท

## Journal of Environmental Education

### นโยบายการจัดพิมพ์

วารสารสิ่งแวดล้อมศึกษาของสมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทย เป็นวารสารราย 4 เดือน จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นการร่วมกันสร้างความรู้และแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม บริการด้านวิชาการ ส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากร เป็นศูนย์กลางของนักสิ่งแวดล้อมศึกษา ตลอดจนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร บทความทางวิชาการ งานวิจัยต่าง ๆ รวมทั้งความคิดเห็นการอนุรักษ์และร่วมแก้ไขปัญหาลingkunganระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ไปจนถึงระดับนานาชาติ

### การเตรียมต้นฉบับ

บทความและงานวิจัยต้องผ่านการพิจารณาจากประธานผู้ควบคุม พิมพ์เป็นภาษาไทย หรือ ภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน 10 หน้ากระดาษเอ 4 พิมพ์ด้วยตัวอักษร Angsana New ขนาด 16 พอยต์ โดยต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องบทความหรืองานวิจัย
2. ชื่อผู้เขียน และตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุด
4. สถานที่ติดต่อและหมายเลขโทรศัพท์

ประเภทบทความหรืองานวิจัย จะต้องมีส่วนประกอบคือ บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษ ความยาวไม่เกิน 250 คำ ท้ายบทคัดย่อให้กำหนดคำสำคัญ (Keyword) ไว้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทความวิจัยต้องมีลำดับหัวข้อดังนี้ คือ บทนำ วัตถุประสงค์ สมมติฐานการวิจัย ขอบเขตการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และบรรณานุกรม (Download Template ได้ที่ [www.aect.or.th](http://www.aect.or.th))

### การส่งบทความและงานวิจัย

ส่งบทความหรืองานวิจัย มาที่ สมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทย 188 หมู่ 1 ตำบล น้ำริด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 53000

โทร. 084-8127513 หรือส่งทาง E-Mail: [aect2552@gmail.com](mailto:aect2552@gmail.com)

### สิ่งที่ผู้เขียนได้รับตอบแทน

กองบรรณาธิการวารสารสิ่งแวดล้อมศึกษา-สสศท จะออกนันทนาการวารสารฉบับที่ลงตีพิมพ์ ผลงานของผู้เขียน จำนวน 1 ฉบับ



## วารสาร

## สิ่งแวดล้อมศึกษา – สสศท

## Journal of Environmental Education

### คณะกรรมการร่วมกลั่นกรอง

#### (Peer Review Committee)

- |   |                                     |
|---|-------------------------------------|
| 1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา         | วิทยาลัยนครราชสีมา                  |
| 2. รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ รัตนเพชรขัมมะ | มหาวิทยาลัยเกริก                    |
| 3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ เบาลใจ       | มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม          |
| 4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เถลิงศก โสมทิพย์     | มหาวิทยาลัยนเรศวร                   |
| 5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวารี ศรีปุณะ       | มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ       |
| 6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิศักดิ์ สิงห์สีโว  | มหาวิทยาลัยมหาสารคาม                |
| 7. ดร.รวิวรรณ สนั่นวาทเกียรติ                 | นักวิชาการสมาคมฯ                    |
| 8. ดร.สนอง ทองปาน                             | มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ          |
| 9. ดร.สมพงษ์ แสนชัย                           | มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ            |
| 10. ดร.สุนทรี จินธรรม                         | มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ       |
| 11. ดร.วิญญู สะตะ                             | นักวิชาการสมาคมฯ                    |
| 12. ดร.สม นาสอ้าน                             | นักวิชาการสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ |
| 13. ดร.ธงชัย ปัญรัตน์                         | นักวิชาการสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ |
| 14. ดร.บุญเลิศ วงศ์โพธิ์                      | นักวิชาการสมาคมฯ                    |
| 15. ดร.บุปผา อินทิวร                          | นักวิชาการสมาคมฯ                    |
| 16. ดร.พัชรี ประสงค์โย                        | นักวิชาการสมาคมฯ                    |
| 17. ดร.ปรัชญากุล ตูลาคม                       | นักวิชาการสมาคมฯ                    |
| 18. ดร.รัตนา เจริญศรี                         | นักวิชาการสมาคมฯ                    |
| 19. ดร.พระครูพิทักษ์ชินรัตน์                  | วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร พิษณุโลก |
| 20. ดร.พระครูสุวรรณพัชโรภาส                   | วัดสุวรรณรัตนาราม จังหวัดเพชรบูรณ์  |
| 21. ดร.สุกัญญา แก้วน้อม                       | นักวิชาการสมาคมฯ                    |
| 22. ดร.ยอด สะตะ                               | นักวิชาการสมาคมฯ                    |



วารสาร

สิ่งแวดล้อมศึกษา – สสศท

Journal of Environmental Education

**ที่ปรึกษา**

ศ.ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์

Assoc.Prof.Dr.Bob Jickling

**บรรณาธิการ**

รศ.ดร.วินัย วีระวัฒนานนท์

**ผู้ช่วยบรรณาธิการ**

ดร.บุญเลิศ วงศ์โพธิ์

ดร.วิญญู สะตะ

**พิสูจน์อักษร**

ดร.รวีวรรณ สนั่นวรเกียรติ

นางสาวจุรีลักษณ์ พิมพ์ส

**คณะกรรมการดำเนินงาน**

รศ.ดร.วินัย วีระวัฒนานนท์

ผศ.ดร.ไพโรจน์ เบาใจ

ผศ.ดร.เถลิงศก โสมทิพย์

ดร.อดิศักดิ์ สิงห์สีโว

ดร.บุญเลิศ วงศ์โพธิ์

ดร.บุปผา อินทิวร

ดร.วิญญู สะตะ

ดร.พระครูพิทักษ์ฉิมรัตน์

ดร.พระครูสุวรรณพัชโรภาส

ดร.รัตนา เจริญศรี

ดร.พัชรีย์ ประสงค์วิโย

**ประชาสัมพันธ์และงานโฆษณา**

นายมนูญ มนุขจร

นายพัฒนา พรหมณี

นางพัชรีย์ ประสงค์วิโย

นางสุกัญญา แก้วนิ่ม

**เจ้าของ / สำนักงาน**

สมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทย 188 หมู่1 ต.น้ำริด อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ 53000



บทความทุกเรื่องได้ตรวจความถูกต้องทางวิชาการจากผู้เชี่ยวชาญ



ข้อความในบทความที่ลงในวารสารเป็นแนวคิดของผู้เขียน มิใช่เป็นความคิดเห็นของคณะผู้จัดทำและมิใช่ความรับผิดชอบของสมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทย



สมาคมฯ ไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา



## The Association for Environmental Education of Thailand Journal of Environmental Education

---

---

### Consulting Editor

Prof. Dr.Somjit Supannatas

Assoc.Prof.Dr.Bob Jickling

### Editor-in-Chief

Assoc. Prof. Dr.Vinai Veeravatnanond

### Associate Editor

Dr.Bunlert Wongpho

Dr.Winyoo Sata

### Proofreading

Dr.Raweewon Sananworakiat

Miss.Jureeluk Pimrot

### Executive Committee

Assoc. Prof. Dr.Vinai Veeravatnanond

Asst. Prof. Dr.Pairoj Bowjai

Asst. Prof. Dr.Taloungsok Sometip

Asst. Prof. Dr.Adisak Singseewo

Dr.Bunlert Wongpho

Dr.Bubpha Inthivorn

Dr.Winyoo Sata

Dr.Pracruchitukchinnarat

Dr.Pracrusuwan-Phatcharophas

Dr.Rattana Charoensri

Dr.Phatcharee Pasungriyo

### Public Relation

Mr.Manoon Manookhachorm

Mr.Pattana Prommane

Mrs.Patcharee Pasangriyo

Mrs.Sukanya Keawnim

### Publisher / Office

The Association for Environmental Education of Thailand

188 Moo 1 Numrit Sub-District, Muang District, Uttaradit Province 53000



All articles submitted for publication will be assessed by a group of distinguished reviewers.



The AEE-T and the editorial board claim no responsibility for the contents or views expressed by the authors of individual articles.



Copying is allowed freely provided acknowledgement is made there of.



## **Part B**

# **บทความวิจัย**





## People's Decision Criteria for Municipal Mayor Election in Wangchompoo Sub-district, Muang District, Phetchabun Province

Kanchana Charoensuk<sup>1</sup> Apithai Sorntong<sup>2</sup> Suwanit Tedmuan<sup>3</sup>

<sup>1</sup>Students of Doctoral Degree (Public Administration), Faculty of Humanities  
and Social Science, Phetchabun Rajabhat University

<sup>2,3</sup>Lecturer, Faculty of Humanities and Social Science, Phetchabun Rajabhat University

**Abstract :** This present independent study aimed 1) to examine people' decision criteria for municipal mayor election in Wangchompoo, Muang district, Phetchabun province, 2) to compare people' decision criteria for municipal mayor election in Wangchompoo, Muang district, Phetchabun province, and 3) to propose recommendations, problems and obstacles on people' decision criteria for municipal mayor election in Wangchompoo, Muang district, Phetchabun province. In addition, the population used to study was the 360 voters in Wangchompoo, Muang district, Phetchabun province ; then, they were simply randomized by Taro Yamane' sample formulation. The research tool created to collect data was a paper questionnaire. After data collection, the data was analyzed on a statistical package program ; the statistics used to assess the data consisted of frequency, percentage, mean, standard derivation, and t-test. Meanwhile, the comparisons of people' decision criteria for municipal mayor election in Wangchompoo, Muang district, Phetchabun province, among sexes, educational levels, careers, and income carried out with f-test (One-Way ANOVA) ; the comparative results would be tested by Scheffe and presented in tables with descriptions if the differences were found on duo tests.

### The research findings indicated :

1. Overall, the level of people' decision criteria for municipal mayor election in Wangchompoo, Muang district, Phetchabun province was moderate ( $\bar{X} = 3.36$ ). According to its priority, it indicated that Vision and policy ( $\bar{X} = 3.47$ ), Benefits/compensation ( $\bar{X} = 3.36$ ), Personal relationships with a candidate ( $\bar{X} = 3.36$ ), and Candidate qualification ( $\bar{X} = 3.32$ ), respectively.

2. Overall, the hypothesis test of people' decision criteria for municipal mayor election in Wangchompoo, Muang district, Phetchabun province, was indifferent ( $\text{sig} = 0.103$ ). According to its issues, it showed that Candidate qualification ( $\text{sig} = 0.085$ ), Vision and policy ( $\text{sig} = 0.939$ ), Benefits/compensation ( $\text{sig} = 0.517$ ), and Personal relationships with a candidate ( $\text{sig} = 0.794$ ) all were indifferent, not meeting the specified hypothesis.

3. The recommendations, problems and obstacles on people' decision criteria for municipal mayor election in Wangchompoo, Muang district, Phetchabun province showed the first highest 4 items: Candidate qualification. You agree that the candidate's age is appropriate, benefits/compensation. A candidate's policy can help and solve your community/locality's problems, Personal relationships with a candidate. A candidate is beneficial and usually helps you, and Vision and policy. The policy campaigned can solve your community/locality's problems, respectively. Ultimately, 110 respondents in total (30.6%) did not respond the paper questionnaire of this study.

**Keywords:** Decision, Criteria

**Corresponding Author :** กาญจนา เจริญสุข. นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ E-mail : jack\_6788@hotmail.com

Tel. 098-761-0714

## เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

กาญจนา เจริญสุข<sup>1</sup>, อภิไท สอนทอง<sup>2</sup>, สุวนิตย์ เทศนวน<sup>3</sup>

<sup>1</sup>นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

<sup>2,3</sup>อาจารย์, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

**บทคัดย่อ :** การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 360 คน โดยใช้สูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ได้แก่ F-test (One-Way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe และนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมกับการพรรณนาประกอบ

### ผลการศึกษาพบว่า

1. เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.36$ ) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวิสัยทัศน์และนโยบาย ( $\bar{X} = 3.47$ ) รองลงมา คือ ด้านผลประโยชน์/ผลตอบแทน ( $\bar{X} = 3.36$ ) ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร ( $\bar{X} = 3.36$ ) และด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ( $\bar{X} = 3.32$ )

2. เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ( $\text{sig} = 0.103$ ) เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ( $\text{sig} = 0.085$ ) ด้านวิสัยทัศน์และนโยบาย ( $\text{sig} = 0.939$ ) ด้านผลประโยชน์/



ผลตอบแทน (sig = 0.517) ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร (sig = 0.794) ก็ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ข้อเสนอแนะ ปัญหา และอุปสรรค ของเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ มากที่สุด 4 ลำดับ ได้แก่ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร คือ ท่านคิดว่าอายุของผู้สมัครมีความเหมาะสม มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านผลประโยชน์/ผลตอบแทน คือ นโยบายสามารถแก้ไขปัญหาในชุมชน/ท้องถิ่นได้ ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร คือ ผู้สมัครเคยมีบุญคุณช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และด้านวิสัยทัศน์และนโยบาย คือ นโยบายสามารถแก้ไขปัญหาในชุมชน/ท้องถิ่นได้ และมีผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6

**คำสำคัญ :** การตัดสินใจ, การเลือกตั้ง

---

## บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นฐานของการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมถือเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยกับประชาชน โดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในภารกิจของท้องถิ่นและเกิดความสำนึกในสิทธิหน้าที่ของตนเองที่มีต่อชุมชนหน้าที่พลเมืองอันจะนำไปสู่การปกครองตนเองในที่สุดจึงกล่าวได้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยมีตัวแทนของประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ในองค์กรที่เรียกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะทำภารกิจเพื่อตอบสนองปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงตามเป้าหมายรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากที่สุด (โกวิทย์ พวงงาม และอลงกรณ์ อรรถแสง, 2547 : 34)

การเลือกตั้งมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากการแสดงออกทางด้านสิทธิเสรีภาพทางความคิดของประชาชนที่ต้องการตัวแทนของตนเองให้มีนโยบายในการบริหารในรูปแบบใดต้องให้มีการพัฒนาไปในทิศทางใดและต้องการผู้แทนของตนเองที่มีลักษณะเช่นใดกลไกการใช้อำนาจอธิปไตย โดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเองให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนด้วยความชอบธรรมเพื่อลดภาวะความตึงเครียดขจัดความขัดแย้งหรือการสืบทอดอำนาจและเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งตระหนักอยู่เสมอว่าต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนเพราะประชาชนเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองของตนด้วยการเลือกผู้แทนมาทำหน้าที่ดังนั้นผลกระทบต่อการพัฒนาทางการเมืองโดยประชาชนจะสำนึกถึงความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการ

เลือกผู้แทนเลือกรัฐบาล (วารสารคดี อูวรรณ โณ. 2549 : 28) มีความสำคัญมากในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของระบอบการปกครองจึงต้องมีการปฏิรูประบบให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมเศรษฐกิจและการเมืองในปัจจุบันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญ และเป็นไปไม่ได้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดการกับปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเพียงลำพังเนื่องจากปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมากทั้งนักการเมือง และผู้มีสิทธิ์ออกเสียงอีกด้วย (อารียา ศรีคำภา. 2548)

การบริหารงานของเทศบาลตำบลวังชมพู โดยประชาชนเลือกบุคคลในท้องถิ่นที่รู้จัก และเข้าใจท้องถิ่นเข้ามาเป็นนายกเทศมนตรี ตามกระบวนการประชาธิปไตย เพื่อเป็นตัวแทนของตนเข้ามาบริหารงานเทศบาล ซึ่งหากประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจในการเลือกตั้งอย่างแท้จริง ก็สามารถเลือกสรรคนดี มีความรู้ มีคุณภาพ และเสียสละเพื่อประชาชนเข้ามาทำหน้าที่แทนตนในการบริหารงานของเทศบาล ส่งผลให้การบริหารงานของเทศบาลเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนอย่างแท้จริงการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลวังชมพู เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2553 มีผู้มาใช้สิทธิ์เลือกตั้งจำนวน 2,097 คน คิดเป็นร้อยละ 65.51 จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 3,201 คนมีผู้สมัครรับเลือกตั้ง จำนวน 3 คน จากผลการรวมคะแนนเลือกตั้งเรียงตามลำดับของ ผู้ได้คะแนนสูงสุด ดังนี้ เบอร์ 1 ได้คะแนน 1,018 คะแนน เบอร์ 2 ได้คะแนน 932 คะแนน และเบอร์ 3 ได้คะแนน 17 คะแนน ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า เบอร์ 1 ได้รับการเลือกตั้ง โดยมีคะแนนต่างจากลำดับที่ 2 แค่ 86 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนที่ใกล้เคียงกัน (คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบูรณ์. 2553) ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของประชาชน ซึ่งมีปัญหาหลากหลายปัญหา มีความซับซ้อน และทวีความรุนแรง พอสรุปปัญหาได้ดังนี้

1. การซื้อสิทธิ์ขายเสียง ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งของการเลือกตั้งในปัจจุบัน พบว่ามีการใช้เงินซื้อเสียงในการเลือกตั้งทุกสนามการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นค่านิยมและเป็นส่วนหนึ่งของการเลือกตั้งไปแล้ว มีความทวีความรุนแรง โดยการทุ่มเงินจำนวนมากในการซื้อเสียง ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติของนักการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งทุกคนต้องจ่ายเงินในการซื้อ ถึงจะได้มาซึ่งชัยชนะของการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการขัดต่อกฎหมายการเลือกตั้ง แต่ไม่สามารถดำเนินการเอาผิดกับนักการเมืองที่กระทำผิดกฎหมายดังกล่าวได้ โดยไม่มีองค์กรใดที่จะสามารถเข้ามากำกับดูแลให้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ และยุติธรรมได้โดยแท้จริง

2. ประชาชนทั่วไปและผู้ที่มีการศึกษา จำนวนไม่น้อยมีความเชื่อที่ผิด ๆ มีความคิดว่ นักการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาบริหารท้องถิ่นก็โกงกินหรือคอร์รัปชั่นเหมือนกันหมดทุกคนเกิดความเบื่อหน่ายกับการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น จนถึงระดับชาติ เช่น ที่พบในสถานการณ์ปัจจุบันมีการประท้วงของประชาชน เรียกร้องต้องการประชาธิปไตยที่แท้จริง จนทำให้มีการแบ่งขั้วทางการเมืองของประชาชนที่มี

ความคิดเห็นไม่ตรงกันและมีทั้งสนับสนุนฝ่ายรัฐบาล ซึ่งสาเหตุที่สำคัญ คือ เกิดการคอร์ปชั่นของนักการเมืองนั่นเอง ฉะนั้นประชาชนมองว่าการรับเงินดีกว่าไม่ได้อะไรเลย เกิดค่านิยมใหม่ ๆ คือ “เงินไม่มา กาไม่เป็น” และประชาชนบางคนมีความคิดแบบเก่าๆ คือ “รับเงินเขาแล้วต้องเลือกเขาเดี๋ยวจะเป็นบาป” โดยไม่สนใจว่าเมื่อนักการเมืองเข้าไปบริหารท้องถิ่นหรือประเทศแล้วจะคอร์ปชั่น ถอนทุนคืนงบประมาณของทางราชการที่กระจายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนไม่ทั่วถึง เพราะมีการคอร์ปชั่น แบ่งเปอร์เซ็นต์ ปริมาณงานที่ออกมาไม่มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนด ทรัพย์สินของราชการเสียหายหรือชำรุดก่อนเวลาอันสมควร ทำที่สุดทำให้ราชการเสียหาย ประชาชนไม่ได้รับประโยชน์จากเงินงบประมาณเท่าที่ควร

3. กระบวนการการเลือกตั้งยังขาดองค์การที่เป็นกลาง โดยแท้จริงซึ่งองค์การที่รับผิดชอบปัจจุบัน คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีหน้าที่ กำกับดูแล และจัดให้มีการเลือกตั้ง แต่ก็ไม่เป็นกลางโดยแท้จริง เพราะกระบวนการจัดการเลือกตั้งนั้น ยังเอื้อประโยชน์ให้กับคนที่รู้จัก คู่ขนาน สนับสนุนกับเจ้าหน้าที่ทำให้กระบวนการการเลือกตั้งขาดประสิทธิภาพไม่มีความบริสุทธิ์ และยุติธรรม

4. ปัจจุบันผู้สมัครเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น ต้องมีนักการเมืองระดับชาติให้การสนับสนุนทั้งสิ่งของ งบประมาณ และบุคคลเข้ามาช่วยในการวางแผนในการหาเสียงเลือกตั้ง กำหนดกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการเลือกตั้ง ทำให้การเลือกตั้งทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ และเมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้ว จึงเป็นประโยชน์ต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน มีการเชื่อมโยงกันระหว่างนักการเมืองท้องถิ่น และนักการเมืองระดับชาติ (สุวิทย์ รุ่งวิสัย. 2541 :34)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการศึกษาปัจจัยภายใน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ว่ามีผลแตกต่างกันอย่างไร และเกณฑ์การตัดสินใจเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู ได้แก่ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ด้านวิสัยทัศน์และนโยบาย ด้านผลประโยชน์/ผลตอบแทน ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น และศึกษาข้อเสนอแนะปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู เพื่อปลูกฝังให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยและเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมต่อไป

## วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

2. เพื่อเปรียบเทียบเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

### วิธีการดำเนินการวิจัย

แนวทางการวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับประชากรเป้าหมาย ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู จำนวน 6 หมู่บ้านคือ หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 5 หมู่ที่ 8 หมู่ที่ 9 หมู่ที่ 11 และหมู่ที่ 12

#### กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู จำนวน 6 หมู่บ้านคือ หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 5 หมู่ที่ 8 หมู่ที่ 9 หมู่ที่ 11 และหมู่ที่ 12 โดยมีกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random sampling)

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายเปิดแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

1. แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และอาชีพ
2. แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู ประกอบด้วย ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ด้านวิสัยทัศน์และนโยบาย ด้านผลประโยชน์/ผลตอบแทน ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร

#### การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลนั้นสามารถแยกอธิบายลักษณะการใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา ใช้เพื่อให้ทราบลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percent) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
2. สถิติเชิงอนุมานใช้ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สถิติการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคัล (Canonical Correlation Analysis)

## ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 214 คน คิดเป็น ร้อยละ 59.4 มีอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 155 คน คิดเป็น ร้อยละ 43.1 มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 อาชีพส่วนใหญ่รับราชการ จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และมีรายได้ 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 210 คน คิดเป็น ร้อยละ 58.3

2. ระดับเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวิสัยทัศน์และนโยบาย ( $\bar{X} = 3.47$ ) รองลงมา คือ ด้านผลประโยชน์/ผลตอบแทน ( $\bar{X} = 3.36$ ) ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร ( $\bar{X} = 3.36$ ) และด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ( $\bar{X} = 3.32$ ) เมื่อพิจารณารายด้าน ผลปรากฏเป็นดังนี้

2.1 ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.33$ ) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ท่านคิดว่าผู้สมัครเป็นผู้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ( $\bar{X} = 3.93$ ) ท่านคิดว่าอาชีพของผู้สมัครมีความเหมาะสม ( $\bar{X} = 3.81$ ) ท่านคิดว่าผู้สมัครมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พุดจาไพเราะมีความซื่อสัตย์ และมีความยุติธรรม ( $\bar{X} = 3.65$ ) ท่านคิดว่าระดับการศึกษาของผู้สมัครมีความเหมาะสม ( $\bar{X} = 3.64$ ) ท่านคิดว่าประสบการณ์ของผู้สมัครมีความเหมาะสม ( $\bar{X} = 3.40$ ) ท่านคิดว่าฐานะทางเศรษฐกิจของผู้สมัครมีความเหมาะสม ( $\bar{X} = 3.25$ ) ท่านคิดว่าอายุของผู้สมัครมีความเหมาะสม ( $\bar{X} = 3.20$ ) และท่านคิดว่าชื่อเสียงทางสังคมของผู้สมัครมีความเหมาะสม ( $\bar{X} = 2.75$ )

2.2 ด้านวิสัยทัศน์ และนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.47$ ) และจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ นโยบายตรงกับปัญหาของประชาชนในชุมชน/ท้องถิ่น ( $\bar{X} = 3.93$ ) การใช้รถโฆษณาหาเสียงและมีความสามารถในการปราศรัยหาเสียงที่ดึงดูดใจ ( $\bar{X} = 3.65$ ) นโยบายสามารถแก้ไขปัญหาลocal ในชุมชน/ท้องถิ่นได้ ( $\bar{X} = 3.40$ ) การคิดป้ายหาเสียงขนาดใหญ่โดดเด่น และมีการใช้โปสเตอร์ แผ่นพับหาเสียงที่สวยงาม ( $\bar{X} = 3.26$ ) และผู้สมัครเดินเคาะประตูหาเสียงตามบ้าน ( $\bar{X} = 3.09$ ) 2.3 ด้านความรวดเร็วในการให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การบริการมีความต่อเนื่องไม่หยุดชะงัก หรือติดขัด การยื่นคำร้องและการตรวจสอบหลักฐานสามารถตรวจสอบได้ง่าย และรวดเร็ว ท่านได้รับความสะดวก รวดเร็วในการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการให้บริการ และมีประสิทธิภาพ ระยะเวลาที่ให้บริการจนแล้วเสร็จมีความเหมาะสม จำนวนขั้นตอนในการให้บริการง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน

2.3 ด้านผลประโยชน์/ผลตอบแทน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.36$ ) และจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ท่านได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้สมัคร

เป็นเงิน ( $\bar{X} = 3.65$ ) ท่านได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้สมัครเป็นสิ่งของ และของใช้ ( $\bar{X} = 3.60$ ) ท่านได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้สมัครเป็นการช่วยงานประเพณีต่าง ๆ ( $\bar{X} = 3.45$ ) ท่านได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้สมัครเป็นคำสัญญาว่าจะทำสิ่งต่าง ๆ ให้ภายหลังจากได้รับการเลือกแล้ว ( $\bar{X} = 3.35$ ) ท่านได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้สมัครเป็นเครื่องคืม ( $\bar{X} = 3.30$ ) ท่านได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้สมัครเป็นการเลี้ยงดู ( $\bar{X} = 2.87$ )

2.4 ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.36$ ) และจำแนกเป็นรายชื่อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้สมัครมีส่วนเกี่ยวพันเป็นญาติ ( $\bar{X} = 3.64$ ) ผู้สมัครมีส่วนเกี่ยวพันเป็นเพื่อน ( $\bar{X} = 3.53$ ) ผู้สมัครเคยมีบุญคุณช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ( $\bar{X} = 3.45$ ) มีผู้สมัครเป็นผู้รู้จักคุ้นเคย ( $\bar{X} = 3.39$ ) ผู้มีอุปการคุณแนะนำให้เลือกผู้สมัคร ( $\bar{X} = 2.78$ )

3. เปรียบเทียบเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ดังนี้

3.1 ประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักทะเบียนอำเภอ บึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ( $\text{sig} = 0.103$ ) พบว่ามีความไม่แตกต่างกัน 4 ด้าน คือ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ( $\text{sig} = 0.085$ ) ด้านวิสัยทัศน์และนโยบาย ( $\text{sig} = 0.939$ ) ด้านผลประโยชน์ / ผลตอบแทน ( $\text{sig} = 0.517$ ) ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร ( $\text{sig} = 0.794$ ) ก็ไม่แตกต่างกัน เช่นกัน

3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ( $\text{sig} = 0.865$ ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความไม่แตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ( $\text{sig} = 0.289$ ) ด้านวิสัยทัศน์และนโยบาย ( $\text{sig} = 0.997$ ) และด้านผลประโยชน์ / ผลตอบแทน ( $\text{sig} = 0.804$ )

3.3 ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทางสถิติที่ระดับ .05 ( $\text{sig} = 0.052$ ) แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความไม่แตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ( $\text{sig} = 0.058$ ) ด้านวิสัยทัศน์และนโยบาย ( $\text{sig} = 0.109$ ) ด้านผลประโยชน์/ผลตอบแทน ( $\text{sig} = 0.141$ )

3.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ( $\text{sig} = 0.960$ ) แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความไม่แตกต่างกัน 4 ด้าน คือ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ( $\text{sig} = 0.496$ ) ด้านวิสัยทัศน์และนโยบาย ( $\text{sig} = 0.521$ ) ด้านผลประโยชน์/ผลตอบแทน ( $\text{sig} = 0.823$ ) ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร ( $\text{sig} = 0.978$ )

3.5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (sig. = 0.500) พบว่ามีความไม่แตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร (sig. = 0.596) ด้านวิสัยทัศน์และนโยบาย (sig. = 0.767) และด้านผลประโยชน์/ผลตอบแทน (sig. = 0.533)

4. ข้อเสนอแนะ ปัญหา และอุปสรรค ของเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังฆมฏ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ มากที่สุด 4 ลำดับ ได้แก่ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร คือ ท่านคิดว่าอายุของผู้สมัครมีความเหมาะสม จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านผลประโยชน์/ผลตอบแทน คือ นโยบายสามารถแก้ไขปัญหาในชุมชน/ท้องถิ่นได้ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.4 ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร คือ ผู้สมัครเคยมีบุญคุณช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 และด้านวิสัยทัศน์และนโยบาย คือ นโยบายสามารถแก้ไขปัญหาในชุมชน/ท้องถิ่นได้ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 และมีผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6

#### อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังฆมฏ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ศึกษานำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังฆมฏ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

จากการศึกษาพบว่า เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังฆมฏ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายได้ว่า เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังฆมฏ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านจะมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 4 โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านวิสัยทัศน์และนโยบาย มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านผลประโยชน์ / ผลตอบแทน ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร และด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร สอดคล้องกับผลงานของบุญญฤทธิ์ โชคอุดมพร (2556) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครนายกเทศมนตรี และปัจจัยด้านนโยบายอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยด้านผลประโยชน์ หรือผลตอบแทน และปัจจัยด้านความสัมพันธ์

ส่วนตัวกับผู้สมัคร อยู่ในระดับน้อย ความแตกต่างตามเพศ และอายุ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ เลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความแตกต่างตามระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลงานของณัฐดิฐ อิศระเสนีย์ (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งและความพึงพอใจของประชาชนในการปฏิบัติงานของนายกและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีความสนใจในการเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ไปใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละ 96.90 เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาตัดสินใจเลือกนายก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลใน 3 ลำดับแรก คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล และมีผลงานทำประโยชน์ต่อชุมชน และประชาชนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนายก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ปัญหาเร่งด่วน 3 ลำดับแรกที่ประชาชนต้องการให้แก้ไข ได้แก่ 1) ปัญหาความยากจน 2) ปัญหาการศึกษา และ 3) ปัญหาสุขภาพจิต สำหรับด้านพฤติกรรมการเลือกตั้ง พบว่า อาชีพนักการเมืองมีความสนใจการเมืองท้องถิ่นสูงกว่าอาชีพอื่น และผู้มีการศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาน้อยกว่า แต่ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของนายก และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลได้ว่า เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ประชาชนเพศหญิงมีเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีไม่แตกต่างจากเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันความเท่าเทียมทางเพศมีมากขึ้น ไม่ว่าหญิง หรือชายสามารถเข้ามามีบทบาทหน้าที่ในสังคมทุก ๆ ด้านได้ ทั้งเพศชายและหญิงต่างได้รับการยอมรับที่เท่าเทียมกัน สอดคล้องกับผลงาน ชนนัทธชัย อมรไชยพัฒน์ (2551) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลกระสัง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยพรรณนาเชิงคุณภาพ และปริมาณ โดยมุ่งที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลกระสัง



อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 350 คน โดยเก็บแบบสอบถามในเดือนเมษายน - พฤษภาคม 2551 และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ในส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.6 อายุอยู่ระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 47.1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งภรรยา ร้อยละ 52.6 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 70.0 อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 42.2 มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท ร้อยละ 55.4 และสอดคล้องกับผลงานของไพบุลย์ เดิมสมเกตุ และคณะ (2553) ศึกษาเรื่อง “คุณลักษณะและบทบาทของนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ : ศึกษากรณีเทศบาลนครเชียงราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง

3. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลได้ว่า เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 31 - 40 ปี ให้ความร่วมมือ และให้ความสนใจในการตอบแบบสอบถามเป็นจำนวนมากกว่าประชาชนที่มีอายุอื่น สอดคล้องกับผลงานของ ธนัทชัย อมรไชยพัฒน์ (2551) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลกระสัง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยพรรณนาเชิงคุณภาพ และปริมาณ โดยมุ่งที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลกระสัง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 350 คน โดยเก็บแบบสอบถามในเดือนเมษายน - พฤษภาคม 2551 และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ในส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.6 อายุอยู่ระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 47.1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งภรรยา ร้อยละ 52.6 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 70.0 อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 42.2 มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท ร้อยละ 55.4

4. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานของไพบุลย์ เดิมสมเกตุ และคณะ (2553) ศึกษาเรื่อง “คุณลักษณะและบทบาทของนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ : ศึกษากรณีเทศบาลนครเชียงราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 26 - 40 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี และสอดคล้องกับผลงานของสมชาย กลิ่นบัวแก้ว และคณะ (2553) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา” ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26 - 40 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี

5. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีอาชีพต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ เมื่อพิจารณาโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลงานของไพบุลย์ เดิมสมเกตุ และคณะ (2553) ศึกษาเรื่อง “คุณลักษณะและบทบาทของนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ : ศึกษากรณีเทศบาลนครเชียงราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย” ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ

6. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า เกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีรายได้ต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001 - 15,000 บาท เมื่อพิจารณาโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับผลงานของนักวิจัยท่านใดเลย เนื่องจากรายได้ของประชากรในผลงานวิจัยนี้มีรายได้ 10,001 - 15,000 บาท ซึ่งไม่ตรงกับงานของนักวิจัยที่นำมาเปรียบเทียบ

7. ข้อเสนอแนะ ปัญหา และอุปสรรค ของเกณฑ์การตัดสินใจในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลวังชมภู อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ มากที่สุด 4 ลำดับ ได้แก่ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร คือ ท่านคิดว่าอายุของผู้สมัครมีความเหมาะสม มากที่สุด รองลงมา คือ

ด้านผลประโยชน์/ผลตอบแทน คือ นโยบายสามารถแก้ไขปัญหาในชุมชน/ท้องถิ่นได้ ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร คือ ผู้สมัครเคยมีบุญคุณช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และด้านวิสัยทัศน์และนโยบาย คือ นโยบายสามารถแก้ไขปัญหาในชุมชน/ท้องถิ่นได้ และมีผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6

อภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในเรื่อง ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร คือ ท่านคิดว่าอายุของผู้สมัครมีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านผลประโยชน์/ผลตอบแทน คือ นโยบายสามารถแก้ไขปัญหาในชุมชน/ท้องถิ่นได้

## ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

### 1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ผู้ศึกษาสามารถกำหนดแนวทาง เป็นข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายหรือวางยุทธศาสตร์ ในการให้บริการส่วนที่บกพร่องให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 จากผลการศึกษา พบว่า การไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ไม่ได้คำนึง คุณสมบัติของผู้สมัคร หรือการหาเสียงของผู้สมัคร หรือคุณสมบัติหัวหน้าคณะ หรือบทบาทหน้าที่ของเทศบาล เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ประชาชนคำนึงถึงความเหมาะสมในการหาเสียง ความรู้ ความสามารถของผู้สมัคร ความรู้ความสามารถของหัวหน้าคณะ รวมทั้งความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของเทศบาล ดังนั้น การหาเสียงเลือกตั้งจำเป็นต้องทำให้ประชาชน เชื่อถือตัวผู้สมัคร หัวหน้าคณะต้องเป็นผู้ที่ได้รับความเชื่อถือจากประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ

1.2 จากผลการศึกษา พบว่า คุณสมบัติหัวหน้าคณะเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการที่ประชาชนได้พิจารณาการเลือกนายกเทศมนตรี โดยเฉพาะหัวหน้าคณะที่นำความเจริญมาสู่ท้องถิ่น ประชาชนให้ความสำคัญมาก ดังนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งควรมีทีมงานที่เข้มแข็ง

1.3 จากผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นปัจจัยสำคัญ อีกประการหนึ่งในการที่ประชาชนได้พิจารณาการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี โดยเฉพาะการออกเดินหาเสียงตามบ้าน ประชาชนให้ความสำคัญมาก ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้พูดคุยกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ดังนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งควรมีแผนงานการหาเสียงให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

1.4 จากผลการศึกษา พบว่า ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัครเป็นปัจจัยสำคัญในการที่ประชาชนได้พิจารณาการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ดังนั้น นายกเทศมนตรี ควรให้ความสำคัญเพื่อให้ประชาชนยอมรับ และเชื่อถือได้

1.5 ผู้ที่จะสมัครเป็นนายกฯ จะต้องปฏิบัติตนให้ได้รับความเชื่อถือ และความไว้วางใจจากประชาชน โดยต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการบริหารจัดการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ออกงานชุมชนอย่างสม่ำเสมอ พுகุยให้ความเป็นกันเองโดยไม่ถือตัวกับประชาชนทุกระดับชั้น เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนมีความศรัทธา และมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.6 ผู้ที่จะสมัครนายกฯ ควรมีการแถลง ประชาสัมพันธ์ถึงนโยบายต่าง ๆ ที่ใช้หาเสียง โดยมีการกำหนดระยะเวลาในการทำตามนโยบายที่ตั้งไว้ หลังจากได้รับเลือกตั้งเป็นนายกฯ ไปแล้ว เพื่อให้ประชาชนเกิดความน่าเชื่อถือ และความไว้วางใจ และยังเป็นการประเมินประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของนายกฯ ที่ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ และนโยบายต้องตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

1.7 ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการความสมเหตุสมผลในการตัดสินใจของผู้สมัคร เพื่อให้การเลือกตั้งทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น จนถึงระดับชาติ ได้รับการยอมรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้กระบวนการความสมเหตุสมผลในการพิจารณาผู้สมัครทุกคนเพื่อให้ได้ผู้สมัครที่มีความเหมาะสมมากที่สุด

1.8 คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดให้มีการเลือกตั้ง ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของเทศบาล บทบาทหน้าที่ของนายกเทศมนตรี การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น แผ่นปลิว, โปสเตอร์หาเสียง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ การติดป้ายตามถนนสายต่าง หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเลือกตั้ง

## 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรี เทศบาลวังชมภู เน้นการศึกษาภาพกว้าง ๆ แล้วนำไปสู่งานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำปัจจัยที่ผู้วิจัยกำหนด ไปศึกษาแนวเชิงลึก ในแต่ละปัจจัยมีกระบวนการ หรือมีปัจจัยอย่างไร

2.2 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนในด้านอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติอันจะให้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพควบคู่กันไปกับการเชิงปริมาณ โดยมีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดของข้อมูลมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กิตติพงษ์ ยี่มี. (2550). การศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของประชาชน เฉพาะกรณีศึกษา  
องค์การบริหารส่วนตำบลไสหมาก อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ :  
สถาบันพระปกเกล้า.
- กรรณก วิโรจศรีสกุล. (2546). ภาพลักษณ์จุฬาลงกรณ์ในสายตาประชาชนกรุงเทพมหานคร.  
วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์  
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักรภัทร์ ชิติมานกูร. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอ  
นครไทย จังหวัดพิษณุโลก 31 กรกฎาคม 2548. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร  
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เชาวณะ ไตรมาส. (2545). การเลือกตั้งแบบใหม่: ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง. กรุงเทพฯ : สุขุมและบุตร.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2549). ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม. พิมพ์ครั้งที่ 2 เล่มที่ 3. กรุงเทพฯ : สถาบัน  
พระปกเกล้า.
- สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2525). กรอบการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง  
ของคนไทย และข้อสรุปจากการวิจัยในอดีต. วารสารสังคมศาสตร์. ปีที่ 19 ฉบับที่ 3 (กันยายน  
2525) : 14, 71.
- อภิสิทธิ์ กุลธวัชศิริ. (2534). พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลกุดหว้า อำเภอกุฉิ  
นารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พ.ศ.2532. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา  
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- อุดม เกสโรทยาน. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองน่าน  
จังหวัดน่าน. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์  
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.



---

## Development of Automatic Birds Guarding System with High Frequency Sound Waves

Napaporn Toomthongkum<sup>1</sup>, Siriwan Polset<sup>2</sup>, Janjira Tohkwankeaw<sup>3</sup>

<sup>1,3</sup>Lecturer, Faculty of Agricultural and Industrial Technology, Phetchabun Rajabhat University

<sup>2</sup>Lecturer, Faculty of Engineering and Industrial Technology, Phetchaburi Rajabhat University

---

**Abstract :** Nowday some area in siding community, Petchabun Province have encounter problem about flock in night area clutch light pole make a sound disturb and pathogen breathing system to human maybe occur disease, this research has purposes 1) Development of automatic bird guarding system with high frequency sound waves. 2) Test efficiency automatic birds guarding system with high frequency sound waves from following purposes, researcher has designing automatic bird guarding system with solar energy position sensor infrared ray detection spread from bird or organism, there is movement through the sensor 2 points are top and front that top can catch birds flying pass or birds clutch at area 180 degrees and front catch birds flying pass or birds clutch at area 180 degrees. Two sensor positions, birds detection up to 7 meters, when birds are flying pass or clutch area nearby birds protecting, birds protection will release the sound to the frightened birds and pass away, The test is to install a bird guard at the bird's nest on a regular basis. The performance measurement ranges from 17.00 - 21.00 hrs. When birds near the audio equipment will work automatically, there will be no disturbance in the community. In this study, the satisfaction of the sampling group was 15 randomly selected in the Saeng Nai community. The average score was 4.7 and the S.D. value was 5.30.

**Keywords:** Disturb birds protection , Automation system , solar energy and sensor infrared radiation.

---

---

**Corresponding Author :** นภาพร ตุ่มทองคำ, คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม  
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

## การพัฒนาเครื่องป้องกันกรบกวนระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง

นภาพร ตุ่มทองคำ<sup>1</sup>, ศิริวรรณ พลเศษ<sup>2</sup>, จันทร์จิรา โต้ะขวัญแก้ว<sup>3</sup>

<sup>1,3</sup>อาจารย์, คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

<sup>2</sup>อาจารย์, คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

---

**บทคัดย่อ :** ปัจจุบันบริเวณบางพื้นที่ในชุมชนสะเดียง จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ประสบปัญหาฝุ่นนกเอี้ยงในบริเวณกลางคืนเกาะบริเวณเสาไฟได้ส่งเสียงรบกวนและเป็นพาหะนำเชื้อโรคทางระบบการหายใจไปสู่มนุษย์อาจทำให้เกิดโรคต่างๆ ได้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) พัฒนาเครื่องป้องกันกรบกวนระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง 2) ทดสอบประสิทธิภาพเครื่องป้องกันกรบกวนระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวผู้วิจัยได้ทำการออกแบบเครื่องป้องกันนกทำงานระบบอัตโนมัติด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ โดยวางตำแหน่งตัวเซ็นเซอร์ตรวจจับคลื่นรังสีอินฟราเรดที่แพร่จากนกหรือสิ่งมีชีวิตที่มีกรเคลื่อนไหวผ่านจุดเซ็นเซอร์ไว้ 2 จุด คือ ด้านบนและด้านหน้า ซึ่งด้านบนสามารถตรวจจับนกที่บินผ่านหรือนกที่เกาะอยู่บริเวณ 180 องศา และด้านหน้าสามารถตรวจจับนกที่บินผ่านหรือนกที่เกาะอยู่บริเวณ 180 องศาเช่นกัน ตำแหน่งเซ็นเซอร์ทั้ง 2 จุดนั้นตรวจจับนกได้ระยะไกลถึง 7 เมตร เมื่อมีนกบินผ่านหรือเกาะบริเวณที่ใกล้เครื่องป้องกันนกนั้น เครื่องป้องกันนกจะปล่อยเสียงออกไปเพื่อให้นกตกใจและบินหนีไปเสียงของเครื่องป้องกันนกจะเป็นการปล่อยเสียงสลับกันไปเพื่อไม่ให้นกจดจำเสียงได้หรือทำให้นกจดจำเสียงได้ช้า เพราะนกเป็นสัตว์ที่เรียนรู้ได้ไว จากทดสอบคือนำเครื่องป้องกันนกติดตั้งไว้บริเวณที่ฝุ่นนกเกาะอยู่เป็นประจำ ผลการวัดประสิทธิภาพการทำงานช่วง 17.00 – 21.00 น. เมื่อนกเกาะบริเวณใกล้กับอุปกรณ์เสียงจะทำงานโดยอัตโนมัติทำให้บริเวณแยกชุมชนสะเดียงไม่มีกรบกวนจากการทดลองครั้งนี้ได้ประเมินความพึงพอใจโดยการสุ่มประชากรกลุ่มตัวอย่างบริเวณชุมชนสะเดียงจำนวน 15 คน โดยสรุปผลมีค่าค่าเฉลี่ย 4.7 และมีค่า S.D. เท่ากับ 5.30 อยู่ในความพึงพอใจระดับดีมาก

**คำสำคัญ :** เครื่องป้องกันกรบกวน, ระบบอัตโนมัติ, พลังงานแสงอาทิตย์, เซ็นเซอร์ตรวจจับคลื่นรังสีอินฟราเรด

---

### บทนำ

ปัญหาปัจจุบันของจังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอหล่มสัก อำเภอหล่มเก่า ได้ประสบปัญหาฝุ่นนกเอี้ยงรบกวนตามสถานที่ต่างๆ ซึ่งนกเอี้ยงจะอพยพมาอยู่ด้านบนเสาไฟฟ้าในชุมชนจำนวนมากจึงส่งผลเสียให้กับประชาชนที่ประกอบอาชีพค้าขายและประชาชนที่สัญจรไปมาในย่านสถานที่ต่างๆ วิทยาลัยชุมชนสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีประชาชนกรอาศัยอยู่เป็น

จำนวนมาก ได้รับผลกระทบจากฝุ่นนกเอี้ยงมักอาศัยเกาะอยู่บนเสาไฟฟ้าในช่วงเวลากลางคืน โดยเฉพาะที่แยกไฟแดงชุมชนสะเดียงและย่านชุมชนสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

จากการสัมภาษณ์ คุณนิรันดร์ เพชรกลิ้ง ผู้อาศัยในชุมชนสะเดียง ได้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ ดังนี้ “ประสบปัญหาฝุ่นนกเอี้ยงที่อพยพมาเกาะเสาไฟฟ้าในช่วงเวลากลางคืน ส่งเสียงดังรบกวนในช่วงกลางคืน ได้รับผลกระทบจากมูลนกเอี้ยง ประสบปัญหากับประชาชนประกอบอาชีพค้าขายในช่วงกลางคืนเพราะมูลนกเอี้ยงทำให้สถานที่ย่านค้าขายสกปรก และก่อให้เกิดพาหะนำเชื้อราคริปโตคอกคัสส์นี้ได้โดยการหายใจเอาสปอร์หรือเชื้อราเข้าไปในปอดเพาะโรคได้และอาจนำไปสู่โรคปอดอักเสบ” ซึ่ง ผศ.มาลินีสัยสรกานต์ กล่าวไว้ว่า คนที่ได้รับเชื้อคริปโตคอกคัสส์นี้ได้โดยการหายใจเอาสปอร์หรือตัวเชื้อราเข้าไปในปอด โดยทั่วไปเชื้อราและสปอร์ของมันจะมีน้ำหนักรวมและถูกพัดพาให้กระจายในอากาศได้ง่าย บุคคลใดที่อยู่ใกล้โรงเรือนเลี้ยงนกหรือ อยู่ใกล้กรงนกที่ไม่ค่อยได้ทำความสะอาดก็อาจหายใจเอาเชื้อราหรือสปอร์ของเชื้อราเข้าไปและมีอาการติดเชื้อภายในระบบหายใจได้ เชื้อนี้จะเกิดที่ปอดก่อนเป็นอันดับแรกและลามไปสู่ส่วนต่างๆของร่างกายโดยผ่านทางกระแสเลือดที่ถูกฟอกไหลผ่านปอด การเกิดโรคนี้อาจเกิดขึ้นอย่างช้าๆและเรื้อรัง คนที่ได้รับเชื้อนี้เข้าไปจะมีอาการปวดศีรษะเป็นพักๆ และอาการปวดจะเพิ่มขึ้นมีอาการหน้ามืด วิงเวียน มีอาการปวดขมับ เบ้าตา บางครั้งอาจถึงอาเจียน คนที่เป็นโรคนี้อาจมีอาการไอและมีเสมหะปนเลือด มีไข้ต่ำ น้ำหนักลดอาจมีอาการของหลอดเลือดอักเสบร่วมด้วย

ปัญหาที่กล่าวมานั้นได้มีหน่วยงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดเพชรบูรณ์ได้เข้ามาช่วยเหลือประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยตั้งไว้ที่สี่แยกไฟแดงชุมชนสะเดียง ชุมชนตลาดโพธิ์จันทร์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการนำเครื่องเล่นกวดัดบนเสาไฟฟ้าเพราะ 2 สถานที่ดังที่กล่าวมาเป็นสถานที่ประชากรสัญจรเป็นประจำ



รูปที่ 1 เครื่องเล่นกวดัดบนเสาไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเพชรบูรณ์



การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้นำเครื่องไล่นกมาติดตั้งบริเวณเสาไฟฟ้าในย่านสี่แยกไฟแดงชุมชน สะเดียง ชุมชนตลาดโพธิ์จันทร์ จังหวัดเพชรบูรณ์นั้น คือ ลักษณะการทำงานของเครื่องไล่นกเป็นการส่องสปอตไลท์ขนาดเล็กจำนวน 4 ดวง มีการตั้งค่าการทำงานแบบตั้งเวลาทำงานทุก 20 นาที ในช่วงกลางคืน โดยมีรูปแบบการส่องสปอตไลท์ ครึ่งวงกลม หรือ ให้ส่องแสงระดับ 90 องศา แนวโค้ง เป็นการทำงานได้แบบระยะเดียว แต่ในปัจจุบันฝูงนกเอี้ยงอพยพมาเกาะสายไฟฟ้าทุกเส้นในในย่านชุมชนสี่แยกไฟแดงสะเดียง และ ย่านชุมชนตลาดโพธิ์จันทร์ ซึ่งจะทำให้ลคปัญหาจากฝูงนกเอี้ยงก่อกวนนั้นจะต้องนำเครื่องไล่นกมาติดตั้งทุกจุดของเสาไฟฟ้าดังที่ประสบปัญหา จึงเป็นเหตุให้มีต้นทุนสูง สิ้นเปลืองเนื้อที่ในการติดตั้ง และสิ้นเปลืองในการบำรุงรักษาเพราะอุปกรณ์ยังไม่คงทนต่อสภาพอากาศ

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยได้ข้อสรุปถึงปัญหาต่างๆจึงได้ศึกษาทฤษฎีการปล่อยคลื่นเสียงความถี่สูงที่มนุษย์ไม่สามารถรับรู้ได้ แต่สัตว์สามารถได้ยินความถี่สูง โดยผู้วิจัยคิดค้นทำในรูปแบบการพัฒนาเครื่องป้องกันกรบกวนระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง ซึ่งมีการตรวจจับการเคลื่อนไหวในช่วงเวลากลางคืน และปล่อยคลื่นเสียงความถี่สูงสามารถกระจายคลื่นความถี่สูงได้ 360 องศา เพื่อต้นทุนจัดทำรูปแบบที่เล็กกะทัดรัด รูปแบบการจัดทำเน้นการประหยัดพลังงานเป็นการตอบสนองนโยบายการประหยัดพลังงานของกระทรวงพลังงาน พุทธศักราช 2560

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเครื่องป้องกันกรบกวนระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง
2. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพเครื่องป้องกันกรบกวนระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง

### ขอบเขตการวิจัย

#### 1.ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาปัญหาที่พบจากประชากรชุมชนสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยได้วิเคราะห์จากช่วงเหตุการณ์กลางคืน พบว่าฝูงนกเอี้ยงอพยพมาอยู่ตามสายไฟฟ้าของสายไฟการไฟฟ้าเพชรบูรณ์ จึงได้ประสบปัญหาไฟฟ้ารั่ววงจรและสร้างความเดือดร้อนให้กับบ้านเรือน ทำให้บริเวณสถานที่เสียมศดุศึกษาข้อมูลจากชุมชนสะเดียง ชุมชนตลาดโพธิ์จันทร์ และได้รับข้อมูลจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดเพชรบูรณ์

#### 2.ขอบเขตการทำงาน

2.1 ติดตั้งเครื่องป้องกันกรบกวนระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูงบริเวณที่นกเอี้ยงอาศัยอยู่

2.2 การทำงานด้วยระบบตรวจการเคลื่อนไหวของนกเอี้ยงด้วยระยะ 4 - 7 เมตร

2.3 สามารถทำงานได้เมื่อมีนกเอี้ยงมาเกาะสายไฟระบบจึงทำงานอัตโนมัติ

2.4 สามารถปล่อยคลื่นเสียงได้ 360 องศา

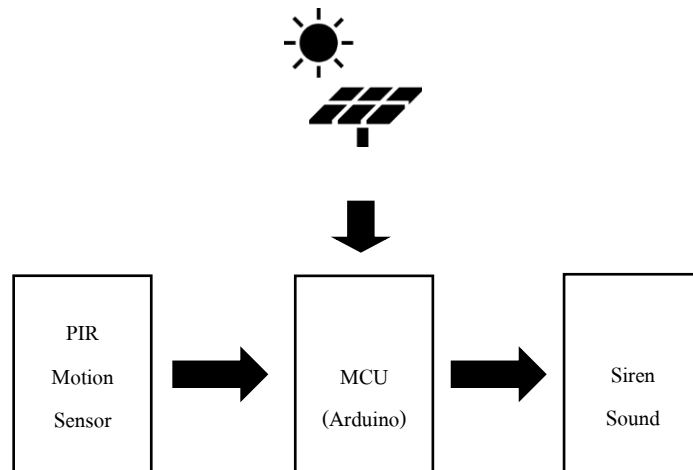
2.5 เครื่องป้องกันนกกระทบวงจรระบบอัตโนมัติด้วยเสียง เป็นอุปกรณ์ประหยัดพลังงานมีอายุการใช้งานยาวนาน ทนต่อสภาพอากาศในประเทศไทย

### 3.ขอบเขตสถานที่ทดสอบ

ตึก 18/2 คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

### วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ภาคส่วนการทำงานวงจรเครื่องป้องกันนกกระทบวงจรระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง โดยได้มีการออกแบบและจัดวางอุปกรณ์ ดังรูปที่ 1

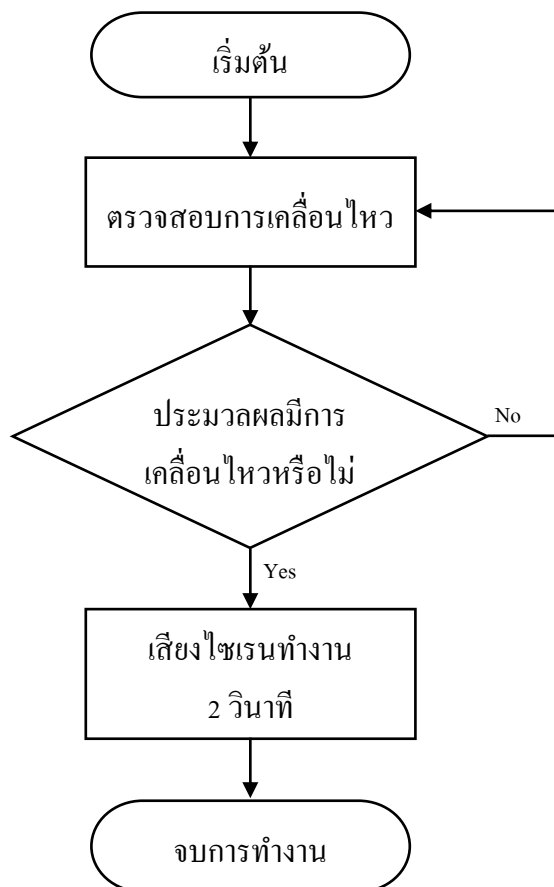


รูปที่ 1 การออกแบบวงจรการทำงาน

หลักการการทำงานวงจรเครื่องป้องกันนกกระทบวงจรระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง โดยการทำงานแบ่งเป็น 4 ภาคส่วน ดังนี้

- 1.1 ภาคส่วนพลังงานแสงอาทิตย์
- 1.2 ภาคส่วนหน่วยประมวลผล (MCU)
- 1.3 ภาคส่วนเซ็นเซอร์
- 1.4 ภาคส่วนแสดงผลด้วยเสียง

2. ระบบการทำงานเครื่องป้องกันกรบกวณด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง มีการทำงานด้วยระบบอัตโนมัติจากเซ็นเซอร์ตรวจจับความเคลื่อนไหวส่งการให้เสียงทำงานอัตโนมัติเป็นเวลา 2 วินาที ดังรูปที่ 2



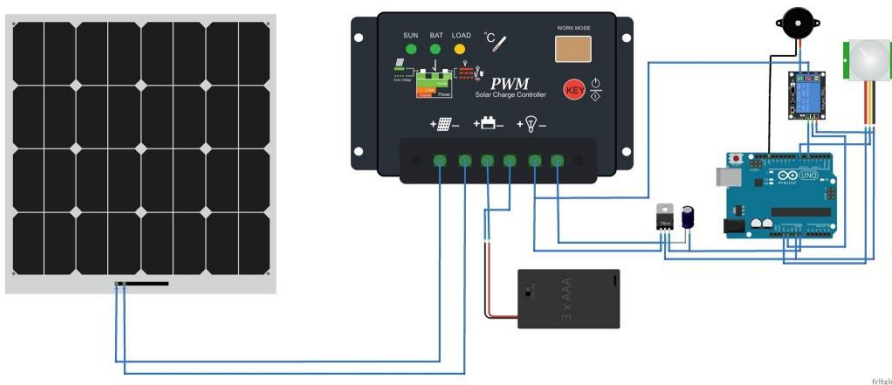
รูปที่ 2 ไลอะแกรมของระบบการทำงาน

จากระบบการทำงานเครื่องป้องกันกรบกวณระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง โดยนำเซ็นเซอร์ตรวจจับความเคลื่อนไหว (PIR Motion Sensor) มาประยุกต์ตรวจจับนกเอี้ยงเมื่อมาเกาะที่บริเวณการทดสอบ จากระบบมีการทำงานคือ เริ่มต้นเมื่อมีนกเอี้ยงบินมาเกาะบริเวณจุดติดตั้งด้วยระยะ 5 – 7 เมตร ด้วยความกว้าง 180 องศา เซ็นเซอร์จะทำการตรวจสอบการเคลื่อนไหว จากนั้นจะส่งสัญญาณในรูปแบบดิจิทัล ค่า 0 หรือ ค่า 1 ออกไปให้การประมวลผลการเคลื่อนไหวได้ตรวจสอบ เมื่อตรวจพบค่า 1 หรือ ใช่(Yes)เสียงไซเรนจะทำงานเป็นเวลา 2 วินาที แต่ถ้า เซ็นเซอร์ตรวจจับความเคลื่อนไหวส่งสัญญาณ

ดิจิทัลออกไปให้การประมวลผลการเคลื่อนไหวได้ตรวจสอบ พบค่า 0 แสดงว่าเซ็นเซอร์ตรวจสอบไม่พบการเคลื่อนไหว ให้ระบบการตรวจสอบการเคลื่อนไหวใหม่จนกว่าจะพบว่ามี การเคลื่อนไหวจริง

### 3. วงจรระบบการทำงาน

การออกแบบวงจรการทำงานเครื่องป้องกันนกบนทวนของระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง ได้จัดวางอุปกรณ์ทั้ง 4 ภาคส่วนคือ ภาคส่วนพลังงานแสงอาทิตย์ ภาคส่วนประมวลผล(MCU) ภาคส่วนเซ็นเซอร์ และ ภาคส่วนแสดงผลด้วยเสียง ดังรูปที่ 3



รูปที่ 3 วงจรระบบการทำงาน



รูปที่ 4 เครื่องป้องกันนกบนทวนของระบบอัตโนมัติสมบูรณ์



รูปที่ 5 จุดเซ็นเซอร์และจุดแสดงผลเครื่องป้องกันนก

จุดเซ็นเซอร์และจุดแสดงผลเครื่องป้องกันนกลำดับที่ 1 โซลาร์เซลล์หรือพลังงานแสงอาทิตย์โดยทำการติดตั้งบนอุปกรณ์ โดยเน้นรูปแบบประหยัดพลังงานเพื่อจ่ายไฟให้กับระบบควบคุมภายในตัวอุปกรณ์ สามารถติดตั้งไว้กลางแจ้งและสามารถเคลื่อนย้ายได้ ลำดับที่ 2 มีการออกแบบวางตำแหน่งเซ็นเซอร์ ลำดับจุดที่ 2 และ ลำดับจุดที่ 3 เป็นจุดตรวจจับสิ่งมีชีวิตหรือเป็นเซ็นเซอร์ตรวจจับความร้อนสิ่งมีชีวิต ซึ่งเซ็นเซอร์สามารถตรวจจับสิ่งมีชีวิตได้สูงสุด 7 เมตร และความกว้างในการตรวจจับสิ่งมีชีวิตได้ 180 องศา ลำดับที่ 4 เสียงไซเรนซึ่งเป็นคลื่นความถี่สูงมีความสามารถทำให้นกตกใจแล้วหนีไปได้

### ผลการวิจัย

การทดสอบอยู่ในช่วงระยะเวลากลางคืน เป็นช่วงเวลาที่นกเอี้ยงออกมาเกาะบริเวณชุมชนสะเดียง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนเดินทางสัญจรกันมาก โดยคิดถึงการพัฒนาเครื่องป้องกันนกครบวงจรระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง บริเวณเสาของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งการทดสอบจะสังเกตจากพฤติกรรมของนกเพื่อทดสอบการเปรียบเทียบ

1. พฤติกรรมนกก่อนการนำการพัฒนาเครื่องป้องกันนกครบวงจรระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง ไปทดสอบ จากการเฝ้าสังเกตร่วมกับการสอบถามข้อมูลจากบริเวณชุมชนสะเดียง เดือนห้าได้ข้อมูลว่า นกเอี้ยงเป็นปัญหาหลักในการเดินทางสัญจรบริเวณชุมชนสะเดียง และเป็นปัญหามาอย่างยาวนาน ซึ่งทุกปีมีจำนวนนกเอี้ยงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ สร้างความเดือดร้อนกับประชาชนเป็นอย่างมาก โดยนก

ที่มาสร้างความเดือนร้อนอันดับหนึ่งคือนกเอี้ยง จะมาปล่อยมูลในบริเวณซึ่งพาหะนำโรค ในเวลา 18.00 น. เป็นต้นไปซึ่งประชาชนไม่สามารถมาไล่ได้ทั้งคืน นกเอี้ยงมีความฉลาดในการปรับตัวต่อวิธีการไล่และปรับตัวได้รวดเร็ว นกที่อยู่ในชุมชนเมืองจะมีความคุ้นชินกับมนุษย์และสภาพแวดล้อมของชุมชนเมือง

2. พฤติกรรมระหว่างและหลังการทดสอบ เมื่อนำการพัฒนาเครื่องป้องกันกรบกวนระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูงไปติดตั้งและทำการเฝ้าสังเกต จะเห็นได้ว่า นกเอี้ยงที่มาเกาะสายไฟอยู่ในรัศมีของเซ็นเซอร์ทำให้เครื่องทดสอบทำงานเล่นเสียงทำให้นกตกใจและหนีไปแต่เนกก็ยังอยู่บริเวณใกล้เคียงนั้นอยู่ และนกเกาะสายไฟใหม่อีกครั้งเมื่อมาบริเวณเซ็นเซอร์ เครื่องทดสอบจะทำงานเช่นเดิมเพียงแต่เล่นเสียงไม่เหมือนเดิมเพื่อไม่ให้นกเคยชินกับเสียงที่ได้ยินบ่อยๆ จากการทดสอบสังเกตได้ว่านกจะตกใจแล้วบินหนีไปทุกครั้งและจำนวนนก ที่มาเกาะสายไฟจำนวนลดลงอีกด้วย เมื่อมีนกหนึ่งตัวตกใจและบินหนี นกตัวอื่นๆ จะพากันบิน หนีไป

### สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

#### สรุปผล

เนื่องจากการไล่นกบริเวณชุมชนเสด็จในปัจจุบันของหน่วยงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดเพชรบูรณ์แบบเดิม ระวังชุมชนเสด็จ เช่น การใช้ไฟกระพริบส่องไปยังตานกเอี้ยง และ การจุดประทัด ซึ่งเป็นวิธีการที่ได้ผลช่วงระยะไม่นาน นกเอี้ยงเกิดความเคยชินและปรับสภาพเช่นเดิม ซึ่งนกเอี้ยงมีการเรียนรู้การสภาพแวดล้อมได้ไวมาก เหตุดังกล่าว ผู้วิจัยได้มีการพัฒนาตามจุดประสงค์ คือ

1. เครื่องป้องกันกรบกวนระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง เป็นการปล่อยเสียงให้นกตกใจ โดยทำงานผ่านเซ็นเซอร์ตรวจจับการเคลื่อนไหวอัตโนมัติ โดยการทำงานตรวจจับนกบริเวณ 180 องศา ด้วยระยะไกลสุดได้ถึง 7 เมตร และระบบเครื่องป้องกันกรบกวนระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูงทำงานด้วยระบบพลังงานจากแสงอาทิตย์

2. ทดสอบประสิทธิภาพเครื่องป้องกันกรบกวนระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง : กรณีศึกษาชุมชนเสด็จ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยประเมินประสิทธิภาพความพึงพอใจด้านการใช้งานมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.7 และ ค่า S.D. เท่ากับ 5.30 อยู่ระดับดีมาก

#### ปัญหาที่พบและแนวทางในการแก้ไข

ในการพัฒนาเครื่องป้องกันกรบกวนระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง พบปัญหาต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยตัวปัญหา สาเหตุของปัญหา และวิธีการแก้ปัญหา ตามตารางที่ 5.1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ปัญหาและสาเหตุที่พบและวิธีการแก้ไข

ปัญหา	สาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหา
1. ระยะเวลาตรวจจับวัตถุของเซ็นเซอร์วัดได้สูงสุดเพียง 5-7 เมตร	สาเหตุ : เป็นที่ตัวอุปกรณ์ วิธีแก้ : อาจใช้เซ็นเซอร์อัลตราโซนิก ที่มีระยะไกลกว่านี้
2. เสียงที่ใช้ในการไล่นก	สาเหตุ : เนื่องจากนกมีความฉลาดสามารถปรับตัวกับสภาพแวดล้อมได้รวดเร็วทำให้นกไม่กลัวเสียงที่ใช้ วิธีแก้ปัญหา : เพิ่มเสียงให้หลากหลายมากขึ้นหาเสียงที่รบกวนการสื่อสารของนก และเล่นเสียงโดยวิธีการสุ่ม เพื่อไม่ให้นกเกิดความเคยชิน

#### อภิปรายผล

จากการพัฒนาเครื่องป้องกันกรบกวนระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง : กรณีศึกษาชุมชนสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีหัวใจการทำงานหลักคือ ไมโครคอนโทรลเลอร์ (Arduino) ควบคุมการทำงานด้วยเซ็นเซอร์ตรวจจับการเคลื่อนไหว (PIR Motion Sensor) แสดงผลด้วยเสียงตามที่ได้รับค่าไปเซ็นเซอร์ เมื่อนำอุปกรณ์ไปทดสอบทำให้นกตกใจและหนีไป จำนวนนกเอี้ยง การเกาะก็จะลดลงทำให้ลดมลภาวะบริเวณชุมชนสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ การทดลองนั้นจะต้องมีการเปลี่ยนคลื่นเสียงเป็นระยะทุก 3 เดือนเพราะนกก็สามารถเรียนรู้การดำรงชีวิตได้รวดเร็ว

#### ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาครั้งต่อไปควรเพิ่มบอร์ด Music Shield ในการสั่งเล่นเสียง เพราะสามารถสุ่มการเล่นเสียงได้
2. ควรใช้เซ็นเซอร์ที่มีระยะเวลาตรวจจับที่ไกลขึ้น ให้ครอบคลุมพื้นที่ที่นกเอี้ยงเกาะมากขึ้น โดยไม่ต้องติดตั้งอุปกรณ์หลายตัว
3. ควรเพิ่มไฟกระพริบสลับกับการทำงานด้วยเสียงเป็นช่วงระยะเวลา เพื่อให้นกไม่เกิดความเคยชินกับเสียง

บรรณานุกรม

- กฤษณ์พนธ์ พรรณรัตน์ชัย. 2554. “ชุดป้องกันนกด้วยแม่เหล็กเหลือใช้”งานวิจัย, สาขาวิชาเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- นภัทร สระเอี่ยม. 2555. “วงจรกำเนิดสัญญาณไซน์หลายเฟสความถี่สูงรูปแบบกระแส โดยใช้หลักการตัวกรองล้อยโคเมน” วิศวกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต (วิศวกรรมไฟฟ้า) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- นิตยา ไชยคำวัง. (2552). พลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- พินิจ ศรีธร. 2551. “ชุดสร้างแรงดันสูงความถี่สูงด้วยเทสลสคอยล์ขนาดเล็ก” ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตตะวันออกเฉียงเหนือ, นครราชสีมา
- มงคล ทองสงคราม. (2553). ทฤษฎีวงจรไฟฟ้า 2 (ELECTRICAL CIRCUIT 2). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: รามาการพิมพ์.
- สุนทร พรานนทีสถิตย์. 2552. “การศึกษาสวิตช์ระบบเครื่องจักรกลไฟฟ้าจุดภาคแบบหมุนด้วยการใช้แบบจำลองคลื่นความถี่สูง” มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, วิศวกรรมสาร มก., ISSN 1685-9317, ส.ค.-ต.ค. 2552, ปีที่ 22, ฉบับที่ 69, หน้า 56-69
- อาทิตย์ จันทร์ขาว. 2553. “การศึกษาคุณลักษณะของพลังงานคลื่นเสียงความถี่สูงในการตรวจสอบวัดความเค้นตกค้าง” วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- เครื่องมือวัดทางไฟฟ้า. 2549. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล: <http://www.lampangtc.ac.th/lptc/sub-web/racharwit/content/01-content.htm>. (วันที่ค้นข้อมูล : 6 กันยายน 2557).
- เซลล์แสงอาทิตย์. 2554. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล: <http://www3.egat.co.th/re/solarcell/solarcell.htm>. (วันที่ค้นข้อมูล : 7 กันยายน 2557).
- แบตเตอรี่. [ออนไลน์]. 2550. แหล่งข้อมูล: [www.cruzoptra.com/diy/t336/](http://www.cruzoptra.com/diy/t336/). (วันที่ค้นข้อมูล : 7 กันยายน 2557).





---

## The Development of The Learning Management Model for Enhancing Social Studies Skills in The 21<sup>st</sup> Century of Elementary School Students

Withawat Inthamanon<sup>1</sup>, Poranat Kitroongrueng<sup>2</sup>, Orapin Sirisamphan<sup>3</sup>, Siritwan Sripahol<sup>4</sup>,  
<sup>1</sup>Philosophy of Doctor Program in Curriculum and Instruction Department of  
Curriculum and Instruction Graduate School, SilpakornUniversity  
<sup>2,3,4</sup>Lecturer, SilpakornUniversity

---

**Abstract :** The propose of this research were to 1) develop the learning model for enhancing social studies skills of 21<sup>st</sup> Century in the elementary school 2) evaluate the effectiveness of the results of the learning model for enhancing social studies in the 21<sup>st</sup> century skills of the elementary school.3) dissemination the instructional model for enhancing social studies in the 21<sup>st</sup> century skills of the elementary school

The subjects were 19 elementary school students from Wat Praoschool in Phichit Province, in the first semester of academic year 2017 by purposive sampling.

The research instruments consisted of 1) the teaching model 2) teacher's manual 3) lesson plan 4) achievement test on social studies 5) test on social studies in the 21<sup>st</sup> century 6) evaluation form 7) satisfaction questionnaire towards the model.

Mean, standard deviation, t-test, and content analysis were used in data analysis. The results of the study revealed the following:

1. The instructional model for enhancing social studies skills of the 21<sup>st</sup> century in the elementary school called "SRDCPT Model" consisted of 6 steps: stimulant and team building (S), review of previous experience (R), Development of basic skills (D), common generative the new skills (C) , presentation and Discussion (P), transmission for social (T). The model verified by using connoisseurship.

2. The study of the effectiveness of the instructional model for enhancing social studies skills of 21<sup>st</sup> Century in the elementary school revealed that 2.1) Social studies skills of the 21<sup>st</sup> century was at a high level 2.2) The score of achievement test was significantly higher than the pretest at the 0.05 level 2.3) The students' satisfaction towards the learning model was at a high level.

3. Results of dissemination revealed that the social studies skills of the 21<sup>st</sup> century was at a high level. Score of achievement test was significantly higher than the pretest at the 0.05 level The students' satisfaction towards the learning model was at a high level.

**Keywords:** Learning Management, Studies Skills.

---

---

**Corresponding Author :** วิทวัส อินทมานนท์, นักศึกษาปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน  
มหาวิทยาลัยศิลปากร

## การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

วิวัฒน์ อินทมานนท์<sup>1</sup>, ประณัฐ กิจรุ่งเรือง<sup>2</sup>, อรพิน ศิริสัมพันธ์<sup>3</sup>, สิริวรรณ ศรีพหล<sup>4</sup>

<sup>1</sup>นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร

<sup>2,3,4</sup>อาจารย์, สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาเครื่องป้องกันกรบกวาระบบอัตโนมัติด้วยคลื่นเสียงความถี่สูง

**บทคัดย่อ :** การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา 2) ประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา 3) ขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดพร้าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 จำนวน 19 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้คู่มือการใช้รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาแบบทดสอบวัดทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 แบบประเมิน โครงการงานและแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าที่แบบไม่เป็นอิสระและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า SRDCPT Model มีองค์ประกอบคือ หลักการวัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้มี 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นและสร้างทีม (Stimulant and Team Building) ขั้นที่ 2 ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม (Review of Previous Experience) ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนาความรู้และทักษะพื้นฐาน (Development of Basic Skills) ขั้นที่ 4 ขั้นเสริมสร้างทักษะใหม่ร่วมกัน (Common Generative the New Skills) ขั้นที่ 5 เสนอผลงานเพื่อการอภิปราย (Presentation and Discussion) ขั้นที่ 6 ขั้นประยุกต์ใช้สู่สังคม (Transmission for Social) และมีการตรวจสอบรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ซึ่งผลการตรวจสอบมีคะแนนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{x} = 4.46$ ,  $SD = 0.51$ )

**คำสำคัญ :** การจัดการเรียนรู้, ทักษะการเรียนรู้

## บทนำ

การจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาในอดีตมาจนถึงช่วงต้นศตวรรษที่ 21 แม้จะมีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแต่ยังคงพบว่าครูส่วนใหญ่ยังยึดหลักการจัดการศึกษาที่เน้นเนื้อหาวิชาเป็นหลัก ผู้สอนมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้โดยใช้วิธีบอกความรู้ให้กับนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ และการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ใช้กระบวนการสอนแบบบรรยาย มีการวัดผลและประเมินผลโดยเน้นเพียงความรู้ และความจำ (ไพฑูริย์ ลินลารัตน์ 2557 : 12) จึงส่งผลทำให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบท่องจำซึ่งไม่ได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาที่มีความจำเป็นและสำคัญมากในยุคปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วอันสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าว ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21<sup>st</sup> Century Skills) วิจารณ์ พานิช(2555: 16 - 21) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนี้ ประสพการณ์ทางสังคมเป็นการเรียนรู้จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านมาในการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคล ถ้าบุคคลมีประสบการณ์ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นมากมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นมากย่อมทำให้บุคคลมีทักษะในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นดีมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นการจัดประสบการณ์เรียนรู้อการคัดเลือกและกำหนดเนื้อหาต้องพิจารณาในมิติต่าง ๆ และประการสำคัญต้องมีลักษณะที่สร้างทักษะในการอยู่ร่วมกันเพื่อการดำรงชีวิตของคนในศตวรรษที่ 21 วิจารณ์ พานิช(2555) กล่าวไว้ว่า) การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัย และตลอดชีวิต คือ 7Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการแก้ปัญหา(Critical Thinking& Problem solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity & innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross cultural understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration, teamwork & leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, information & media literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing & ICT literacy) ทักษะด้านอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career & learning skills) จะเห็นได้ว่าทักษะการเรียนรู้ เป็นทักษะที่สำคัญหนึ่งในการดำรงชีวิตของผู้เรียนในยุคปัจจุบันและส่งผลต่ออนาคตในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมโลกปัจจุบัน (Trilling and Fade , 2009)

จากแนวคิดเหตุผลดังกล่าววิธีการในการพัฒนาวิธีการเรียนการสอนสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะจึงเป็นส่วนประกอบสำคัญของหลักสูตรสังคมศึกษาทุกระดับ ทักษะจึงเป็นเป็นองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรสังคมศึกษาทุกระดับ ทักษะเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ และกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ทักษะในวิชาสังคมศึกษาจึงประกอบด้วยทักษะด้านวิชาการและทักษะทางสังคม ทักษะด้านวิชาการ(Academic Skills) ได้แก่ ทักษะในการเรียน เช่น ความสามารถในการอ่าน การเขียน การตีความสรุปการสร้างแผนภูมิ การใช้วัสดุอ้างอิง เป็นต้น และทักษะในการคิด เช่น ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณการแก้ปัญหา เป็นต้น ส่วนอีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญ คือทักษะทางสังคม ได้แก่ ทักษะทางกระบวนการกลุ่ม (สิริวรรณ ศรีพหล,2552) ทักษะทั้งสองด้าน นับเป็นเครื่องมือสำคัญ ประชาธิปไตยดังนั้นการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาจึงต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะทั้งสองด้านนี้ซึ่งเมื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษา(Zepke,1979 ; MacColl and Fennel,1982 ; Jarolimak and Foster,1985 ; James Banks andCherry Banks,1999 ; NCSS, 2006; สิ ริวรรณ ศรีพหล,2552 ;นาตยา ปิรันธนานนท์,2535)ดังกล่าวพบว่ามีความสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 (Trilling and Fade : 2009)ซึ่งผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่21 ซึ่งมีความจำเป็นในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาสำหรับการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน โดยแบ่งออกได้ 8 ทักษะ คือ 1) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการตัดสินใจ 2) ทักษะการคิดแก้ปัญหา สังคม 3) ทักษะการสร้างสรรค้ชิ้นงาน 4) ทักษะด้านการสื่อสารและการนำเสนอข้อมูล5) ทักษะด้านความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม 6) ทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม 7) ทักษะการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคมศึกษา 8) ทักษะเพื่ออาชีพในอนาคต

การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนสังคมศึกษาเพื่อนำสาระมาจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนให้ มีประสิทธิภาพจึงใช้วิธีการบูรณาการหลักสูตร กล่าวคือการนำศาสตร์ต่างๆที่มีความสัมพันธ์กันมา ผสมผสานกันเพื่อให้เกิดองค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้รายวิชาและเน้นถึงการสร้างความรู้ของ ผู้เรียนมากกว่าการให้เนื้อหาจากผู้สอนโดยมุ่งให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ให้ผู้รู้จักตนเอง สามารถใช้ความคิดเห็นอย่างเสรีในการเลือกและรับผิดชอบในสิ่งที่ตนตัดสินใจเนื่องจากในกระบวนการ ของการศึกษาผู้เรียนคือผู้ที่สำคัญที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสิริวรรณ ศรีพหล (2555 : 39) การบูรณาการจะเกิด ความหมายและนำไปใช้ได้ก็ต่อเมื่อความรู้และความคิดย่อย ๆ ประสานสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน จน สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งนั้นกับสิ่งรอบตัว เชื่อมโยงวิถีชีวิตของคนที่ต้องดำรงอยู่อย่างเป็ นองค์รวม รวมทั้งทฤษฎีการเรียนรู้ทั้งหลายที่กล่าวมาล้วนมีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ สมองเป็นฐาน ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา เนื่องจากมีข้อ ค้นพบเกี่ยวกับระบบประสาทวิทยา (Neuro Science) การค้นพบว่าสมองของคนเราไม่ได้แยกกันทางาน เป็นซีกซ้ายขวาตามลำพังแต่ทำงานเชื่อมโยงถึงกันทั้งหมดโดยผ่านเส้นใยประสาทที่คอยเชื่อม โยง

เซลล์สมองแต่ละส่วนซึ่งการเชื่อมโยงนี้เองที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพการเรียนรู้ของมนุษย์การค้นพบนี้นำไปสู่ทฤษฎีการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐาน (Brain – based learning) (พรพิไล เลิศวิชา, 2557) ซึ่งแนวคิดนี้เป็นที่ยอมรับจากหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย เป็นแนวคิดที่เชื่อมั่นในความสามารถของมนุษย์ที่กล่าวว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จและมีความสุข

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนสังคมศึกษา จึงนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของการบูรณาการและสมองเป็นฐาน มาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา เพื่อศึกษาว่านักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดบูรณาการและสมองเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษา แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและจากการเรียนรู้ทั้งสองใช้กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้เกิดการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความเหมาะสมเป็นอย่างมากที่จะนำมาใช้เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษา และคุณลักษณะของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ในระดับประถมศึกษา

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อประเมินประสิทธิผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนประถมศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้
  - 2.1 เพื่อศึกษาทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาหลังเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
  - 2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
3. เพื่อขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

### ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มอำเภอโพทะเล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 8 โรงเรียนจำนวน 210 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดพร้าวอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตรที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 19 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจงโดยมีเกณฑ์ในการเลือกคัดเลือก คือ 1) ขนาดของโรงเรียนประถมศึกษาที่ใกล้เคียงกัน 2) ผู้เรียนมีสภาพทางเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน 3) ผู้เรียนมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมความเป็นอยู่คล้ายคลึงกัน 4) ครูประจำชั้นเป็นครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา 5) ผู้บริหารสถานศึกษานับสนุนการวิจัยและการพัฒนาการเรียนการสอน

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 18 สัปดาห์สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมเป็น 54 ชั่วโมง

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง เราอยู่ในสังคมไทยจำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ คือ 1) เราอยู่ในสังคมพุทธ 2) วัฒนธรรมท้องถิ่น...สายใยผูกพัน 3) เศรษฐศาสตร์กับชีวิตของเรา 4) ทฤษฎีอดีตสู่ถิ่นฐานไทย 5) ภูมิประเทศน่าสนใจ

#### 4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ตัวแปรจัดกระทำ (Independent Variable) ได้แก่การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

4.2.1 ทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21

4.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา

#### วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและการพัฒนา (Research and Development) โดยประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองกลุ่มตัวอย่างเดียวมีการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน The One Group Pretest - Posttest Design (Campbell and Stanley, 1969 : 171 – 246 ; Tuckman, 1999 : 160) ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุผลในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Research - R<sub>1</sub>/Analysis : A) ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (Development - D<sub>1</sub>/Design and Development : D) ขั้นตอนที่ 3 การวิจัยและการนำไปใช้ (Research : R<sub>2</sub>/Implementation: I) และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาและการประเมินผล (Development : D<sub>2</sub>/Evaluation : E) การขยายผลรูปแบบการเรียนรู้ฯ โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest Posttest Design)

## เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบร่างรูปแบบการสอนและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบและได้ดำเนินการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนคู่มือการใช้รูปแบบการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือวัดผลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย 1. แผนการจัดการเรียนรู้ 2. เครื่องมือวัดทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษา ประกอบด้วย 2.1 แบบวัดทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 2.2 แบบประเมินโครงงานสังคมศึกษา 3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา 4. แบบวัดความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้สังคมศึกษา

## ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา “SRDCPT Model” มี 4 องค์ประกอบได้แก่

1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

1.1.1 หลักการ คือ การจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เน้นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาที่จำเป็นต่อการเตรียมผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

1.1.2 วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

1.1.3 กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นและสร้างทีมร่วมเรียนรู้ (Stimulant and Team Building) ขั้นที่ 2 ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม (Review of Previous Experience) ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนาความรู้และทักษะพื้นฐาน (Development of Basic Skills) ขั้นที่ 4 ขั้นเสริมสร้างทักษะใหม่ร่วมกัน (Common Generative the New Skills) ขั้นที่ 5 เสนอผลงานเพื่อการอภิปราย (Presentation and Discussion) ขั้นที่ 6 ขั้นประยุกต์ใช้สู่สังคม (Transmission for Social)

1.1.4 เงื่อนไขการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ โดยครูผู้สอนทำความเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งกระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอนเพื่อการเตรียม

ยุทธวิธีแหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ให้มีบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

2 ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

2.1 ผลการศึกษาทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาหลังเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนประถมศึกษาสูงขึ้น ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1

2.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนประถมศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 2

3. ผลการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 หลังเรียนสูงขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05 รวมทั้งมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

### อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาได้รวบรวมทั้งนำแนวคิดแนวคิดพื้นฐานที่รองรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้แก่ ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism Theory) โดยมุ่งเน้นไปที่กระบวนการสร้างความรู้และตระหนักรู้ในกระบวนการนั้น เป้าหมายการเรียนรู้จะต้องมาจากการปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism Theory) Papert (1993) โดยการสร้างการเรียนรู้ที่คืบคลานต้องเกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเองและด้วยตนเองของผู้เรียน หากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี และการเรียนการสอนทักษะพิสัย (Psycho - Motor Domain) เป็นการเน้นที่การฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียน โดยมีการฝึกฝนผู้เรียนในสถานการณ์จริงหรือคล้ายจริงหลาย ๆ สถานการณ์ โดยผู้สอนจะวิเคราะห์ความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนเพื่อจัดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วคอยให้การช่วยเหลือชี้แนะ และเสริมแรงผู้เรียนอย่างต่อเนื่องจนผู้เรียนเกิดความชำนาญ ทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน Jenzen(2005) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ผสมผสานหรือรวบรวมหลากหลายทักษะความรู้เพื่อนำมาใช้ในการ



ส่งเสริมการทำงานของสมองซึ่งเป็นการนำความรู้การทำงานหรือธรรมชาติการเรียนรู้ของสมองมาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของสมองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยต้องอาศัยการสร้างแรงจูงใจในการเรียนเป็นกระบวนการเดียวกันกับการทำให้ผู้เรียนตระหนักว่าการเรียนเป็นสิ่งสำคัญแก่ตนเองและพบว่าผู้ที่เรียนเก่งมีความหมายไม่ใช่ว่าเฉพาะผู้ที่มีสมองอันชาญฉลาดเท่านั้นแต่ผู้เรียนที่จะประสบความสำเร็จจะต้องตั้งใจเรียนขยันหรือมีความใฝ่รู้ แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Dewey, 1939; กิตติชัย สุทชาติ โนบล, 2555; สิริวรรณ ศรีพหล, 2555) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียน เชื่อมโยงความรู้ ความคิด ทักษะ ลดความซ้ำซ้อน ในเนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่มีความหมายมีความหลากหลาย และสัมพันธ์กันเป็นองค์รวม เพื่อให้เกิดความรู้แจ้งในสิ่งที่ศึกษารวมทั้งประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาควรใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

2 อภิปรายผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

2.1 ผลการศึกษาทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาหลังเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1 ซึ่งวัดผู้เรียนจากแบบวัดทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 หลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 ทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกหน่วยการเรียนรู้ได้นั้นกระบวนการกลุ่มและการทำงานเป็นทีมใน ทุก ๆ หน่วยการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนซึมซับกระบวนการทำงานเป็นทีม มีการช่วยเหลือกันและแบ่งหน้าที่กันเป็นอย่างดีในกลุ่มของตน ลำดับที่ 2 ทักษะการคิดแก้ปัญหาสังคม เนื่องจากว่าครูสอดแทรกสถานการณ์การจัดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการแก้ปัญหา ฝึกกระบวนการคิดและหาแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นจริง ตามสถานการณ์และบริบทที่กำหนดให้กับนักเรียน และลำดับที่ 3 ทักษะการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากว่านักเรียนได้รับการส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคมศึกษามาโดยตลอด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแนวคิดเปียเจต์ (Piaget) เกี่ยวกับความรู้และวิธีการได้มาซึ่งความรู้ การแก้ไขปัญหาได้มาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้

2.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนประถมศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่2 โดยการศึกษาความเป็นมาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แนวคิดพื้นฐานที่รองรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ทุกหน่วย ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวมของกิจกรรมการเรียนรู้

3. ผลการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ได้รับความอนุเคราะห์จากครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนเทศบาล 1 วัดบางมุดนาก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่3 จำนวน 11 คน ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษามีส่วนช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสังคมศึกษาและทักษะทางสังคมศึกษาในศตวรรษที่21 ทั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในด้านแนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะสังคมศึกษาในศตวรรษที่21 และการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบ ใช้เป็นแนวคิดนำไปสู่การพัฒนาเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นระบบ และมีขั้นตอนในการปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งมีการชี้แจงและแนะนำ ตลอดจนการให้ความเข้าใจแนวคิดเบื้องต้นก่อนการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ไปประยุกต์ใช้

#### ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง โดยครูผู้สอนต้องสร้างแรงบันดาลใจและแรงจูงใจ

2. จากผลการวิจัย พบว่าการจัดกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระวิชาสังคมศึกษา ดังนั้นการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ครูต้องอธิบายและแนะนำนักเรียนตั้งแต่เริ่มต้นถึงนิยามของทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาในศตวรรษที่21 และความ

เกี่ยวข้องของทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับช่วงวัยแห่งการพัฒนานักเรียน โดยต้องมีความยืดหยุ่นในการดำเนินการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบมีขั้นตอน และควรมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ฝึกสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในทุกระดับ

2. ควรมีการจัดการเรียนรู้ทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาใน 5 สาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมอย่างรอบด้านและสืบค้นทักษะการเรียนรู้สังคมศึกษาที่คิดว่ามีความจำเป็นในการจัดการเรียนรู้นักเรียนในศตวรรษที่ 21 เพิ่มเติม

#### บรรณานุกรม

กิตติชัย สุธานีโนบล.(2555).การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนวพุทธ เพื่อสะท้อนแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในบริบทแห่งสังคมไทยยุคปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นาคยา ปีลันธนานนท์.(2535).การเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยเน้นทักษะกระบวนการ. กรุงเทพฯ : สมาคมครูสังคมศึกษาแห่งประเทศไทย.

พรพิไล เลิศวิชา.(2557).100 BBL ACTIVITIES FOR CHILDREN :100สื่อการสอนกระตุ้นสมอง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน.(2557). ทักษะแห่งศตวรรษที่21 ต้องก้าวพ้นกับดักของตะวันตก. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

วิจารณ์ พานิช.(2555).วิถีชีวิตการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21.พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์

สิริวรรณศรีพหล.(2552).การจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.นนทบุรี.สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

\_\_\_\_\_.(2555).“การพัฒนาหลักสูตรและการออกแบบการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา. หน่วยที่ 10.นนทบุรี.บัณฑิตศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Banks , J and Banks,C. (1999).Teaching Strategies for the Social Studies.New York : Addison Wesley Longman.Inc.

- Bernie, T. and Charles,F.(2009).**21 st Century Skills : Learning for Life in Our Time**.United States of America :Jonh Wiley & Sons.
- Campbell, D. T., & Stanley, J. C. (1969).**Experimental and quasi-experimental design for research**. Hope-Well, NJ: Houghton Mifflin.
- Dewey, J.(1933). **How We Think**.Boston :D.C.Health.
- Jarolimak and Foster.(1985).**Teaching and Learning in the Elementary School**.New York : Macmillan Publishing Company.
- Jensen, Eric.(2005).**Teaching with the brain in mind**.Virginia: Association for supervision and curriculum development.
- MacColl and Fennell.(1982).**Teaching Social Studies**.ODC,Canberra.
- NCSS Citizenship Select Subcommittee.(2006).“**Service – Learning : An Essential Component of Citizenship Education**”.Social Education May /June : 240-241.
- Papert, S. Mindstorms.(1993).**Children,Computers,and Powerful Ideas**,2nd ed. Basic Books,Harper Collins Publishers, Inc., New York,
- Piaget, J. (1969). *The Child's Conception of Time*. London: Routledge and Kegan.
- Tuckman, B.W. (1999). *Conducting Educational Research*.5<sup>th</sup> ed. SthedU.S..A. :Hercourt Brace&Company.
- Zepke,Nick.(1979).“**Developing Thinking Abilities**”In *Approaches to Social Studies* (50 - 65)Wellington : Waikato Social Studies Association.



## **Applying Education Policy for Driving Towards the ASEAN Community into the Practice of the Phetchabun Secondary Education Service Area Office 40**

Roengrit Kaewyote<sup>1</sup>, Kamonvit Loima<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Students of Doctoral Degree (Public Administration) , Faculty of Humanities and Social Science, Phetchabun Rajabhat University

<sup>2</sup>Lecturer, Faculty of Humanities and Social Science, Phetchabun Rajabhat University

**Abstract :** The current study aimed 1) to examine the levels of the educational policy and driving towards the ASEAN Community into the practice of the Phetchabun Secondary Educational Service Area Office 40, 2) to research the factors affecting the educational policy and driving towards the ASEAN Community into the practice of the Phetchabun Secondary Educational Service Area Office 40, and 3) to determine the relationship structure between the educational policy and driving towards the ASEAN Community into the practice of the Phetchabun Secondary Educational Service Area Office 40. In addition, the target populations subjected to study were parents, school directors, teachers and educational officials of the Phetchabun Secondary Educational Service Area Office 40; the 2,313 sample were selected by purposive random sampling to survey. Owing to the survey study, the tool designed to collect data was a paper questionnaire. Then, the total data was analyzed on a statistical packaged program through frequency, percentage, mean, standard deviation, and Lisrel Model analysis.

### **The findings of the study were :**

1. The overall levels of the integrated publicly educational policy, which included planning and control efficiency, organizational performance towards practice, leadership and participation, politics and external factor management, were high. Meanwhile, the levels of the education on driving towards the ASEAN Community, consisting of student development, educational quality development, self-adjustment towards the Global and ASEAN Community, and driving schools towards the ASEAN Community of the Basic Education Commission, were high. 2) The factors affecting the educational policy and driving towards the ASEAN Community indicated that the model on planning and control efficiency had the highest weight value of 1.67; subsequently, organizational performance towards practice valued the weight of 1.63; lastly, politics and external factor management valued the weight of 0.48. Meanwhile, the educational model on driving towards the ASEAN Community showed that educational quality development had the highest weight value of 1.32; secondly, student development valued the weight of 0.89; ultimately, driving schools towards the ASEAN Community of the Basic Education Commission valued the weight of 0.39. 3) The relationship structure between the educational policy and driving towards the ASEAN Community into the practice of the Phetchabun Secondary Educational Service Area Office 40 valued the positive correlations between 0.442-0.985. According to each pair of the relationship correlations, the model of the relationship structure between the integrated public policy and driving towards the ASEAN Community valued 82%; then, politics and external factor management valued 63%; next, organizational performance towards practice valued 51%; last, planning and control efficiency valued 41%.

**Keywords:** Education policy, Driving towards the ASEAN Community

**Corresponding Author :** เรืองฤทธิ์ แก้วยศ, นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์  
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

## การนำนโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนสู่ภาคปฏิบัติ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์

เริงฤทธิ แก้วยศ<sup>1</sup>, กมลวิษ ลอยมา<sup>2</sup>

<sup>1</sup>นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

<sup>2</sup>อาจารย์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

**บทคัดย่อ :** การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาระดับนโยบายการศึกษาและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนสู่ภาคปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อนโยบายการศึกษาและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนสู่ภาคปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์ และ 3) เพื่อศึกษาโครงสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการศึกษาและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนสู่ภาคปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารการศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์ ประชากรที่เลือกใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2,313 คน แบบเจาะจงเป็นการวิจัยเชิงสำรวจและเครื่องมือที่ใช้เลือกในการวิจัย การเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Lisrel Model)

### ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับนโยบายการศึกษาสาธารณะตัวแบบบูรณาการด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำไปปฏิบัติ ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือและด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกอยู่ในระดับมาก ระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ด้านการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน/ประชาคมโลก และด้านการขับเคลื่อน โรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการศึกษาและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนพบโมเดลด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมมีค่าน้ำหนักมากที่สุด เท่ากับ 1.67 รองลงมา ด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานนำไปปฏิบัติมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1.63 ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.48 โมเดล ด้านการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษามีค่าน้ำหนักมากที่สุด เท่ากับ 1.32

รองลงมา ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนมีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.89 ด้านการขับเคลื่อน โรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด เท่ากับ 0.39 3) รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการศึกษาและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนสู่ภาคปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์ มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกระหว่าง 0.442-0.685 โมเดล โครงสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนมีค่าร้อยละ 82 ด้านการเมือง และการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ร้อยละ 63.00 ด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานนำไปปฏิบัติร้อยละ 51.00 และด้านประสิทธิภาพการวางแผนและควบคุมร้อยละ 41.00

**คำสำคัญ :** นโยบายการศึกษา, การขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

---

## บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคนเพื่อให้คนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ในอดีตของมวลมนุษยชาติการศึกษาถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างสังคม มีการถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตด้วยการเรียนรู้ทักษะอาชีพ บางครั้งก็ถูกใช้เพื่อปลูกฝังอุดมการณ์และค่านิยมทั้งที่มีผลกระทบในทางบวกและทางลบ ในยุคโลกาภิวัตน์หรือโลกยุคศตวรรษที่ 21 เช่นปัจจุบันนี้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และข้อมูลข่าวสารทำให้ประชาคมโลกมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างใกล้ชิดและรวดเร็วขึ้นประเทศต่าง ๆ ไม่อาจอยู่อย่างโดดเดี่ยวได้อีกต่อไป และกลายเป็นเพียงชุมชนหนึ่งของสังคมโลก ขณะเดียวกันการแข่งขันทางเศรษฐกิจก็ทวีวันจะรุนแรงยิ่งขึ้น เป็นเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐาน หรือเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) และเป็นสังคมฐานความรู้ (Knowledge-based Society) ประเทศใดประชากรมีความรู้ดีเยี่ยมได้เปรียบในการแข่งขัน ทุกประเทศจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อปลูกฝังความรู้และทักษะที่จำเป็นให้พลเมืองมีความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 (21<sup>st</sup> Century Skills) คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Digital Literacy Skills) ทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skills) ซึ่งหมายถึง การที่คนในชาติต้องมีทักษะการคิด ทักษะการทำงาน ทักษะทางภาษาต่างประเทศ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้น แนวโน้มการจัดการศึกษาของประเทศต่าง ๆ จึงเน้นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ทางการศึกษา หรือที่เรียกว่า การปฏิรูปการศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้คนทุกคนในชาติสามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง และสอดคล้องกับปรัชญาสากลว่าด้วยการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for

All-EFA) และเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน มีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับสังคมยุคข้อมูลข่าวสารและสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ (ศศิชา ลีบแสง. 2549 : 10)

การที่จะเปลี่ยนแปลงการศึกษาอย่างยิ่งใหญ่และรวดเร็วได้นั้น รัฐบาลจำเป็นต้องมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา มีองค์กรรับผิดชอบการจัดทำนโยบาย และนำนโยบายสู่การปฏิบัติ พร้อมทั้งมีการประเมินความสำเร็จของการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ดังนั้น การจัดทำนโยบายและแผนการศึกษาจึงมีความสำคัญสำหรับการปฏิรูปการศึกษา ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาภายใต้หลักความคิดที่ว่า “การศึกษาพัฒนาคน คนพัฒนาชาติ” ประเทศไทยได้ให้การรับรองและร่วมปฏิบัติตามปฏิญญาสากลจอมเทียนว่า ด้วยการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Jom Tien Declaration on Education for All – EFA) ซึ่งประกาศเมื่อปี 2533 และมีกำหนดที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวภายในปี 2558 โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2540 และ ฉบับพุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้คนไทยมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างมีคุณภาพและทั่วถึงโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อีกทั้งกำหนดแนวทางให้รัฐจัดการศึกษาอบรมให้มีความรู้คู่คุณธรรม และมีกฎหมายการศึกษาเป็นแม่บทในการดำเนินงานจัดการศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ หรือ ต่อมาเปลี่ยนเป็น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรสำคัญด้านนโยบายและแผนการศึกษาของชาติ มีบทบาทอย่างสำคัญในการจัดทำกฎหมายการศึกษาที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และในการผลักดันนโยบายการปฏิรูปการศึกษาไทยตลอดมา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2555 : อัดสำเนา)

หลังจากที่ได้มีการประกาศใช้กฎบัตรอาเซียนเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007) เมื่อคราวการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 13 ณ ประเทศสิงคโปร์ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความร่วมมือใน 3 ส่วน ได้แก่ การจัดตั้ง 1) ประชคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน 2) ประชคมเศรษฐกิจอาเซียน และ 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ทั้งนี้ ในการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ได้มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาพลเมืองอาเซียนให้มีคุณลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีศักยภาพในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถเข้าถึงการฝึกอบรมและนวัตกรรมต่าง ๆ และได้รับโอกาสที่ทัดเทียมกันในการเข้าถึงการพัฒนามนุษย์ สวัสดิการสังคมและความยุติธรรม (Association of Southeast Asian Nations. 2007)

อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศไทยจะได้มีการเริ่มกำหนดนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แต่ดูเหมือนว่าแนวนโยบายต่าง ๆ จะยังคงให้ความสำคัญกับมิติของการจัดการศึกษา ในฐานะเครื่องมือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เข้าสู่ตลาดแรงงานและมองข้ามความสำคัญของการศึกษา ในฐานะที่เป็นกระบวนการสร้างปัญญาและอิสรภาพของบุคคลด้วย



เหตุนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาบริบทที่ท้าทายในด้านต่าง ๆ ให้ลึกซึ้งมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ปัจจุบันแนวทางการจัดการศึกษาของชาติยังคงตั้งอยู่บนเป้าหมายและหลักการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 กล่าวคือ ในการจัดการศึกษา ต้องมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในการจัดการศึกษาต้องถือหลักการว่า 1) มีการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่ปรากฏในพระราชบัญญัติฯ จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การศึกษาของชาติมีเป้าหมายเพื่อพัฒนา “มนุษย์ที่สมบูรณ์” ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม เป้าหมายดังกล่าวสอดคล้องพุทธปรัชญา ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนา “จริย” หรือความประพฤติ และ “ปัญญา” หรือความรู้แจ้งของบุคคล ผ่านกระบวนการที่เรียกว่า “ไตรสิกขา” คือ การพัฒนาตนเองให้ถึงพร้อมซึ่งศีล สมาธิ และปัญญา (พระพรหมคุณาภรณ์. 2546) และสอดคล้องกับปรัชญามนุษยนิยม เชื่อว่า ความรู้สึกหรืออารมณ์เป็นสิ่งที่ไม่อาจแยกออกจากความรู้ และผู้เรียนแต่ละคนมีลักษณะพื้นฐานที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านความต้องการ ค่านิยม และมุมมองที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาองค์รวมของบุคคลไม่มุ่งเน้นแต่เฉพาะด้านสติปัญญาหรือความรู้ (Coon and Mitterer. 2011) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษากลุ่มพัฒนาการนิยมที่ว่า ควรให้ความสำคัญกับความรู้สึกอารมณ์และความต้องการของผู้เรียน และควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสำรวจและมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับความจริง (Conception of reality) ของสิ่งต่าง ๆ จากประสบการณ์ของตนเอง (Ornstein, Levine and Gutex. 2011)

จะเห็นได้ว่าพื้นฐานทางด้านปรัชญาต่าง ๆ ข้างต้น มิได้กล่าวถึงเป้าหมายในด้านของการสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ หรือการใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนามนุษย์ในฐานะทรัพยากรที่จะป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงานแต่อย่างใด แต่จากนโยบายและยุทธศาสตร์ของการจัดการศึกษาในปัจจุบันกลับแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า เป้าหมายในด้านการจัดการศึกษาคือ การพัฒนาคนให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับตลาดทุนและแรงงาน ดังจะเห็นได้จากการกำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาในปี พุทธศักราช 2555 ที่ภาครัฐมุ่งการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน ด้วยการจะยกระดับความสามารถของประชากรให้เทียบเท่ากับสากล โดยจะมุ่งพัฒนาหลักสูตรอาชีพ 5 กลุ่ม คือ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์ การบริหารจัดการและการบริการ (สุทธศรี วงษ์สมาน. 2554) และยังให้มหาวิทยาลัยในแต่ละภูมิภาควิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ และเข้าไปประสานงานกับโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำหลักสูตรร่วมกับโรงเรียน และเพื่อนำมาเป็นข้อมูลเพื่อจัดห้องเรียนพิเศษตามกลุ่มอาชีพ ในการ

เตรียมพร้อมสู่การเรียนรู้สายอาชีพในอนาคต (สุเมธ แยมน์. 2554) ยุทธศาสตร์ดังที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นอิทธิพลของกระบวนทัศน์กลุ่ม “การศึกษาคือผลผลิต” (Education as a product paradigm) ซึ่งเป็นแนวคิดในด้านการค้าและอุตสาหกรรม แนวคิดนี้ส่งผลให้เป้าหมายของการศึกษาบิดเบือนไปเนื่องมาจากจากการยอมรับสมมติฐานว่า เราสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงปัจเจกบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกันได้ด้วยเกณฑ์หรือ “ผลลัพธ์” เดียวกันที่กำหนดจากผู้อื่น และผลลัพธ์ดังกล่าวก็คือ ความรู้ทักษะและคุณลักษณะที่ นายจ้าง นักการเมืองหรือผู้บริหารในสถาบันต่าง ๆ ของสังคมต้องการ (Jeffis and Smith. 2005) เพราะเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันกับกลุ่มอื่น ๆ

ดังนั้น คำถามที่เป็นประเด็นสำคัญและท้าทายอย่างยิ่ง สำหรับการกำหนดเป้าหมายในการศึกษา คือ การศึกษาไทยขณะนี้ ควรเป็นไปเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามเงื่อนไขและศักยภาพของบุคคลนั่นเอง หรือเป็น “การศึกษาสำหรับลูกจ้าง” (Education for employees) ที่มุ่งพัฒนาประชากรให้มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะหรือสมรรถนะตามที่กลุ่มของนายทุนหรือนายจ้างกำหนด ดังจะเห็นได้จากนักการศึกษาที่เชื่อมั่นในความคิดกลุ่มแรก ได้หันกลับมาให้ความสำคัญกับการพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์พร้อมด้วยปัญญาและจริยะ ด้วยการไม่พึ่งพิงกับรูปแบบและแนวทางการศึกษาที่จัดโดยรัฐ และนำเสนอรูปแบบของการจัดการศึกษาทางเลือกและหลักสูตรทางเลือก (Alternative curriculum) จำนวนมาก ตัวอย่างเช่น การจัดการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญหรือจิตปัญญาศึกษา (Contemplative education) ที่ครูผู้สอนจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ปัญญาเรียนรู้สิ่งที่เป็นวิถีชีวิต หรือเรียนรู้จากฐานทางวัฒนธรรมในชุมชน ซึ่งมีอัตลักษณ์ของตนเอง อันเป็นการเรียนรู้ที่มีได้ใช้สาระการเรียนรู้หรือเนื้อหาเป็นของตัวเอง แต่มุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านกระบวนการและประสบการณ์ (ประคอง สาธรรม และ อมรรัตน์ วัฒนาธร. 2554) ส่วนบุคลากรและนักการศึกษาในอีกกลุ่มหนึ่ง ที่เห็นความสำคัญของการใช้ความต้องการของระบบทุนหรือเศรษฐกิจมาเป็นสิ่งกำหนดคุณภาพของ ผู้เรียนจากระบบการศึกษาจะสนับสนุนให้มีการวิเคราะห์ความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรม เพื่อนำมากำหนดเป้าหมายของการศึกษา ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ การกำหนดกรอบนโยบายของรัฐ ที่มุ่งแก้ไขปัญหาการที่ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ ไม่มีงานทำและมีคุณภาพไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานด้วยการเสนอให้มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่ โดยแบ่งผู้เรียนเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ ผู้เรียนสายอาชีพ แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์และอาชีพเฉพาะทาง และกลุ่มที่ 2 ผู้เรียนสายสามัญ ที่มุ่งเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ซึ่งทั้งหมดก็ล้วนแต่มีเป้าหมาย คือ การทำให้ผู้เรียนมีอาชีพและมีศักยภาพตรงตามความต้องการในการพัฒนาประเทศ (วรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล. 2554)

เมื่อมีมติในด้านเป้าหมายและหลักการจัดการศึกษาของทั้งสองกลุ่ม มีความขัดแย้งกันอย่างสุดขั้วเช่นนี้แล้ว นักการศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องพิจารณาและไตร่ตรองว่า

เป้าหมายและหลักการของการศึกษาของชาติสำหรับอนาคตควรจะเป็นอย่างไร ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดการศึกษามีคุณค่า และนัยมากกว่าการพัฒนาอาชีพ ดังนั้น เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการศึกษา สำหรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก จึงควรเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีสติ วิจรรณญาณ และมีปัญญา รู้คิด รู้สร้างสรรค์ และรู้เท่าทันในสิ่งต่าง ๆ สามารถควบคุมประพฤติและปฏิบัติตนให้ไปสู่เป้าหมายของชีวิตด้วยวิธีการที่ถูกต้อง ตลอดจนเห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว และควรถือหลักการที่สำคัญ ได้แก่ เป็นการศึกษาที่เสริมสร้างสำนึกและค่านิยมในระบบประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การแก้ปัญหาของท้องถิ่นและชุมชนอย่างแท้จริง ส่งเสริมการสร้างระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นการศึกษาเพื่อความงอกงามและสร้างสันติสุขแห่งชาติ ซึ่งจะเห็นได้ว่า เรื่องของการประกอบอาชีพหรือการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน เป็นเพียงเป้าหมายในระดับรองลงไป

จากการกำหนดนโยบายทิศทางไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสถานศึกษาคงต้องหันมามองศักยภาพของบุคลากรและนักเรียน นักศึกษาว่ามีความพร้อมในการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนหรือไม่ เนื่องจากศักยภาพของบุคลากร นักเรียน นักศึกษา ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะบ่งบอกถึงความพร้อมเพื่อการแข่งขันในสังคมอาเซียน ดังนั้น สถานศึกษาถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน โดยการให้การให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจถึงการเตรียมความพร้อมด้านศักยภาพของบุคลากรและนักเรียน นักศึกษาตามกรอบนโยบายการปฏิรูปการศึกษา เพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคตข้างหน้า

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับนโยบายการศึกษา และการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการศึกษา และการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนส่งอิทธิพลต่อกันหรือไม่ อย่างไร
3. เพื่อศึกษา โครงสร้าง รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

### วิธีการดำเนินการวิจัย

แนวทางการวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับประชากรเป้าหมายเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์

### กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือผู้ปกครอง นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์จำนวน 893 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random sampling)

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายเปิดแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

1. แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และอาชีพ
2. แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการศึกษาตัวแบบเชิงบูรณาการ ได้แก่ ประสิทธิภาพในการวางแผนควบคุม สมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงาน ภาวะผู้นำและความร่วมมือและการเมือง และการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก
3. แบบสอบถามที่เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักเรียนครูในอาเซียน การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน การปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน/ประชาคมโลก และการขับเคลื่อน โรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาพื้นฐาน

### การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลนั้นสามารถแยกอธิบายลักษณะการใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา ใช้เพื่อให้ทราบลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติเชิงอนุมานใช้ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สถิติการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Lisrel Model)

### ผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้างนี้เรื่อง การนำนโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนสู่ภาคปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์นั้น สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ระดับนโยบายการศึกษาสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการ

### 1.1 นโยบายการศึกษาสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการ ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุม

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการ ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กระบวนการกำหนดเป้าหมายและแนวปฏิบัติ นโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนที่ชัดเจนเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ แต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน เพื่อวางแผนและส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน ส่วนข้อมีการกำกับดูแลการปฏิบัติงาน นโยบายการศึกษา เพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนรวมถึงการดำเนินการป้องกันแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้ นั้นมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

### 1.2 นโยบายการศึกษาสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการ ด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการ ด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะครู ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน ค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ จัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามตัวชี้วัดคุณภาพครูและผู้บริหารในประชาคมอาเซียนที่ สพฐ. กำหนด ส่วนการจัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ที่เหมาะสมเพื่อดำเนินการตามนโยบายการศึกษา เพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนนั้นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

### 1.3 นโยบายการศึกษาสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการ ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการแต่งตั้ง หรือสร้างทีมงานในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาประชาคมอาเซียน โดยเน้นหลักการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ส่วนมีการระดมทรัพยากรจากทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนนั้นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

### 1.4 นโยบายการศึกษาสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการ ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการศึกษาสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการ ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประสานแหล่งเรียนรู้ภายนอก ได้แก่ สถาน

ประกอบการ สาธารณสถาน โบราณสถาน สถานที่ราชการและเอกชน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการจัดการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ สร้างเครือข่ายระหว่างประเทศให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ส่วนมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาสู่ประชาคมนั้นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

## 2. ระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

2.1 ระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ด้วยการจัดป้ายนิเทศ/นิทรรศการ/สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การใช้สื่อ เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ในการจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน ส่วนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนนั้น น้อยกว่าข้ออื่น ๆ

2.2 ระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า แต่งตั้ง หรือสร้างทีมงานในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาจัดทำพันธกิจและเป้าประสงค์ของสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ส่วนสร้างเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนนั้นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

2.3 ระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การสร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน ความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ หลักสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมการเรียนการสอน

ภาษาต่างประเทศ เพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในประชาคมอาเซียน ส่วนการพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ในอาเซียนนั้นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

2.4 ระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนด้านการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน/ประชาคมโลก

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนด้านการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน/ประชาคมโลกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาจัดหลักสูตรนานาชาติหรือหลักสูตรผสมร่วมกับสถาบันต่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ พัฒนาและการฝึกอบรมนานาชาติในภูมิภาค ความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศต่าง ๆ และองค์การระหว่างประเทศ ส่วนการส่งเสริมการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษา การวิจัยในอาเซียนนั้นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

2.5 ระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนด้านการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการขับเคลื่อน โรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทำการวิจัย สร้างนวัตกรรมผลงานทางวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ สร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป ส่วนจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนนั้นน้อยกว่าข้ออื่น ๆ

### 3. ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการศึกษา และการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

#### 3.1 ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการศึกษาสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการ

องค์ประกอบ ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุม มีข้อคำถาม 4 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.33 ถึง 0.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 1 กระบวนการกำหนดเป้าหมายและแนวปฏิบัติ นโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนที่ชัดเจน มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 2 แต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน เพื่อวางแผนและส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 4 มีการกำกับดูแลการปฏิบัติงาน นโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนรวมถึงการดำเนินการป้องกันแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่กำหนดไว้

องค์ประกอบ ด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติที่มีข้อคำถาม 5 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.35 ถึง 0.79 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 4

พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 5 การจัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ที่เหมาะสมเพื่อดำเนินการตามนโยบายการศึกษา เพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 3 มีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมดำเนินการตามนโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

องค์ประกอบ ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือที่มีข้อคำถาม 4 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.32 ถึง 0.53 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 1 มีการแต่งตั้ง หรือสร้างทีมงานในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาประชาคมอาเซียน โดยเน้นหลักการมีส่วนร่วม มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 2 เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 4 มีการระดมทรัพยากรจากทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

องค์ประกอบ ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ที่มีข้อคำถาม 4 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.38 ถึง 0.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 1 สร้างเครือข่ายระหว่างประเทศให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 3 ประสานแหล่งเรียนรู้ภายนอก ได้แก่ สถานประกอบการ สาธารณสุขสถาน โบราณสถาน สถานที่ราชการและเอกชน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการจัดการเรียนการสอน และต่ำสุดคือ ตัวแปรที่ 4 มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

โมเดลองค์ประกอบนโยบายการศึกษาสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการมี 4 องค์ประกอบ จำนวน 17 ตัวแปร โดยองค์ประกอบด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมมีค่าน้ำหนักมากที่สุดคือ เท่ากับ 1.67 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบเท่ากับ 0.81 รองลงมาคือ ด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 1.63 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบเท่ากับ 3.12 ส่วนองค์ประกอบด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.48 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบ เท่ากับ 0.26

### 3.2 ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

องค์ประกอบ ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีข้อคำถาม 5 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.45 ถึง 0.72 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 2 การใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งการเรียนรู้ในการจัดการผลการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 3 สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ด้วยการจัดป้ายนิเทศ / นิทรรศการ / สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 5 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น วันอาเซียน สัปดาห์อาเซียน ค่ายนักเรียนอาเซียน



องค์ประกอบ ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ที่มีข้อคำถาม 6 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.38-0.87 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 5 แต่งตั้งหรือสร้างทีมงานในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมาคือ ตัวแปรที่ 1 จัดทำพันธกิจและเป้าประสงค์ของสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 6 บูรณาการสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนในรายวิชาพื้นฐาน หรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาเซียน เน้นการสื่อสาร หรือการใช้เทคโนโลยี

องค์ประกอบการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน เพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีข้อคำถาม 5 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.14 ถึง 1.04 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 3 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูบาอาจารย์ ในอาเซียนมีน้ำหนักสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรที่ 4 การจัดทำความตกลงยอมรับด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษาควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 2 ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทุกคนได้มีโอกาสเข้าอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบ ด้านการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน/ประชาคมโลกที่มีข้อคำถาม 5 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.12 ถึง 0.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 3การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างผู้เรียน ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรที่ 4 ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาจัดหลักสูตรนานาชาติ หรือหลักสูตรสมทบร่วมกับสถาบันต่างประเทศ และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 2 พัฒนาและการฝึกอบรมนานาชาติในภูมิภาคความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศต่าง ๆ และองค์กรระหว่างประเทศ

องค์ประกอบ ด้านการขับเคลื่อน โรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีข้อคำถาม 4ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.11 ถึง 0.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 1 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทำการวิจัยสร้างนวัตกรรมผลงานทางวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรที่ 2 จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนและต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 3 สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไป

โมเดลองค์ประกอบนโยบายการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน มี 5 องค์ประกอบ จำนวน 24 ตัวแปร โดยองค์ประกอบด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา มีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ เท่ากับ 1.32 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบเท่ากับ 0.85 รองลงมาคือ ด้านการ

พัฒนาศักยภาพของนักเรียน มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.89 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบเท่ากับ 0.84 ส่วนองค์ประกอบด้านการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.39 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบ เท่ากับ 0.27

#### 4. รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการ และการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนโยบายสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการ ที่มีผลต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน มีความสัมพันธ์ทางบวกมีค่าอยู่ระหว่าง .442 ถึง .685 โดยค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรสูงสุดคือ ด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ กับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน รองลงมาคือ ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุม กับการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือกับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุม กับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือกับการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุม กับการเมืองและความร่วมมือกับการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก กับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุม กับการเมืองและความร่วมมือกับการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก กับการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลโดยตรงต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีอิทธิพลรวมเท่ากับ 1.15 รองลงมาคือ ภาวะผู้นำและความร่วมมือ มีอิทธิพลโดยอ้อมต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.64 ตัวแปรด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีอิทธิพลโดยตรง และโดยอ้อม ต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.48 ตัวแปรด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมมีอิทธิพลโดยตรง และโดยอ้อม ต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.25 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของโมเดลโครงสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการ และการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ที่นำมาศึกษาสามารถอธิบายความแปรปรวนของการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ได้ร้อยละ 82 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรภายในแต่ละตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนของด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านสมรรถนะ

ขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุม ได้ร้อยละ 63.00, 51.00 และ 41.00 ตามลำดับ

## อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องการนำนโยบายการศึกษา เพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนสู่ภาคปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์ นั้นมีประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ระดับนโยบายการศึกษา และการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์

ระดับนโยบายการศึกษาสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการ เพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และ ประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายระหว่างประเทศกับประเทศสมาชิกและประเทศต่างๆ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ เพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนรวมทั้งในส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ว่าจะเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ได้มีการประสานความร่วมมือกัน มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่โรงเรียนได้รับความอนุเคราะห์มาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับครู บุคลากรและนักเรียน มีการประสานแหล่งเรียนรู้ภายนอก ไม่ว่าจะเป็นสถานประกอบการ สาธารณสุขสถาน โบราณสถาน สถานที่ราชการและเอกชน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการจัดการเรียนการสอน รวมถึงมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนสอดคล้องงานวิจัยของ วรเดช จันทรสอน. 2552 : 131

ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายอาจเป็นเพราะว่า กระบวนการกำหนดเป้าหมายและแนวปฏิบัติ นโยบายการศึกษา เพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนนั้นยังไม่ชัดเจน รวมทั้งในการแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน เพื่อวางแผนและส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียนนั้นอาจจะเป็นการแต่งตั้งคณะทำงานตามหน้าที่ โดยไม่ได้คำนึงถึงความรู้ความสามารถในการทำงาน รวมทั้งยังขาดการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันในเป้าหมาย

นโยบายและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและรวมถึงการดำเนินการป้องกัน แก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้สอดคล้องงานวิจัยของ Allison, G. 1971 : 176

ระดับการศึกษา เพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเตรียมความพร้อม เพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ด้านการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน/ประชาคมโลก ด้านการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ ผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ด้านการเตรียมความพร้อม เพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ได้มีการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน มีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทุกคนได้มีโอกาสเข้าอบรมสัมมนา ศึกษา ดูงาน แลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่อง พัฒนามาตรฐานการศึกษา เพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ในอาเซียน การสร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศอาเซียน ความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ ทัศนคติทิมมนุษยชน การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ เพื่อพัฒนาการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ในประชาคมอาเซียนสอดคล้องงานวิจัยของ สุบิน ยุระรัช. 2555 (บทคัดย่อ)

ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย อาจเป็นเพราะว่า การจัดทำพันธกิจและเป้าประสงค์ของสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน และการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนนั้น เป็นเพียงแค่การกระทำให้ครบถ้วนตามกระบวนการ แต่ขาดการนำไปปฏิบัติ รวมถึงอาจจะไม่ได้เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรพา ทัดภูธ. 2556 (บทคัดย่อ)

## 2. ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการศึกษา และการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

โมเดลองค์ประกอบเชิงยีนอันองค์ประกอบบนนโยบายสาธารณะตัวแบบเชิงบูรณาการมี 4 องค์ประกอบ จำนวน 17 ตัวแปร โดยองค์ประกอบด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุมมี องค์ประกอบด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

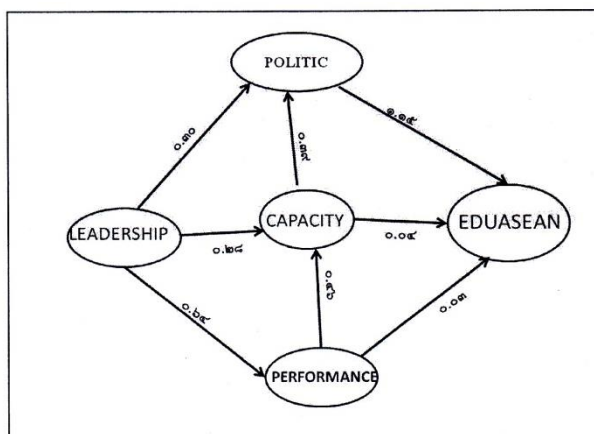
ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก เป็นด้านมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด ทั้งที่เป็นด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนนั้น การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก เป็นแต่เพียงด้านที่สนับสนุน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนเท่านั้น แต่ความสำคัญที่แท้จริงในการขับเคลื่อนการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนนั้น ต้องมุ่งเน้นในด้านของการปฏิบัติของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องรวมถึงต้องมีการวางแผนควบคุม และกำกับติดตามจึงจะสามารถขับเคลื่อนการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้สอดคล้องงานวิจัยของ วรเดช จันทรศร. 2552 : 40

โมเดลองค์ประกอบการศึกษา เพื่อขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนมี 5 องค์ประกอบ จำนวน 24 ตัวแปร โดยองค์ประกอบด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา มีค่าน้ำหนักมาก รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ส่วนองค์ประกอบด้านการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด

3. รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการศึกษาและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

ตัวแปรนโยบายการศึกษาที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีทั้งหมด 4 ด้าน โดยมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 ด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าอิทธิพลรวมมากที่สุด ได้แก่ ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านภาวะผู้นำและความร่วมมือ ด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุม โมเดลโครงสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ที่นำมาศึกษาสามารถอธิบายความแปรปรวนของการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ได้ร้อยละ 82 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรภายในแต่ละตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนของด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกด้านสมรรถนะขององค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุม ได้ร้อยละ 63.00, 51.00 และ 41.00 ตามลำดับ

สรุปเป็นโมเดล (Risrel) โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการศึกษาและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนได้ดังภาพ



ภาพที่ 1 โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการศึกษาและการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

**ข้อเสนอแนะ**

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการนำนโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนสู่ภาคปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์

1. จากการศึกษาพบว่า ด้านการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนสู่ภาคปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์ มากที่สุด แต่ในด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ควรมีการเร่งดำเนินการในด้านนี้ โดยต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ และการเน้นการสร้าง ความเข้าใจ เพื่อให้ทุกภาคส่วนเห็นถึงความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการนำนโยบายการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

2. จากการศึกษาพบว่าการพัฒนาครูและนักเรียนด้านความพร้อมเพื่อเปิดเสรีภาพการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นภาครัฐหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติควรมุ่งเน้นทักษะการเรียนรู้ ภาษา ศิลปและวัฒนธรรมของประเทศกลุ่มอาเซียนและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน/ประชาคมโลก

**ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป**

1. ควรมีการศึกษารูปแบบของนโยบายการศึกษาที่มีความเหมาะสมในการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ควรศึกษานโยบายด้านการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนในภาพรวมระดับประเทศเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน

3. ควรมีการศึกษานโยบายการศึกษา เพื่อการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียนเปรียบเทียบกลุ่มสมาชิกอาเซียนด้วยกัน

### บรรณานุกรม

ประคอง สาธรรม และอมรรัตน์ วัฒนาศร. (2554). พลังทางปัญญาสร้างได้ด้วยหัวใจที่ใคร่ครวญ.

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 13 (มกราคม-เมษายน) : 233-238.

พรหมคุณาภรณ์, พระ. (2546). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

วรเดช จันทรศร. (2552). “การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ : การสำรวจวรรณกรรม”. รายงานเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล. (2554). **รพว.ศธ.เปิดประชุมเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : [http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=24787&Key=news1\(30 สิงหาคม 2554\)](http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=24787&Key=news1(30 สิงหาคม 2554)).

ศศิชา สืบแสง. (2549). **นโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ**. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจมหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). **บทบาทสภาการศึกษากับการพัฒนาการศึกษาไทยในอนาคต**. ปาฐกถาพิเศษเนื่องในโอกาสวันครบรอบการสถาปนาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ปีที่ 53 วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2555 โดย ศ. ดร. พจน์ สะเพียรชัย : อดีตเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (เอกสารอัดสำเนา)

สุทธศรี วงษ์สมาน. (1 กันยายน 2554). “ผลวิจัยชี้พัฒนาภาษา-คุณวุฒิวิชาชีพ เร่ง ศธ.ยกไทยรับมือเคลื่อนย้ายแรงงานอาเซียน. ข่าวสด: 26.

สุบิน ชูระรัช. (2555). **ความพร้อมในการพัฒนาบัณฑิตของนักศึกษาอุดมศึกษาของสถานศึกษาเอกชนในประเทศไทย**. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กรุงเทพฯ.

สุเมธ เข็มมุ่น. (2554). “**วรวัจน์**” **เตรียมความพร้อมมหาลัยสู่ประชาคมอาเซียน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : [\(2 กันยายน 2554\)](http://www.manager.co.th/qol/viewnews.aspx?NewsID =9540000111206).

Allison, G.T. (1971). **Essence of Decision : Explaining the Cuban Missile Crisis**. Boston : Little Brown and Company.

Jeffs, T. and Smith, K. (2005). **Informal Education. Conversation, democracy and learning**. Nottingham : Educational Heretics Press.



## Policy Corruption Affecting Policy Formulation of Local Administrative Organizations

Anek Moonma<sup>1</sup>, Dometharadol Anuntasana<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Students of Doctoral Degree (Public Administration) , Faculty of Humanities and Social Science, Phetchabun Rajabhat University

<sup>2</sup>Lecturer, Faculty of Humanities and Social Science, Phetchabun Rajabhat University

**Abstract :** This current paper aimed 1) to examine the levels of policy corruption affecting policy formulation of local administrative organizations , 2) to inspect any possible factors related to policy corruption affecting policy formulation of local organizations, and 3) to determine the linear structure relationship of policy corruption affecting policy formulation of local administrative organizations. The target population in the study included the civil servants, officials and contact employees of 19 municipalities and sub-district administrative organizations in Khonkaen province. Because of the methodology of survey research, the tool designed to collect data was a paper questionnaire. Thereafter, the data was analyzed to find out frequency, percentage, mean, standard deviation, and the LISREL Model.

### The results of the study showed :

1) The overall level of policy corruption of local administrative organizations —persons, process, operations, and building or improving tools—were high. Meanwhile, the policy formulation of local administrative organizations—policy process, seeking alternatives, developing alternatives, influential political environment to public policy, factors related to political culture, factors related to political participation, and factors related to the relationship between the political party and the administrative section—leveled high.

2) The factors related to policy corruption of local administrative organizations showed that the highest weight of the LISREL Model found in the issue of process was 0.98 and its variance was 0.82. In the second order, it was the issue of person with the weight of 0.89 and the variance of 0.65. The next order was the issue of building or improving tools with the weight of 0.45 and the variance of 0.38. Meanwhile, the factors related to the policy formulation of local administrative organizations showed the highest weight of the LISREL Model found in the issue of influential political environment to public policy was 0.98 and its variance was 0.99. The second order was the issue of factors related to political culture with the weight of 0.96 and the variance of 0.97. The last order was the issue of seeking alternatives with the weight of 0.62 and the variance of 0.74.

3) The linear structure relationship model of policy corruption affecting policy formulation of local administrative organizations valued 0.71 percent. Moreover, the predictive coefficient of policy process valued 1.19 percent; factors related to political culture valued 0.92 percent; developing alternatives valued 0.79 percent; seeking alternative valued 0.75 percent; factors related to the relationship between the political party and the administrative section valued 0.59 percent; influential political environment to public policy valued 0.44 percent; factors related to political participation valued 0.44 percent.

**Keywords:** Corruption, policy Formulation

**Corresponding Author :** อเนก มูลมา. นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ E-mail : mulma@hotmail.com Tel.081-484-9841



## การทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อเนก มูลมา<sup>1</sup>, โคมธราดล อนันตสาน<sup>2</sup>

<sup>1</sup>นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

<sup>2</sup>อาจารย์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

**บทคัดย่อ :** การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาระดับการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) เพื่อศึกษารูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์การทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือได้แก่ ข้าราชการพนักงานและลูกจ้างของเทศบาล อบต. จังหวัดขอนแก่น จำนวน 19 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2,110 คน แบบเจาะจง 6 จังหวัด ได้แก่ ขอนแก่น อุดร มหาสารคาม ชัยภูมิ เลย และหนองคาย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ และเครื่องมือที่ใช้เลือกในการวิจัย การเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ การวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Lisrel Model)

### ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคคล ด้านกระบวนการ ด้านวิธีดำเนินการ และด้านการสร้างเครื่องมือ หรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมืออยู่ในระดับมาก และการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านกระบวนการกำหนดนโยบาย ด้านการแสวงหาทางเลือก ด้านการพัฒนาทางเลือก ด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมือง ด้านปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และด้านปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมือง กับฝ่ายบริหาร อยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบโมเดลลิสเรลองค์ประกอบด้านกระบวนการที่ค่าน้ำหนักมากที่สุด เท่ากับ 0.98 ค่าความแปรปรวน เท่ากับ 0.82 รองลงมาด้านบุคคล มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.89 ค่าความแปรปรวน เท่ากับ 0.65 ด้านการสร้างเครื่องมือ หรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด เท่ากับ 0.45 89 ค่าความแปรปรวน เท่ากับ 0.38 ด้านโมเดลลิสเรลองค์ประกอบกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านปัจจัย

สภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ มีค่าน้ำหนักมากที่สุด เท่ากับ 0.98 ค่าความแปรปรวน เท่ากับ 0.99 รองลงมาคือ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมือง มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.96 ค่าความแปรปรวน เท่ากับ 0.97 ด้านการแสวงหาทางเลือกมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด เท่ากับ 0.62 ค่าความแปรปรวน เท่ากับ 0.74 3) รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์การทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีค่าร้อยละ 0.71 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปร ด้านกระบวนการกำหนดนโยบาย ร้อยละ 1.19 ด้านปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมือง ร้อยละ 0.92 ด้านการพัฒนาทางเลือก 0.79 ด้านการแสวงหาทางเลือก ร้อยละ 0.75 ด้านปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมือง กับฝ่ายบริหาร ร้อยละ 0.59 ด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ ร้อยละ 0.44 และด้านปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ร้อยละ 0.44

**คำสำคัญ:** การทุจริตคอร์รัปชัน, การกำหนดนโยบาย

---

## บทนำ

ปัจจุบันปัญหาการคอร์รัปชันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่ด้อยพัฒนา และการคอร์รัปชันได้กลายมาเป็นปัญหาที่มีความสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของหลายประเทศ โดยปัญหานี้ยังไม่มีทีท่าว่าจะหมดไป อีกทั้งยังทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ แม้ว่าหลายประเทศได้ก้าวเข้าสู่ความทันสมัย มีระบบการบริหารราชการสมัยใหม่ มีการตรวจจ้องค์กรของรัฐหรือองค์กรอิสระต่าง ๆ อย่างเช่น องค์กรสหประชาชาติ ธนาคารโลก และภาคประชาชน ที่ต่างเห็นพ้องกันว่า การคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่นำไปสู่ความยากจน และเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาอย่างแท้จริง

สำหรับประเทศไทยนั้น เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า ปัญหาเรื่องการคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญลำดับต้น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นมาช้านาน จนฝังรากลึกและพบเกือบทุกกลุ่มอาชีพในสังคมไทย เกี่ยวพันกับวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน หรือกล่าวได้ว่า เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยไปแล้ว (สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์, 2549 : 110) เมื่อปัญหาดังกล่าวผูกพันอยู่กับสังคมไทย จึงส่งผลให้คนไทยบางส่วนมองว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติและยอมรับได้ โดยมีมักจะใช้แนวคิดว่ามีอำนาจก็มักจะโกงกันทุกฝ่าย ดังนั้น หากใคร โกงแล้วทำงานเก่งก็ถือว่าพอรับได้ จึงทำให้คนยินยอมที่จะเสียเงินเพื่อซื้อความสะดวก สิทธิพิเศษ หรือตัดความรำคาญ แม้กระทั่งเกิดความคิดสี่เทาประเภทกินตามน้ำ เข้าเมืองตาหลิ่วก็หลิ่วตาตาม ตัวเล็กกินไก่อตัวใหญ่ กินช้าง

หรือคน โกงแต่เก่งดีกว่าคนซื่อที่ทำงานไม่เป็น ซึ่งการกระทำและความคิดเหล่านี้ ทำให้สังคมไทย กลายเป็นสังคมคอร์รัปชันเกือบจะสมบูรณ์ และจากผลการวิจัยพบว่า ในแต่ละปี พ่อค้าและนักธุรกิจกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ ต้องสูญเสียเงินให้กับการคอร์รัปชันเป็นจำนวนสูงถึงเกือบ 3 แสนล้านบาท ซึ่งเงินจำนวนนี้ หากไม่ไปตกอยู่ในกระเป๋าคนเพียงไม่กี่คน ย่อมสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่คนส่วนใหญ่ของประเทศได้ (ประภัสสร เสวิกุล. 2554 : 49) ทำให้รัฐต้องจ่ายเงินงบประมาณสูงกว่าที่เป็นจริง ทำให้ประชาชนต้อง ได้รับบริการสาธารณะที่ไม่มีคุณภาพ อีกทั้งยังทำให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในระบบราชการไทยที่ มักจะมีการใช้อำนาจโดยมิชอบ และมักมีการเรียกผลประโยชน์จากนักลงทุน เพื่อแลกกับการอนุญาตให้ เอกชนดำเนินการในกิจการที่รัฐจะต้องทำ ซึ่งรัฐเองก็ไม่สามารถตรวจสอบการกระทำดังกล่าวได้ (สังคิด พิริยรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร. 2536 : 39)

สังคิด พิริยรังสรรค์ (2549 : 41-42) ได้อธิบายถึงสาเหตุของการทุจริตไว้ว่า โดยทั่วไปสามารถ อธิบายได้อย่างน้อยที่สุด 5 ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ คือ ทฤษฎีด้านศีลธรรม (Moral approach) เป็นการ อธิบายสาเหตุมาจากความไม่ซื่อสัตย์ของบุคคลสาธารณะ ทฤษฎีด้าน โครงสร้างนิยม (Structural approach) เป็นการอธิบายสาเหตุมาจากเงื่อนไขและอิทธิพลของรัฐสังคม และชุมชน ทฤษฎีด้านหน้าที่ นิยม (Functional approach) เป็นการอธิบายสาเหตุมาจากความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนากับการสร้าง สังคมที่ทันสมัย และความสัมพันธ์ระหว่างระบบทุนนิยมกับระบอบประชาธิปไตยที่สะท้อนออกมาซึ่ง ความอ่อนแอของสถาบันการเมือง และความอ่อนแอของภาคประชาสังคม หรือการปรับตัวขององค์กร ของรัฐที่ช้ากว่าการเปลี่ยนแปลงของระบบธุรกิจ ทำให้นักการเมืองสามารถหาผลประโยชน์ได้ ทฤษฎีด้าน สถาบันนิยม (Institutional approach) เป็นการอธิบายในแง่มุมมองของกฎหมาย การไม่แยกบทบาทของฝ่าย บริหารกับฝ่ายตุลาการออกจากกันให้เด็ดขาด จะทำให้ระบบการตรวจสอบฝ่ายบริหารอ่อนแอ เป็นต้น และทฤษฎีด้านเศรษฐกิจการเมือง (Political economy approach) ซึ่งมองการทุจริตคอร์รัปชันว่ามีความ ซับซ้อนและมีรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งสามารถทำความเข้าใจได้จากการใช้มุมมองทางประวัติศาสตร์และ ปัจจัยทางการเมืองประกอบกัน

ในมุมมองของนักวิชาการต่างประเทศ Werner, Simcha B. (1984) ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่มี อิทธิพลต่อการเกิดคอร์รัปชัน 9 ประการ ได้แก่ (1) ระบบอุปถัมภ์ (2) ความไม่เท่าเทียมกันของฐานะทาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (3) สังคมบริโภคนิยม ที่มีช่องว่างระหว่างความต้องการกับความสามารถ ในการตอบสนองสินค้าและบริการ (4) การมีอำนาจในการควบคุมและแทรกแซงที่มากหรือน้อยเกินไป ของรัฐ (5) การมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่มากหรือน้อยเกินไป (6) การขยายขอบเขตของบทบาทหน้าที่ของ รัฐบาลและการขยายขอบเขตของโครงสร้างสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น (7) ภาวะการณ์ขาด แคลนทางเศรษฐกิจและเงินเฟ้อ (8) นักการเมืองที่ไม่ซื่อสัตย์สุจริต (9) การมีระบบสืบสวนและการ

ควบคุมการทุจริตที่ไม่เข้มแข็ง การไม่ให้ความสนใจไปปัญหาคอร์รัปชันของผู้นำ และการมีความรู้ความเข้าใจที่จำกัดเกี่ยวกับการคอร์รัปชันของสาธารณชน (สังกิต พิริยะรังสรรค์. 2549 : 41-42)

ประเทศไทยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 5 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 6,650 แห่ง และรองลงมาคือ เทศบาล จำนวน 1,283 แห่ง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 2 ประเภทนี้ เมื่อรวมกันแล้วจะดูแลพื้นที่เกือบทั้งหมดของประเทศ ดังนั้น การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลจึงส่งผลกระทบต่อสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนจำนวนมากในประเทศ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวปฏิบัติงานให้เป็นไปตามภารกิจของตนอย่างซื่อสัตย์สุจริต ประชาชนก็จะได้รับประโยชน์อย่างมาก แต่หากมีการทุจริตหรือประพฤตินิষอบในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว ก็จะเกิดผลกระทบต่อประชาชนเป็นอย่างมากเช่นเดียวกัน (โกวิท พวงงาม. 2549 : 112)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักจะปรากฏข่าวการทุจริตตามสื่อและรายงานของทางราชการอยู่เสมอ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อกระแสการกระจายอำนาจและความศรัทธาต่อระบบการปกครองท้องถิ่นอย่างยิ่ง แม้การทุจริตจะเป็นการกระทำของบุคคลผู้มีอำนาจและหน้าที่ซึ่งไม่ใช่การกระทำของตัวองค์กรและบางครั้งก็เกิดจากความสมยอมของประชาชนเพื่อซื้อความสะดวกจากเจ้าหน้าที่รัฐก็ตาม และแม้ว่าประเทศไทยจะมีกระบวนการตรวจสอบทางกฎหมายและมีองค์กรคอยกำกับตรวจสอบอยู่ก็ตาม แต่กระบวนการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้พัฒนาไปด้วยวิธีการที่แยบยล ด้วยการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามระเบียบทำให้ไม่สามารถตรวจสอบได้ หรือแม้ถูกตรวจสอบก็ไม่สามารถดำเนินการเอาผิดได้ (ชานาญ ปรินาล. 2546 : 1)

ซึ่งสภาพการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นประกอบด้วย การทุจริตในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น การสมยอมราคา การเสนอราคาเอื้อประโยชน์ต่อผู้ขายหรือผู้รับจ้าง บางราย การเผยแพร่ประกาศ การยื่นซองสอบราคา การพิจารณาผลการสอบราคา กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง การตั้งบริษัทรับเหมาขึ้นมาแล้วให้บุคคลที่รู้จักกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าของบริษัท และสุดท้ายคือความไม่รู้ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง และนอกจากนี้ยังมีการทุจริตในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเงินและการบัญชี อัน ได้แก่ การจัดเก็บรายได้ การออกไปแสวงหารับเงิน การจัดทำบัญชีหรือรายงานสถานะทางการเงินไม่เป็นปัจจุบัน การจัดทำบัญชีหรือรายงานสถานะทางการเงินไม่ถูกต้อง การเบิกจ่ายโดยไม่มีหลักฐานในการเบิกจ่าย การส่งจ่ายหรือใช้เช็คโดยไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ นอกจากการเบิกจ่ายเงินโดยไม่มีรายการในข้อบังคับงบประมาณแล้ว สภาพการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังประกอบด้วย การรับเงินสินบนของเจ้าหน้าที่และผู้บริหาร การเอื้อประโยชน์ให้กับพวกพ้อง การแฝงการหาคะแนนเสียงทางการเมือง โดยใช้งบประมาณของท้องถิ่น การ

ประพฤติกฎปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามจริยธรรมขององค์กร การปลอมแปลงเอกสารและรายงานเท็จ การนำของหลวงไปใช้ส่วนตัว และการปิดบังข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน รวมไปถึงการนำหวัคะแนนไปท่องเที่ยวเพื่อหาคะแนนเสียงทางการเมือง โดยอาศัยงบประมาณของทางราชการ (โกวิทย์ พวงงาม. 2549 : 14)

จากสภาพปัญหาการทุจริตข้างต้น ทำให้เห็นได้ว่าในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นประกอบด้วยผลประโยชน์จำนวนมาก อันเนื่องมาจากงบประมาณที่ได้รับและทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้มีคนจำนวนมากมุ่งหวังที่จะเข้ามามีตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะผู้บริหารหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น จนในบางครั้งเกิดความขัดแย้งจนถึงขนาดใช้กำลังเข้าทำร้ายเช่นฆ่าทำลายฝ่ายตรงข้าม เพื่อให้ได้เข้ามาเป็นนักการเมืองท้องถิ่น และเมื่อเข้ามามีตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็มักจะเริ่มบทบาท “ผู้รับเหมาก่อสร้าง” ที่ตามมาด้วยการ “ฮั้ว” ซึ่งการฮั้วนั้นมี 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 การฮั้วแบบปกปิด คือ การใช้วิธีตัดชอยงานไม่ให้มีราคาที่สูงมากแล้วใช้วิธีการตกลงราคาแล้วให้กลุ่มเดียวกันรับงาน รูปแบบที่ 2 การฮั้วแบบกีดกัน โดยจะมีการใช้อิทธิพลเพื่อกีดกันผู้รับเหมารายอื่น ไม่ให้สามารถเข้าร่วมยื่นซองประกวดราคาได้ และรูปแบบที่ 3 คือ การฮั้วแบบเปิดเผย คือ การเสนอเงินให้กับคู่แข่งรายอื่นเพื่อให้ถอนตัวจากการเสนองานโดยการเสนอให้เงินตอบแทนร้อยละ 10 ของราคากลาง และมีการให้เปอร์เซ็นต์กับเจ้าหน้าที่ ๆ ดำเนินการซึ่งโดยทั่วไปจะมีอยู่ 3 คน คือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง และหัวหน้าส่วนการโยธา เพื่อเป็นการตอบแทนด้วยปัญหาการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ลุกลามและแพร่ขยายหนักขึ้นทุกขณะ โดยมีการใช้สินบนกับนักการเมืองและข้าราชการในท้องถิ่นในอัตราที่สูงกว่าร้อยละ 20 ได้สะท้อนให้เห็นถึงการแพร่รากฝังลึกที่จะกัดกร่อนสังคมไทยให้ตายไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งอุปสรรคสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน คือ ค่านิยมของสังคม ของรัฐบาล ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย ที่มองว่าการคอร์รัปชันไม่ใช่เรื่องเสียหาย สังคมยอมรับนับถือคนที่มีเงินและอำนาจโดยไม่เกี่ยงว่าจะได้มาด้วยวิธีใด หากไม่สามารถจะหยุดยั้งให้เหวลาเบาบางลงไปได้ก็จะเป็นปัญหาสังคมในระยะยาว ซึ่งเป็นปัญหาที่ทางสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการประพฤติกทุจริตแห่งชาติต้องเข้ามาจัดการแก้ไข และแม้หลายฝ่ายจะมองว่าการทุจริตในบางเรื่องเป็นคดีเล็ก ๆ แต่ถ้ามองให้ลึกลงไปจะพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นฐานการเมืองที่ทุจริตกันเป็นทอด ๆ จนไปสู่ระดับชาติ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นฐานเสียงของพรรคการเมือง ขณะที่การเมืองระดับชาติก็ให้การปกป้องคุ้มครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะพึ่งพาอาศัยกันและกัน โดยเฉพาะในช่วงของการเลือกตั้งนักการเมืองท้องถิ่น เช่น นายกองค์กรปกครองส่วนจังหวัดก็จะมีพรรคการเมืองหนุนหลัง และกลายเป็นหวัคะแนนให้กับพรรคการเมืองเมื่อถึงคราวเลือกตั้งใหญ่ ถ้าหากหยุดยั้งการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ก็จะส่งผลไปสู่การลดการทุจริตในโครงการใหญ่ ๆ ไปได้มาก เพราะโครงการที่ดำเนินการอยู่ในท้องถิ่น

ส่วนหนึ่งจะเป็นงบประมาณมาจากโครงการที่เกิดขึ้นจากนโยบายทางการเมืองของภาครัฐนั่นเอง (บริบูรณ์ รักษาดี. 2550 : 10)

อย่างไรก็ดี ผู้ศึกษาเห็นว่า สาเหตุพื้นฐานที่ก่อให้เกิดการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นไม่ว่าจะอธิบายโดยอาศัยหลักทางทฤษฎีในแง่มุมใด นอกเหนือจากการขาดจิตสำนึกในตัวผู้ทุจริตเอง แล้ว ส่วนสำคัญก็มาจากแรงผลักดันจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการบีบคั้นให้คนในสังคมแปรเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางดังกล่าว ประกอบกับการที่กฎเกณฑ์หรือข้อบังคับกฎหมายเปิดช่องทางให้เกิดการทุจริต กล่าวคือ เพราะบังคับใช้ที่ไร้ประสิทธิภาพจึงทำให้เกิดการทุจริตเกิดขึ้น ตลอดจนไม่มีมาตรการป้องกันปราบปรามทุจริตอย่างจริงจังในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การศึกษาวิจัย มาตรการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันที่มีผลต่อการปฏิรูประบบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครั้งนี้เป็นภาพสะท้อนมาตรการป้องกันการทุจริตเพื่อสร้างจิตสำนึก ผู้บริหาร พนักงาน บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการปฏิรูประบบราชการ การปฏิบัติงานเป็นการตอบสนองนโยบายการปราบปรามการทุจริตของรัฐบาล ปัจจุบันที่บรรจุเป็นวาระแห่งชาติ

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบโครงสร้างการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

### วิธีการดำเนินการวิจัย

แนวทางการวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับประชากรเป้าหมาย ประชาชนพื้นที่เทศบาล และ อบต. จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ในรูปแบบเทศบาล จำนวน 9 แห่ง ประกอบด้วย 1) เทศบาลนครขอนแก่น 2) เทศบาลเมืองชุมแพ 3) เทศบาลเมืองเมืองพล 4) เทศบาลเมืองบ้านไผ่ 5) เทศบาลเมืองกระนวน 6) เทศบาลเมืองบ้านทุ่ม 7) เทศบาลตำบลพระลับ 8) เทศบาลตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ 9) เทศบาลตำบลภูเวียง และองค์การบริหารส่วนตำบล 10 แห่ง ได้แก่ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพระ 2) องค์การบริหารส่วนตำบลกุดขอนแก่น 3) องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา 4) องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ 5) องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ 6) องค์การบริหารส่วนตำบลชนบท 7) องค์การบริหารส่วน

ตำบลโคกสี 8) องค์การบริหารส่วนคำแคน 9) องค์การบริหารส่วนตำบลกุดกว้าง 10) องค์การบริหารส่วนตำบลดินคำ

### **กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย**

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนพื้นที่เทศบาล และ อบต. จังหวัดขอนแก่น ได้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ในรูปแบบเทศบาล จำนวน 9 แห่ง ประกอบด้วย 1) เทศบาลนครขอนแก่น 2) เทศบาลเมืองชุมแพ 3) เทศบาลเมืองเมืองพล 4) เทศบาลเมืองบ้านไผ่ 5) เทศบาลเมืองกระนวน 6) เทศบาลเมืองบ้านทุ่ม 7) เทศบาลตำบลพระลับ 8) เทศบาลตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ 9) เทศบาลตำบลภูเวียง และองค์การบริหารส่วนตำบล 10 แห่ง ได้แก่ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพระ 2) องค์การบริหารส่วนตำบลกุดขอนแก่น 3) องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา 4) องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ 5) องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ 6) องค์การบริหารส่วนตำบลชนบท 7) องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี 8) องค์การบริหารส่วนคำแคน 9) องค์การบริหารส่วนตำบลกุดกว้าง 10) องค์การบริหารส่วนตำบลดินคำ จำนวน 2,110 คน แบบเจาะจง

### **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายปิดแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

1. แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และ อาชีพ
2. แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบาย ได้แก่ 1) ด้านบุคคล 2) ด้านกระบวนการ 3) ด้านวิธีดำเนินการ 4) การสร้างเครื่องมือหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ
3. แบบสอบถามที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ 1) กระบวนการกำหนดนโยบาย 2) การแสวงหาทางเลือก 3) การพัฒนาทางเลือก 4) ปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ 5) ปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง 6) ปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง 7) ปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหาร

### **การวิเคราะห์ข้อมูล**

สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลนั้นสามารถแยกอธิบายลักษณะการใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา ใช้เพื่อให้ทราบลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติเชิงอนุมานใช้ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สถิติการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Lisrel Model)

## ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น สามารถสรุปผลได้ดังนี้

### 1. ระดับการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

#### 1.1 ระดับการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคคล

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านบุคคล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การประพฤติมิชอบในการปฏิบัติ ด้านการเงิน การคลัง และงบประมาณมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ เบียดบังทรัพย์สิน เวลาของทางราชการ ส่วนผู้บังคับบัญชามีการคอร์รัปชันให้ข้าราชการชั้นผู้น้อยเห็นเป็นตัวอย่างนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ

#### 1.2 ระดับการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ด้านกระบวนการ

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระบบการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ไม่สามารถตรวจสอบการทุจริตได้อย่างจริงจัง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การทำลายระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงาน ส่วนการปรับแก้ระเบียบ ข้อบังคับ หรือขั้นตอนต่างๆ ที่ทำให้มีข้อจำกัดในการตรวจสอบนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ

#### 1.3 ระดับการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิธีดำเนินการ

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิธีดำเนินการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ขาดระบบการดำเนินการติดตามประเมินเพื่อนำมาใช้กับภารกิจที่ไม่สามารถเบิกจ่ายได้ ส่วนใช้ช่องโหว่ทางกฎหมาย เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว นั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ

#### 1.4 ระดับการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการสร้างเครื่องมือหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือเป็นรายข้อ

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการสร้างเครื่องมือหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แปลงนโยบายผลประโยชน์ทับซ้อนขึ้นมาเพื่อการคอร์รัปชัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ สร้างหลักฐานที่เป็นเท็จ เพื่อเบิกจ่ายงบประมาณ



ส่วน การแสวงหาโครงการที่จะได้ผลประโยชน์ หรือจัดตั้งโครงการใหม่ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ นั้น มีค่าเฉลี่ย น้อยกว่าข้ออื่นๆ

## 2. ระดับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 ระดับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านกระบวนการกำหนดนโยบาย

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านกระบวนการกำหนดนโยบาย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การรวบรวม หาสาเหตุของปัญหา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ส่วน การกำหนดเป้าหมาย แนวทางที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างชัดเจน นั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ

### 2.2 ระดับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการแสวงหาทางเลือก

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการแสวงหาทางเลือก อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การจำแนกลำดับชั้นของทางเลือกแก้ไขปัญหา ส่วน การพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสม โดยการจัดเรียงลำดับนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ

### 2.3 ระดับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาทางเลือก

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการพัฒนาทางเลือก อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นของทางเลือกแต่ละทาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ประเมินผล เพื่อหาจุดแข็งและจุดอ่อนของแนวทางที่เลือก ส่วน ทดลองใช้ทางเลือกที่ได้จัดลำดับไว้แล้ว นั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ

2.4 ระดับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ นโยบายการจัดสรรผลประโยชน์ของหน่วยงาน ที่มีผลต่อส่วนรวม ส่วน การนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงานนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ

2.5 ระดับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมือง

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมือง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ วัฒนธรรม ค่านิยมในท้องถิ่น ส่วน ความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในท้องถิ่นนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ

2.6 ระดับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การแสดงออกทางการเมืองของคนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การร่วมกิจกรรมของชุมชนของคนในท้องถิ่น ส่วน การจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองของคนในท้องถิ่นนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ

2.7 ระดับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหาร

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทคนิคการนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การตัดสินใจในระดับต่างๆ ของหน่วยงาน เพื่อกำหนดนโยบาย ส่วน โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นๆ

### 3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์ประกอบด้านบุคคล ที่มีข้อคำถาม 5 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.41 ถึง 0.74 เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 5 เบียดบังทรัพย์สิน เวลา ของทางราชการ มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรที่ 1 ผู้บังคับบัญชามีการคอร์รัปชันให้ข้าราชการชั้นผู้น้อยเห็นเป็นตัวอย่าง และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 3 ระบบความสัมพันธ์ของเจ้านายและลูกน้องสามารถแบ่งปันผลประโยชน์กันได้

องค์ประกอบ ด้านกระบวนการ ที่มีข้อคำถาม 4 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.27 ถึง 0.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 3 การปรับแก้ระเบียบ ข้อบังคับ หรือขั้นตอนต่างๆ

ที่ทำให้มีข้อจำกัดในการตรวจสอบ มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรที่ 4 การทำลายระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงาน และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 1 ระบบการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ไม่สามารถตรวจสอบการทุจริตได้อย่างจริงจัง

องค์ประกอบ ด้านวิธีดำเนินการ ที่มีข้อคำถาม 5 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.29 ถึง 1.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 2 ปรับเปลี่ยนการใช้เงินงบประมาณเพื่อนำมาใช้กับการกิจที่ไม่สามารถเบิกจ่ายได้ มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรที่ 4 การสมยอม (การฮั้ว) การประมุข โดยมีผลประโยชน์ร่วมกัน และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 3 ใช้ช่องโหว่ทางกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว

องค์ประกอบด้านการสร้างเครื่องมือหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ ที่มีข้อคำถาม 4 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.34 ถึง 0.66 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 1 สร้างหลักฐานที่เป็นเท็จเพื่อเบิกจ่ายงบประมาณ มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรที่ 2 การใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่ง เพื่อการเรียกรับสินบน และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 4 แปลงนโยบายผลประโยชน์ทับซ้อนขึ้นมาเพื่อการคอร์รัปชัน

โมเดลองค์ประกอบการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่นมี 4 องค์ประกอบ จำนวน 18 ตัวแปร โดยองค์ประกอบด้านกระบวนการมีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ เท่ากับ 0.98 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบ เท่ากับ 0.82 รองลงมาคือ ด้านบุคคลมีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.89 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบเท่ากับ 0.65 ส่วนองค์ประกอบด้านการสร้างเครื่องมือหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.45 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบ เท่ากับ 0.38

### 3.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์ประกอบ ด้านกระบวนการกำหนดนโยบายที่มีข้อคำถาม 4 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.33 ถึง 0.88 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 3 การวางแผนทางแก้ไขปัญหามีน้ำหนักสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรที่ 1 การรวบรวม หาสาเหตุของปัญหา และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 2 การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

องค์ประกอบ ด้านการแสวงหาทางเลือก ที่มีข้อคำถาม 4 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.10 ถึง 0.9 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 4 การตรวจสอบทางเลือกในการแก้ไขปัญหาย่างชัดเจน มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรที่ 3 เลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ไข และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 2 การพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสม โดยการจัดเรียงลำดับ

องค์ประกอบ ด้านการพัฒนาทางเลือก ที่มีข้อคำถาม 4 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่

0.21 ถึง 0.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 3 การเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นของทางเลือกแต่ละทาง มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรที่ 2 นำผลการทดลองใช้มาหา และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 4 ประเมินผล เพื่อหาจุดแข็งและจุดอ่อนของแนวทางที่เลือก

องค์ประกอบ ด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ ที่มีข้อคำถาม 3 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.34 ถึง 0.66 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 1 นโยบายการจัดสรรผลประโยชน์ของหน่วยงาน ที่มีผลต่อส่วนรวม มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรที่ 2 การนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงาน และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร

องค์ประกอบ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมือง ที่มีข้อคำถาม 4 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.31 ถึง 0.81 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 2 วัฒนธรรม ค่านิยมในท้องถิ่น มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรที่ 3 ความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในท้องถิ่น และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 1 จารีตประเพณีในท้องถิ่น

องค์ประกอบด้านปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่มีข้อคำถาม 4 ข้อ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.32 ถึง 0.73 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรที่ 1 การใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน มีน้ำหนักสูงสุด รองลงมา คือ ตัวแปรที่ 4 การแสดงออกทางการเมืองของคนในท้องถิ่น และต่ำสุด คือ ตัวแปรที่ 2 การร่วมกิจกรรมของชุมชนของคนในท้องถิ่น

โมเดลองค์ประกอบกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 7 องค์ประกอบ จำนวน 27 ตัวแปร โดยองค์ประกอบด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะมีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ เท่ากับ 0.98 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบเท่ากับ 0.99 รองลงมาคือ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมือง มีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.96 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบเท่ากับ 0.97 ส่วนองค์ประกอบด้านการแสวงหาทางเลือกมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.62 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบ เท่ากับ 0.74

#### 4. รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกมีค่าอยู่ระหว่าง 0.009 ถึง 0.928 โดยค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรสูงสุดคือ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหาร กับ การกำหนดนโยบายสาธารณะ รองลงมาคือ ด้านกระบวนการกำหนดนโยบาย กับ การกำหนดนโยบายสาธารณะ ส่วน ด้านกระบวนการ กับ ด้านกระบวนการ มีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด โดยที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายมากที่สุด คือ ตัวแปรด้านกระบวนการ มี

อิทธิพลทางอ้อมต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.57 รองลงมาคือ ตัวแปรด้านกระบวนการกำหนดนโยบาย มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.52 ตัวแปรด้านปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหาร มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.24 ตัวแปรด้านวิธیدำเนินการ และ ตัวแปรด้านบุคคล มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.22 ตัวแปรด้านปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง ตัวแปรด้านการพัฒนาทางเลือก ตัวแปรด้านการสร้างเครื่องมือหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.13 ตัวแปรด้านการแสวงหาทางเลือก มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.05 ตัวแปรด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ และตัวแปรด้านปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ของโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง การทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่นำมาศึกษาสามารถอธิบายความแปรปรวนการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ร้อยละ 71 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ของตัวแปรภายในแต่ละตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนของ ด้านกระบวนการกำหนดนโยบาย ด้านปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง ด้านการพัฒนาทางเลือก ด้านการแสวงหาทางเลือก ด้านปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหาร ด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ร้อยละ 1.19, 0.92, 0.79, 0.75, 0.59, 0.44, 0.44 ตามลำดับ

### อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นมีประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ระดับการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระดับการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสร้างเครื่องมือหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ ด้านวิธิดำเนินการ ด้านบุคคล และ ด้านกระบวนการ ตามลำดับ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ด้านการสร้างเครื่องมือหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอาจเป็นเพราะว่า การสร้างหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ นั้น เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถทำได้โดยให้เหตุผลว่าเพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้โดยความเป็นจริงแล้วเป็นการเอื้อผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้องไม่ว่าจะเป็น การสร้างหลักฐานที่เป็นเท็จเพื่อเบิกจ่ายงบประมาณ การแสวงหาโครงการที่จะได้ผลประโยชน์ หรือจัดตั้งโครงการใหม่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ การแปลงนโยบายผลประโยชน์ซับซ้อนขึ้นมาเพื่อการคอร์รัปชัน หรือแม้แต่การใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่ง เพื่อการเรียกรับสินบน

ด้านกระบวนการ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย แต่ก็ยังถือว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าคำถามในด้านนี้ส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องของการตรวจสอบไม่ว่าจะเป็นในเรื่องระบบการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ไม่สามารถตรวจสอบการทุจริตได้อย่างจริงจังการแทรกแซง หรือไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลกับองค์กรหรือเครือข่ายที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการปรับแก้ระเบียบข้อบังคับ หรือขั้นตอนต่างๆที่ทำให้มีข้อจำกัดในการตรวจสอบการทำลายระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานซึ่งในการกระทำดังกล่าวส่วนมากจะไม่กระทำโดยเปิดเผยจะทราบเฉพาะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเท่านั้นจึงทำให้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะไม่ทราบข้อมูลในส่วนนี้

ระดับการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น โดยรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ ด้านการพัฒนาทางเลือก ด้านบุคคล ด้านกระบวนการกำหนดนโยบาย ด้านปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหาร ด้านปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมือง และด้านการแสวงหาทางเลือก ตามลำดับ

ด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอาจเป็นเพราะว่าในการกำหนดนโยบายนั้นจะต้องมีการให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมในระบบการเมือง เพราะถือว่ามีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายเป็นอย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการจัดสรรผลประโยชน์ของหน่วยงาน ที่มีผลต่อส่วนรวม การนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ถือว่ามีความจำเป็นที่สุดในการกำหนดนโยบาย

ด้านการแสวงหาทางเลือก เป็นด้านที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุดแต่ก็ยังอยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะว่า ด้านการแสวงหาทางเลือกมีลักษณะใกล้เคียงกับการพัฒนาทางเลือก ไม่ว่าจะเป็นการจำแนกลำดับชั้นของทางเลือกแก้ไขปัญหา การพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสม โดยการจัดเรียงลำดับการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหา หรือการตรวจสอบทางเลือกในการแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจน

## 2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โมเดลองค์ประกอบการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบาย มี 4 องค์ประกอบ จำนวน 18 ตัวแปร โดยองค์ประกอบด้านกระบวนการมีค่าน้ำหนักมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบุคคล ด้านวิธีดำเนินการ ส่วนองค์ประกอบด้านการสร้างเครื่องมือหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ด้านกระบวนการ มีค่าน้ำหนักมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการทำงาน ถ้ามีกระบวนการที่ดี การปฏิบัติหรือการทำงานก็จะสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในด้านนี้ ส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องของการตรวจสอบไม่ว่าจะเป็นในเรื่องระบบการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ไม่สามารถตรวจสอบการทุจริตได้อย่างจริงจังการแทรกแซงหรือไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลกับองค์กรหรือเครือข่ายที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการปรับแก้ระเบียบข้อบังคับ หรือขั้นตอนต่างๆที่ทำให้มีข้อจำกัดในการตรวจสอบการทำลายระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงาน

ด้านการสร้างเครื่องมือหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ เป็นด้านที่มีค่าน้ำหนักเป็นอันดับสุดท้าย อาจเป็นเพราะว่าการสร้างหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ นั้น เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถทำได้โดยให้เหตุผลว่าเพื่อทำให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ โดยความเป็นจริงแล้วเป็นการเอื้อผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้องไม่ว่าจะเป็น การสร้างหลักฐานที่เป็นเท็จเพื่อเบิกจ่ายงบประมาณ การแสวงหาโครงการที่จะได้ผลประโยชน์ หรือจัดตั้งโครงการใหม่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ การแปลงนโยบายผลประโยชน์ซับซ้อนขึ้นมาเพื่อการคอร์รัปชัน หรือแม้แต่การใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่ง เพื่อการเรียกรับสินบน จึงทำให้การให้ความสำคัญกับด้านนี้น้อยกว่าด้านอื่น ๆ

โมเดลองค์ประกอบการกำหนดนโยบายมี 7 องค์ประกอบ จำนวน 27 ตัวแปร โดยองค์ประกอบด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อ นโยบายสาธารณะมีค่าน้ำหนักมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมือง และ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการพัฒนาทางเลือก และ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับ ฝ่ายบริหารด้านกระบวนการกำหนดนโยบาย ส่วนองค์ประกอบด้านการแสวงหาทางเลือกมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะมีค่าน้ำหนักมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ในการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น การเมืองต้องถือได้ว่ามีอิทธิพลเป็นอันดับต้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายการจัดสรรผลประโยชน์ของหน่วยงาน ที่มีผลต่อส่วนรวม การนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงาน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมทางการเมืองระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ดังนั้นในการกำหนดนโยบายสาธารณะนั้นจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองเป็นอย่างยิ่ง

ด้านการแสวงหาทางเลือก เป็นด้านที่มีค่าน้ำหนักเป็นอันดับสุดท้าย อาจเป็นเพราะว่าการแสวงหาทางเลือกนั้นมีลักษณะใกล้เคียงกับการพัฒนาทางเลือก ไม่ว่าจะเป็นการจำแนกลำดับชั้นของทางเลือกแก้ไขปัญหา การพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสม โดยการจัดเรียงลำดับการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหา หรือการตรวจสอบทางเลือกในการแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจน

### 3. รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

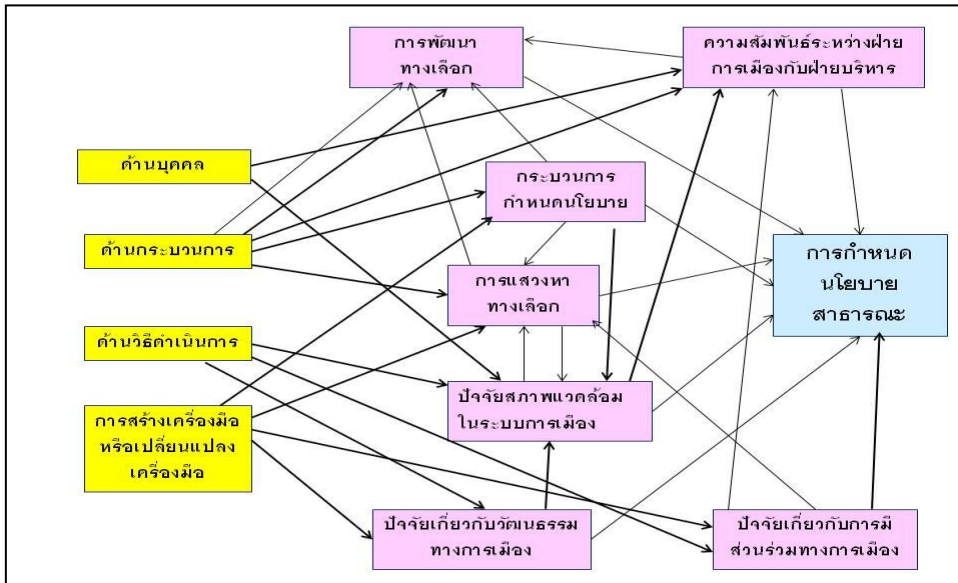
ตัวแปรที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีทั้งหมด 11 ด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าอิทธิพลรวมมากที่สุด ได้แก่ ตัวแปรด้านกระบวนการ รองลงมาคือ ตัวแปรด้านกระบวนการกำหนดนโยบาย ตัวแปรด้านปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหาร ตัวแปรด้านบุคคล ตัวแปรด้านวิธิตำเนินการ ตัวแปรด้านการสร้างเครื่องมือหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ ตัวแปรด้านการพัฒนาทางเลือก ตัวแปรด้านปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง ตัวแปรด้านการแสวงหาทางเลือก ตัวแปรด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ ตัวแปรด้านปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ของโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง การทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่นำมาศึกษาสามารถอธิบายความแปรปรวนการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ร้อยละ 71 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ของตัวแปรภายในแต่ละตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนของ ด้านกระบวนการกำหนดนโยบาย ด้านปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง ด้านการพัฒนาทางเลือก ด้านการแสวงหาทางเลือก ด้านปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหาร ด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ร้อยละ 1.19, 0.92, 0.79, 0.75, 0.59, 0.44, 0.44 ผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ตัวแปรด้านกระบวนการเป็นด้านที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มากที่สุดเพราะการทุจริตเชิงนโยบาย เป็นการแสวงหาประโยชน์หรือการเอื้อประโยชน์ให้กับตัวเองและพวกพ้องอย่างเป็นทางการ โดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายหรือการตีความโดยใช่



กฎระเบียบต่าง ๆ จากคิดเป็นถูก ซึ่งการดำเนินการต่าง ๆ จะเกิดขึ้นภายใต้ช่องโหว่ของกฎหมาย และส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวมและขัดต่อหลักธรรมาภิบาลที่ดี นอกจากนี้ การทุจริตเชิงนโยบายยังมีลักษณะซับซ้อนและแยบยล โดยผู้กระทำการทุจริตจะเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กลุ่มทุนธุรกิจซึ่งเป็นเครือข่าย และพวกพ้องของนักการเมืองและกลุ่มข้าราชการ โดยมีนักการเมืองซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นเป็นตัวการสำคัญในการกำหนดนโยบายที่ทำให้ความเห็นชอบอนุมัติหรืออนุญาตเกี่ยวกับการดำเนิน โครงการลงทุนของรัฐขนาดใหญ่ (Mega Project) และโครงการของรัฐบาลที่ใช้จ่ายเงินจากงบประมาณแผ่นดินจำนวนมาก ทั้งนี้ โดยมีเจตนาเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้อง การทุจริตเชิงนโยบายเป็นการทุจริตที่ถูกสร้างขึ้นมาให้เสมือนว่ามีความชอบธรรม ผ่านกระบวนการกำหนดนโยบายที่มีความสมเหตุสมผล โดยการนำเอาข้อมูลหลักฐานหรือเหตุผลทางวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการสร้างความน่าเชื่อถือ หรือความชอบธรรมของนโยบาย โดยการสร้างกฎหมายขึ้นมารองรับเพื่อให้นโยบายนั้น ๆ มีความถูกต้องหรือความชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นในการกำหนดนโยบายเพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันจะต้องเริ่มตั้งแต่การกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการปราบปรามการทุจริต เชิงนโยบาย เพื่อให้การปราบปรามการทุจริตเชิงนโยบายได้ผลและมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงควรกำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูลการทุจริตหรือการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐ ควรกำหนดหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในกระบวนการพิจารณาร่างกฎหมายแต่ละฉบับในเว็บไซต์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการพิจารณาร่างกฎหมายของสมาชิกรัฐสภาในแต่ละขั้นตอนได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง เพิ่มบทลงโทษกรณีการสมคบคิดกันทุจริต โดยกำหนดให้เป็นความผิดตามแนวทางของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อให้สามารถใช้กฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีการสมคบคิดกันทุจริตได้ ทางด้านจริยธรรมของนักการเมือง ควรกำหนดให้มีองค์กรและหน่วยงานที่รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน ทั้งนี้ หากอาศัยเกณฑ์เฉพาะความผิดในทางกฎหมายอาญาเพียงอย่างเดียวมาใช้จะทำให้กระบวนการในการพิจารณา และการรวบรวมพยานหลักฐาน มีข้อจำกัดในการเอาผิดต่อฝ่ายการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้อง และควรส่งเสริมให้ภาคประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ เฝ้าระวัง รายงานผลสู่สาธารณะ รวมทั้งการร่วมสร้างค่านิยมและทัศนคติที่ดีในการต่อต้านการทุจริต

สรุปเป็นโมเดล Risrel โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดังภาพ



ภาพที่ 1 โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

**ข้อเสนอแนะจากการวิจัย**

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการศึกษาพบว่าตัวแปรด้านกระบวนการมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มากที่สุด แต่ในตัวแปรด้านนี้ตัวแปรที่มีคะแนนเฉลี่ยระดับการปฏิบัติ มากที่สุดคือระบบการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ไม่สามารถตรวจสอบการทุจริตได้อย่างจริงจัง ซึ่งหากเป็นเช่นนี้ ควรที่จะต้องมีจัดระบบการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ให้เป็นรูปแบบที่ชัดเจน และมีการชี้แจงระบบการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ให้แก่ผู้ที่มีหน้าที่หรือเกี่ยวข้องเข้าใจในวิธีการปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับผู้บริหารจะต้องดำเนินการอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อทางราชการอย่างสูงสุด

**ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป**

ควรมีศึกษาพัฒนารูปแบบระบบการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายที่มีความเหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- โกวิทย์ พวงงาม. (2549). รายงานการวิจัยประเมินองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศด้าน  
ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ : มิสเตอร์ก็้อปปี.
- ชำนาญ ปริบาล. (2546). ปัญหาในการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ทุจริต : ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด  
เกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บริบูรณ์ รักษาดี. (2550). ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น.  
นิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- ประภัศร เสวิกุล. (2554). คอร์รัปชัน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [http://www.psevikul.com/index.php?  
lay=show&ac=article&id=539310860&Ntype=5](http://www.psevikul.com/index.php?lay=show&ac=article&id=539310860&Ntype=5). (วันที่ค้นข้อมูล : 30 มกราคม 2556).
- สังคิต พิริยรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2549). คอร์รัปชันกับประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : ศูนย์  
เศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.



## **New Public Management Affecting Public Administrative Reform within the Local Administrative Organizations in Khonkaen Province**

Athit Phanpool<sup>1</sup>, Kamonvit Loyma<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Students of Doctoral Degree (Public Administration) , Faculty of Humanities and Social Science, Phetchabun Rajabhat University

<sup>2</sup>Lecturer, Faculty of Humanities and Social Science, Phetchabun Rajabhat University

**Abstract :** This current study aimed 1) to examine the levels of new public management within the local administrative organizations in Khonkaen province, 2) to determine the factors affecting new public management and public administrative reform within the local administrative organizations in Khonkaen province, and 3) to research the relationship structure between new public management and public administrative reform within the local administrative organizations in Khonkaen province. In addition, the population targeted for this study was public servants, officials, and contact employees of 19 sub-district administrative organizations in Khonkaen province, and afterwards 2,110 of the subjects were purposively randomized to set samples. This study was kind of survey research. Therefore, a paper questionnaire was designed as a tool to collect data. Then, the gathered data was analyzed by a statistical packaged program through frequency, percentage, mean, standard deviation, and Lisrel Model analysis.

### **The findings of the study were:**

1) The overall level of new public management—consisting of the aspects of public participation, financial and accounting improvement, relationship through contact jobs, competition, customer focus, appropriate decentralization to departments, responsibilities, review of the state government's roles, outcome focus, performance evaluation, private management imitation, and transparency—was high. Meanwhile, public administrative reform—comprising the aspects of management reform, appropriate structuring of the state government, modification of the state government's roles, human management reform, and budget reform—was high. 2) The factors affecting new public management and public administrative reform indicated that human management reform weighed the highest value of 1.02; subsequently, appropriate structuring of the state government weighed 0.94; last, budget reform had the lowest weighed value of 0.71. 3) The relationship structure between new public management and public administrative reform showed both positive and negative values between 0.553 and 0.795. The values between responsibilities and customer focus were equal at 0.553. The model of new public management affecting public administrative reform within the sub-district administrative organizations in Khonkaen province received 89 percent of the whole value. According to the value analysis, performance evaluation met 85 percent; private management imitation received 53 percent; review of the state government's roles obtained 78 percent; decentralization to departments obtained 59 percent; competition received 60 percent; customer focus obtained 27 percent; relationship through contact jobs obtained 31 percent; financial and accounting improvement received 72 percent; responsibilities received 16 percent; transparency obtained 28 percent; and public participation obtained 17 percent.

**Keywords:** New Public Management, Public Administrative Reform

**Corresponding Author :** อาทิตย์ ผ่านพูล นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ E-mail : chang\_isc@hotmail.com Tel.094692-6541

## การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มีผลต่อการปฏิรูประบบราชการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

อาทิตย์ ผ่านพูล<sup>1</sup>, กมลวิษ ลอยมา<sup>2</sup>

<sup>1</sup>นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

<sup>2</sup>อาจารย์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

**บทคัดย่อ :** การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่และการปฏิรูประบบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่และการปฏิรูประบบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น และ 3) เพื่อศึกษาโครงสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่และการปฏิรูประบบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ข้าราชการพนักงานและลูกจ้างของเทศบาล อบต. จังหวัดขอนแก่น จำนวน 19 แห่ง ประชากรที่เลือกใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2,110 คน แบบเจาะจง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและเครื่องมือที่ใช้เลือกในการวิจัย การเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์โมเดลลิสมัล (Lisrel Model)

### ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการปรับปรุงการจัดการทางการเงินและบัญชีด้านการดำเนินงานในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสัญญาด้านการแข่งขัน ด้านการเน้นลูกค้าด้านการกระจายอำนาจของการแบ่งแยกย่อยหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เหมาะสม ด้านการมีบริการรับผิดชอบ ด้านการทบทวนบทบาทภาครัฐ ด้านการมุ่งเน้นผลลัพธ์ ด้านการวัดผลการปฏิบัติงาน ด้านการเลียนแบบการจัดการภาคเอกชน และด้านความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก การปฏิรูประบบราชการด้านการปฏิรูปวิธีการบริหารจัดการด้านการจัดโครงสร้างราชการให้เหมาะสม ด้านการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของราชการ ด้านการปฏิรูปการบริหารงานบุคคล และด้านการปฏิรูประบบงบประมาณอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่และการปฏิรูประบบราชการด้านการปฏิรูประบบราชการการบริหารงานบุคคลมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1.02 รองลงมาคือ ด้านการจัดโครงสร้างให้เหมาะสมมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.94 ด้านการปฏิรูประบบงบประมาณมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุดเท่ากับ 0.71 3) รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่และการปฏิรูประบบราชการมีความสัมพันธ์ทั้งทางบวกและทางลบมีค่าอยู่ระหว่าง 0.553-0.795 ด้านการมีบริการรับผิดชอบต่อประชาชน

เน้นลูกค้า มีค่าเท่ากับ 0.553 โมเดลการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มีผลต่อการปฏิรูประบบราชการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นมีค่าร้อยละ 89 ด้านการวัดผลการปฏิบัติงาน ร้อยละ 85.00 ด้านการเลียนแบบการจัดการภาคเอกชน ร้อยละ 53.00 ด้านการทบทวนบทบาทภาครัฐ ร้อยละ 78.00 ด้านการกระจายอำนาจของการแบ่งแยกย่อยเป็นหน่วยงานต่างๆ ร้อยละ 59.00 ด้านการแข่งขัน ร้อยละ 60.00 ด้านการเน้นลูกค้า ร้อยละ 27.00 ด้านการทำงานรูปแบบคล้ายสัญญา ร้อยละ 31.00 ด้านการปรับปรุงการจัดการทางการเงินและบัญชี ร้อยละ 72.00 ด้านการมีภาระรับผิดชอบ ร้อยละ 16.00 ด้านความโปร่งใส ร้อยละ 28.00 และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ร้อยละ 17.00

**คำสำคัญ :** การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่, การปฏิรูประบบราชการ

---

## บทนำ

การปฏิรูปการบริหารราชการ คือ ความพยายามมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารราชการ จากสภาพที่เป็นอยู่ (Status quo) ซึ่งเป็นที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพใหม่ที่ดีกว่าแล้ว ก็อาจกล่าวได้ว่า ประเทศไทยได้ดำเนินการปฏิรูประบบราชการอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานไม่ต่ำกว่าสองทศวรรษ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากปัจจุบัน กระแสการปฏิรูประบบราชการครั้งสำคัญล่าสุด ก่อตัวขึ้นตั้งแต่ภายหลังวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 โดยระบบราชการไทยถูกมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาการพัฒนาประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหลายชุดก็ตาม การปฏิรูปได้ดำเนินการโดยมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก และมีแผนการที่ชัดเจนเริ่มต้นจากรัฐบาลชุดที่มี พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภาอย่างชัดเจนว่าต้องการให้มีการปฏิรูประบบราชการต่อมาได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 12/2540 ลงวันที่ 9 มกราคม 2540 แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการขึ้น โดยนายกรัฐมนตรีเข้ามีบทบาทเป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ คณะกรรมการชุดนี้มีมติให้จัดทำแผนแม่บทการปฏิรูประบบราชการ และแผนปฏิบัติการการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งผ่านการประชาพิจารณ์ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2540 แผนแม่บทนี้ถือเป็นฉบับแรก และฉบับประวัติศาสตร์ของประเทศไทย นับจากปฏิรูปครั้งใหญ่ในสมัยอยุธยา รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถและพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่สอง พระราชโอรสระหว่าง พ.ศ. 1991-2072 และในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวใน พ.ศ. 2435 เพราะเป็นการเสนอให้มีการปฏิรูปโครงสร้างระบบราชการครั้งใหญ่ที่ประเทศไทยไม่ได้ดำเนินการมาแล้วร่วม 105 ปี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2544 : 189)

สาระสำคัญของแผนแม่บทการปฏิรูประบบราชการ (พ.ศ. 2540-2544) ได้กำหนดหลักการใหญ่สองหลักการแรกคือ การปรับบทบาท ภารกิจ และขนาดของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีวิธีการปฏิบัติการจัดกลุ่มภารกิจ การจัดโครงสร้างส่วนราชการให้สอดคล้องกับการจัดกลุ่มภารกิจ การปรับปรุงกลไกและวิธีการบริหารงบประมาณแผ่นดิน เป็นต้น หลักการที่สองคือการปรับปรุงระบบการทำงานของหน่วยงานรัฐซึ่งมีวิธีการปฏิบัติ เช่น ให้นำหน่วยงานของรัฐต้องมีการรายงานแผนงานต่อประชาชนให้หน่วยงานของรัฐมีการประเมินผลการปฏิบัติงานในระบบเปิด จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานการให้บริการระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชน เป็นต้น (โกกิน พลกุล และชาญชัย แสวงศักดิ์, 2541 : 11-118)

ในสมัยรัฐบาลชุดที่มี นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรีได้ดำเนินการปฏิรูปต่อเนื่องจากรัฐบาลก่อน โดยออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2541 กำหนดให้มีคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ (ปปร.) โดยนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ และให้มีสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ (สำนักงานปปร.) เพื่อให้เป็นองค์กรหลักในการดำเนินการ การประสานงานและผลักดันการปฏิรูประบบราชการด้วย (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ, 2543 ก : 9 ; สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ, 2543 ข : 10) และต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ “แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ” เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2542 ตามที่คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการเสนอ โดยมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐให้ตามหลักการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่เน้นการทำงานโดยคำนึงผลลัพธ์ เน้นครอบคลุมแผน 5 ด้าน ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ, 2543 ก : 13-15)

1. แผนปรับเปลี่ยนบทบาท ภารกิจ และวิธีการบริหารงานของภาครัฐ
2. แผนปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณ การเงิน และพัสดุ
3. แผนปรับเปลี่ยนระบบบริหารบุคคล
4. แผนปรับเปลี่ยนกฎหมาย
5. แผนปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม และค่านิยมในการบริหารงานภาครัฐ

นอกจากนี้รัฐบาลชุดนายชวน หลีกภัย ยังได้ให้ความเห็นชอบกับข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ในการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 อีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ, 2543 ก : 40) และความก้าวหน้าในการปฏิรูปยังคงดำเนินต่อไป โดยต่อมาในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 เพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกระบวนการในการบริหารจัดการประเทศเสียใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2546) โดย

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3 ได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ว่า

“การบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติ การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน”

ความในวรรคข้างต้น ถือได้ว่าเป็นการสรุปยอดหลักการสำคัญของการปฏิรูประบบราชการครั้งนี้ และยังสามารถพิจารณาได้ว่า ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) นั่นเอง (ทศพร ศิริสัมพันธ์. 2546 : 27)

อนึ่งในวรรค 3 และ 4 ของมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ยังได้ระบุต่ออีกว่า

“ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรานี้จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการและการสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติก็ได้”

ปรากฏในปีถัดมา รัฐบาลได้ดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นการกำหนดรายละเอียดในทางปฏิบัติขยายความจากมาตรา 3/1 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 โดยในมาตรา 6 ของพระราชกฤษฎีการะบุว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย” ดังต่อไปนี้

1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ



7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

เป็นที่น่าสังเกตว่าการขยายความของวลี “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” ตามพระราชกฤษฎีกานี้มีความแตกต่างไปจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งตามระเบียบดังกล่าวชี้ว่า หลักการ “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” ประกอบด้วย 6 ประการ ได้แก่

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักการรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

และในหนังสือคู่มือเป็นคำอธิบายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว ได้ระบุอย่างชัดเจนว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า good governance ด้วยเหตุนี้ จึงพอสรุปได้ว่าวลี “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” ตามพระราชกฤษฎีกามีความแตกต่างไปจากวลี “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีที่กำหนดไว้ไว้ใกล้เคียงกันมากระหว่างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีน่าจะทำให้ผู้คำทั่วไปมิได้มีเวลาพิจารณาในรายละเอียดของการให้คำจำกัดความเกิดความเข้าใจไปว่าสองวลีนี้เป็นเรื่องเดียวกัน แม้แต่นักวิชาการที่ศึกษาเรื่องนี้เอง ก็จะไม่ทันสังเกตว่าสองวลีนี้ในเอกสารทางราชการกำหนดไว้ต่างกัน (พรชูลี อาชวบูรณ์. 2547 : 3-4) จึงอาจกล่าวได้ว่าการกำหนดวลีที่ทั้งสองนี้ชวนให้เกิดความเข้าใจที่สับสนได้ง่าย และในเอกสารยุทธศาสตร์การส่งเสริมกระบวนการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรมและค่านิยมของระบบราชการ (พ.ศ. 2547 - 2550) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ของยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทย (พ.ศ. 2546 - 2550) ในหัวข้อเป้าประสงค์หลัก 3 ประการ ในประการที่หนึ่งกำหนดว่า

“ข้าราชการมีกระบวนการทัศน์ใหม่ในการปฏิบัติราชการ โดยยึดหลักการจัดการภาครัฐแนวใหม่ และการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี”

จึงทำให้เกิดข้อสงสัยว่า วลี “การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี” หมายถึงสิ่งเดียวกับ “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546) หรือว่าหมายถึงสิ่งเดียวกับ “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542) และ เมื่อไม่ได้มีการวงเล็บภาษาอังกฤษและไม่ได้มีการให้คำอธิบายไว้ ผู้วิจัยจึงขอตีความในการใช้วลี “การบริหารจัดการ

บ้านเมืองที่ดี” ในที่นี้ซึ่งอยู่คู่กับวลี “การจัดการภาครัฐแนวใหม่” ว่าการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในที่นี้น่าจะหมายถึง good governance นั่นเอง นัยหนึ่งการตีความเช่นนี้ถือว่าวลีนี้ตรงกับความหมาย (แต่ต่างรูปคำ) ที่ใช้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542

ทั้งคำว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” (ตามพระราชกฤษฎีกา) “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี) และการจัดการภาครัฐแนวใหม่ คำว่า “ที่ดี” ที่ปรากฏอยู่ในสองวลีและคำว่า “แนวใหม่” นั้นต่างเป็นคำที่แสดงความหมายเชิงคุณค่าในทางบวก แต่เฉพาะวลีที่ลงท้าย “ที่ดี” เท่านั้นที่ถูกบัญญัติอยู่ในส่วนการจัดการภาครัฐแนวใหม่ แม้จะถูกใช้ในเอกสาร ทางราชการ (เช่น เอกสารเรื่อง การบริหารภาครัฐแนวใหม่ส่วนราชการไทยของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน) แต่ไม่ได้เป็นคำที่บัญญัติในกฎหมาย ซึ่งเป็นเหตุผลที่เข้าใจได้ เพราะแนวความคิดรวบยอดการจัดการภาครัฐแนวใหม่เป็นแนวความคิดรวบยอดทางวิชาการที่ยากแก่การสื่อถึงสาธารณชนในวงกว้าง

ประเด็นปัญหาต่อไปมีอยู่ว่าเมื่อ “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี) ตรงกับคำว่า good governance อย่างแน่ชัดแล้ว วลี “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” จะตรงกับคำว่า new public management หรือไม่คำตอบนี้ผู้วิจัยไม่สามารถให้ได้ ดังนั้น ณ เวลานี้ วลีที่ไม่มีปัญหาว่าในการตกลงที่จะสื่อในชั้นนี้กับคำในภาษาอังกฤษคือ “การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี” ลำดับต่อไปจึงนำพิจารณาเฉพาะในสามวลีต่อไปนี้ ได้แก่ “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” “การจัดการภาครัฐแนวใหม่” และ “การปฏิรูประบบราชการ”

ผู้วิจัยเห็นว่า หลักฐานข้อมูลขั้นต้นที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์ฐานะของวลีทั้งสามสามารถพิจารณาได้จากข้อความตรงหมายเหตุต่อท้ายพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ซึ่งกล่าวถึงเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ

“โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระบบบริหารราชการเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและการให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้การบริหารราชการแนวทางใหม่ต้องมีการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถประเมินผลการปฏิบัติราชการในแต่ละระดับได้อย่างชัดเจน มีกรอบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการกำกับการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติราชการ...”

จากความที่อ้างข้างต้น พอจะชี้ได้ว่า ภาษาที่ใช้ตามกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ เรียกการปฏิรูประบบราชการว่าการปรับปรุงระบบบริหารราชการ และการปรับปรุงระบบบริหารราชการนี้ยึดกรอบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ข้อบ่งชี้นี้สอดคล้องกับความในมาตรา 3/1 ตามที่ได้กล่าวมาก่อนหน้าแล้ว โดยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นอย่างไร ได้มีการระบุลงรายละเอียดถึงขั้นการออกพระราชกฤษฎีกาแล้ว ส่วนวลีที่การบริหารราชการแนวทางใหม่มีความหมายเท่ากับการจัดการภาครัฐแนว

ใหม่หรือไม่ยังไม่อาจสรุปได้ตามบริบทของข้อความนี้ เฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการภาครัฐแนวใหม่เป็น ศัพท์เฉพาะทางวิชาการสากล ประเด็นความสำคัญในการทำความเข้าใจให้ชัดเจนจึงเหลืออยู่ว่า การ ปรับปรุงหรือการปฏิรูประบบราชการไทย ซึ่งถือกรอบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนั้นมีความสัมพันธ์ กับการจัดการภาครัฐแนวใหม่อย่างไร การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการจัดการภาครัฐ แนวใหม่หรือไม่ ถ้าใช่เพราะเหตุผลใด ถ้าไม่ใช่เพราะเหตุผลใด ถ้าใช่ส่วนใดไม่ใช้ส่วนใดเพราะเหตุผล ใด ปมคำตอบเรื่องนี้จึงอยู่ที่ความหมายของการจัดการภาครัฐแนวใหม่คืออะไรนั่นเอง

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า ข้อมูลที่ผู้วิจัยอ้างได้ก็คือการปฏิรูประบบราชการ (ที่ยึดกรอบการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี) ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ กล่าวสั้นหนึ่งก็คือ ผู้วิจัย สามารถสรุปอย่างน้อยที่สุดได้ว่าในการปฏิรูประบบราชการ ได้มีการนำแนวคิดจัดการภาครัฐแนวใหม่มา พิจารณามาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของระบบราชการ

ด้วยเหตุนี้ในการศึกษาความคิดของข้าราชการ ในการปฏิรูประบบราชการกับการจัดการภาครัฐ แนวใหม่นี้ ผู้วิจัยจึงสามารถตั้งคำถามในการศึกษาความคิดของข้าราชการ ได้ทั้งสองแบบคือ แบบแรก ความคิดของข้าราชการต่อหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่กำหนดในพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และแบบที่สอง ความคิดของข้าราชการ ต่อหลักการการจัดการภาครัฐแนวใหม่ การตั้งคำถามแต่ละแบบมีจุดดี จุดอ่อนต่างกันการตั้งคำถามแบบแรกจุดดีคือ เป็นการศึกษาความคิดของ ข้าราชการต่อการปฏิรูประบบราชการตามสภาพที่กำหนดในบริบทของข้าราชการอย่างน้อยที่สุด โดย หลักการหรือกรอบของกฎหมายแต่มีจุดอ่อน คืออาจเป็นการละเลยต่อการสำรวจตรวจสอบความถูกต้อง ตามมาตรฐานหลักวิชาที่เป็นได้ ส่วนการตั้งคำถามแบบที่สองมีจุดดี คือเป็นการพิจารณาจากแนวคิดที่เป็น ระบบชุดหนึ่งในทางวิชาการแต่มีจุดอ่อนคือ บางส่วนอาจไม่ได้เป็นสิ่งที่ถูกนำมาปฏิบัติจริงในสังคมไทย ก็เป็นได้ แต่อย่างไรก็ดี หากปรากฏในกรณีที่บางส่วนของแนวความคิดรวบยอดการจัดการภาครัฐแนว ใหม่ไม่ได้ถูกนำมาใช้ในสังคมไทย นั่นก็ยังไม่อาจสรุปได้ว่าสิ่งที่ไม่ได้ถูกนำมาใช้หมายถึงสิ่งที่ไม่ สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่พึงปรารถนาของสังคมไทยหรือสังคมไทยไม่มีศักยภาพที่จะพัฒนาให้ เกิดสิ่งนั้นขึ้นได้ ไม่ว่าจะในกรณีใดก็ตามในเมื่อข้อเท็จจริงเป็นที่ยอมรับว่าการปฏิรูประบบราชการได้รับ อิทธิพลจากแนวความคิดรวบยอดการจัดการภาครัฐแนวใหม่จึงมีความจำเป็นในอันที่จะทำความเข้าใจ แนวความคิดรวบยอดดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ในงานวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยเลือกตั้งคำถามแบบที่สองเนื่องจากยังไม่มีผลงานทางวิชาการที่ ศึกษาแนวความคิดรวบยอดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ในมิติสากล และมิติที่ปรับสู่บริบทเชิงวัฒนธรรม ของไทยโดยตรง การตั้งปัญหาแบบนี้จึงอาจช่วยเสริมหรือตรวจสอบการศึกษาตามแบบที่หนึ่งได้

ความสำเร็จในการปฏิรูประบบราชการย่อมมีที่มาจากหลายด้าน เช่น เจตจำนงอันแน่วแน่ของฝ่ายการเมืองการปฏิรูปเชิงโครงสร้างและระบบการบริหารบุคคลต่าง ๆ การเปิดให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบกลไกรัฐ แต่ปัจจัยสำคัญที่ไม่อาจละเลยได้ประการหนึ่งคือ ความคิดของตัวข้าราชการเอง เพราะความคิดย่อมมีผลต่อการกำหนดพฤติกรรมของข้าราชการ ทราบว่า ข้าราชการมีความคิดต่อการจัดการภาครัฐแนวใหม่อย่างไรย่อมเป็นประโยชน์ต่อการประเมินผลการปฏิรูประบบราชการในแง่หนึ่ง ตลอดจนสามารถใช้ประโยชน์ในการวางนโยบายในการพัฒนาตัวข้าราชการได้ (จุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์. 2547 : 1-6)

องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบลปกครองท้องถิ่นไทยมีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการประชาชนในท้องถิ่นตามกฎหมาย โดยจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ส่งผลต่อการบริหารราชการแผ่นดินของไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบลเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ และมีบทบาทหน้าที่ในการให้บริการประชาชนมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งในการบริหารงานนั้นจะบริหารโดยมีผู้บริหาร ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในพื้นที่ นับตั้งแต่มีการประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 บทบาทอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมไปมาก เนื่องจากรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนและความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตน โดยเฉพาะ จึงมีบทบาทหน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยมีเพียงทำหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังคงขยายบทบาทหน้าที่ออกไปรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นด้วย และเป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารและการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเทศบาลเพิ่มมากขึ้น โดยพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชนและการรักษาความสงบเรียบร้อย 4) ด้านการวางแผนส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว 5) ด้านบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ศาสนา จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบลนั้น มีจุดหมายเพื่อให้เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้บริการในด้านต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง รวดเร็ว เป็นธรรม และเท่าเทียมสอดคล้องกับ

บริบทของท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น อย่างไรก็ตามที่รัฐบาลกลางไม่อาจทำได้ดีเท่า แต่ในภาวะปัจจุบันกลับพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลตำบลหลายแห่งก็มีปัญหาเกิดขึ้น ดังนี้

1. จำนวนบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนที่เป็นข้าราชการ พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้าง ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีภาระค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรสูงมากขึ้น เกิดปัญหาคนล้นงาน

2. ปัญหาด้านความโปร่งใส มีการทุจริตกันอย่างกว้างขวาง

3. การขาดประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณ ซึ่งเห็นได้จากโครงการหลาย ๆ โครงการของท้องถิ่นสร้างแล้วไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง หรือไม่มีการใช้ประโยชน์เลย

4. การให้บริการประชาชนยังมีความล่าช้า ไม่มีความคล่องตัวอย่างที่ควรจะเป็น

5. ยังมีการยึดแนวปฏิบัติเดิม ๆ จากราชการส่วนกลางมาปฏิบัติงานในท้องถิ่น

6. การสรรหาพนักงานยังใช้ระบบอุปถัมภ์ทำให้ได้พนักงานที่ไม่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับงานแต่ละประเภท

สิ่งที่เกิดขึ้นนี้น่าจะเป็นผลมาจากระบบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังขาดความชัดเจน และขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารท้องถิ่นยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารที่ไม่เพียงพอ ตลอดจนทัศนคติและค่านิยมของบุคลากรภาครัฐที่ไม่เอื้อต่อการให้บริการประชาชนและพัฒนาองค์กร ขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของประชาชนในท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักถูกตั้งข้อสงสัยว่ามีศักยภาพในการบริหารจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตนได้มากน้อยเพียงใด ดังนั้น ในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนในปัจจุบันต้องทำให้เห็นว่ามีความร่วมมือกันอย่างแท้จริง (อรพิน สบโชคชัย, 2543 : 24)

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบลและเป็นองค์กรที่เลือกตั้งจากประชาชน ควรยึดหลักการบริหารภาครัฐแนวใหม่ ซึ่งต้องมีระบบการทำงานที่โปร่งใส ประชาชนและหน่วยงานจากภายนอกสามารถจะตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่สะท้อนการทำงาน กล่าวคือมีข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้า ด้านผลผลิต และผลลัพธ์แสดงผลการปฏิบัติงานที่มีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่าย การตัดสินใจสำคัญ ๆ ซึ่งมีผลผูกพันในระยะยาวควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การลงประชามติ การทำประชาพิจารณ์โครงการลงทุนในระยะยาว (โกวิทย์ พวงงาม, 2549 : 30)

แนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) หรือเรียกว่า “การจัดการนิยม” (Managerialism) หรือ “การบริหารภาครัฐที่อาศัยระบบตลาด (Market-based Public Administration)” หรือ “รัฐบาลผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Government)” (เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ, 2545) เป็นแนวคิดทางการบริหารที่ถูกนำมาใช้ตั้งแต่ปี 1980 เป็นต้นมา โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อให้การ

บริหารจัดการภาครัฐมีความทันสมัย เนื่องจากเห็นว่าการบริหารจัดการภาครัฐในปัจจุบันไม่อาจตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเห็นว่าการบริหารงานภาครัฐแบบเดิมนั้น มีโครงสร้างที่ใหญ่โต เทอะทะ มีกฎระเบียบที่ยุ่งยากจุกจิกหลายชั้นตอนจนทำให้เกิดความล่าช้าของระบบราชการหรือที่เรียกว่า เรดเทป (Red tape) ให้มีความสำคัญกับปัจจัยนำเข้าและกระบวนการมากกว่าผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ระบบการบริหารงานบุคคลภาครัฐที่ไม่เหมาะสม ระบบการจ้างงานจนเกษียณ การผูกขาดการดำเนินงานที่ไม่จำเป็น เหล่านี้ไม่สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกปัจจุบันได้ จึงมีการเสนอแนวคิด/หลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ที่ให้ความสำคัญกับผลผลิตและผลลัพธ์ของการบริหารงาน การปรับ โครงสร้างองค์กรให้เล็กลง ในลักษณะงานจิว แจ๊ว กระจาย การบริหารงานบุคคลที่เน้นประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดผลสำเร็จของงานการลดภาระงานของภาครัฐที่ไม่จำเป็นโดยการให้ออกชนเข้ามาดำเนินการ หรือการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ (Privatization) การจ้างเหมาเอกชนให้ดำเนินงานในงานบางประเภท (Outsourcing) การเน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้จ่ายงบประมาณ ฯลฯ ซึ่งได้มีการนำแนวคิดนี้ไปใช้ในการปฏิรูประบบการบริหารงานภาครัฐหลายประเทศทั่วโลก (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2545 : 14)

ประเทศไทยเองก็ได้รับอิทธิพลจากกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นโดยได้มีการนำแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้ในหลายหน่วยงานของภาครัฐที่สำคัญ อาทิ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หรือ กพร. ซึ่งได้เริ่มมีการปฏิรูปการบริหารจัดการทั้งในเรื่องการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การประเมินผลการปฏิบัติราชการ การใช้การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management) หรือแม้แต่การตราและประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ฯลฯ แต่ในส่วนของการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในปัจจุบันยังไม่ปรากฏความชัดเจนในเรื่องของการนำหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้เท่าใดนัก

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในด้านของการบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันที่ยังมีภาพลักษณ์ของความด้อยในการบริหารจัดการ มีความจำเป็นอย่างมากที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจะต้องพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการ และแก้ไขปัญหาของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งสามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นรากฐานการพัฒนาที่สำคัญของประเทศ แนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่เป็นแนวทางหนึ่ง ที่ได้รับความสนใจนำมาประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุง และพัฒนาของการบริหารงานภาครัฐในยุคปัจจุบัน แต่การที่จะนำหลักการดังกล่าวมาใช้ในองค์กรหรือหน่วยงาน จะต้องคำนึงบริบทขององค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ เป็นสำคัญ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจว่า มีความเป็นไปได้เพียงใดในการประยุกต์หลักการบริหาร

จัดการของภาครัฐแนวใหม่มาใช้ในการบริหารงานของท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารงานของท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของคนในท้องถิ่น รวมทั้งมีความยั่งยืนของการพัฒนาและหากมีความจำเป็นไปได้มีปัจจัยใดบ้างที่ควรคำนึงถึงในการประยุกต์หลักการดังกล่าวมาใช้ในการบริหารของท้องถิ่น

ในภาพรวม องค์ความรู้ของการบริหารภาครัฐในยุคเก่าได้ครอบงำแนวทางของการบริหารงานภาครัฐ โดยเฉพาะระบบบริหารราชการแผ่นดินของไทยมาโดยตลอด ทำให้เกิดผลกระทบหลายประการ

1. ทำให้การบริหารของรัฐมีลักษณะผูกขาดไม่ก่อให้เกิดการแข่งขันกันระหว่างหน่วยงานของรัฐในการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนระหว่างผู้รับบริการและประชาชนผู้บริโภค ในทางลึกลับหนึ่งกลับเป็นการเสริมและกระตุ้นให้หน่วยงานของรัฐและข้าราชการ ตลอดจนพนักงานของรัฐใช้บทบาทการผูกขาดแสวงหาประโยชน์ให้หน่วยงานและสมาชิกของหน่วยงานเป็นหลักการบริหารงาน ลักษณะขาดประสิทธิภาพสิ้นเปลือง ไม่ประหยัด ประชาชนขาดความสะดวกในการรับบริการและเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการให้ภาคเอกชนเข้าร่วมในกิจกรรมของรัฐ เพื่อช่วยในการพัฒนาประเทศ ซึ่งมีผลทำให้ความสามารถของประเทศในการแข่งขันกับประชาคมโลกมีสมรรถนะต่ำ

2. ทำให้การบริหารงานของรัฐช่วยสร้างรูปแบบการปกครองรัฐให้เป็นการปกครองโดยข้าราชการอย่างมีความเป็นสถาบัน โดยเฉพาะลักษณะของการรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางในทุก ๆ กิจกรรมของรัฐ มีผลทำให้แนวทางการบริหารไม่สอดคล้องกับอุดมการณ์ประชาธิปไตย ความสามารถในการสนองต่อความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย กระจัดกระจายกันอยู่ทั่วประเทศจึงมีต่ำ เพราะข้าราชการทุกระดับต้องฟังคำสั่งและนโยบายที่มาจากส่วนกลาง ความรวดเร็วในการสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ก็มักจะล่าช้าไม่ทันการณ์

3. ทำให้การบริหารงานโดยองค์กรของรัฐต้องเผชิญกับภาวะในการประสานการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานด้วยกันเอง ทั้งในระดับแนวตั้งลงล่างและในระดับแนวราบต่อแนวราบ เกิดความล่าช้า ความขัดแย้งความไม่สามารถในการประสานกิจกรรมร่วม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมของชาติ วัตถุประสงค์ที่บรรลุมักจะเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของกองมากกว่ากรม ของกรมมากกว่ากระทรวง และของกระทรวงมากกว่าประเทศ โดยรวมยิ่งไปกว่านั้นยังมีผลให้เกิดปัญหาในการน่านโยบายของรัฐไปปฏิบัติ รัฐมีการตัดสินใจแก้ปัญหาเชิงนโยบาย แต่การน่านโยบายไปปฏิบัติมักจะมีล้มเหลวหรือล่าช้า ไม่ทันการณ์มาโดยตลอด

4. การขยายตัวขององค์กรภาครัฐ ซึ่งมีลักษณะของการขยายทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ ยังทำให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนในภารกิจ มีการทำงานที่เหลื่อมล้ำและขัดแย้งกัน มีการเพิ่มกำลังคนและงบประมาณในอัตราที่ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น เป็นภาวะในระยะยาวต่อการพัฒนาประเทศ เกิดบวมพอง

ด้านเงินเดือน และสวัสดิการ ผลประโยชน์ของข้าราชการถึง 2 ใน 3 ของงบประมาณแผ่นดินทำให้เหลือ  
งบที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศในอัตราที่น้อยมากในแต่ละปี

5. การขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้เกิดความผิดหวังจากชุมชนสะสม ประชาชนขาด  
ศรัทธาในรัฐและทำให้สร้างภาระการเผชิญหน้าระหว่างชุมชนกับรัฐบ่อยครั้ง และมีรูปแบบที่มีแนวโน้ม  
ของความรุนแรงสะสมเพิ่มขึ้น

6. การที่หน่วยงานของรัฐมีการประเมินผลในระบบปิดเข้าข้างตนเอง ทำให้กระบวนการ  
งบประมาณแผ่นดินของรัฐไม่สามารถสะท้อนการแก้ปัญหาของประเทศได้ ซึ่งการใช้งบประมาณเพิ่มก็  
เป็นการสร้างปัญหาเรื้อรังสะสมในหน่วยงานของรัฐในระบบราชการไทยมากยิ่งขึ้น การประเมินผลที่  
ออกมาจึงเป็นการตอกย้ำให้มีการดำเนินงานในโครงการที่ไม่ได้ผลทำให้ทำต่อไปมากขึ้น ๆ อย่างไม่ จบ  
สิ้น (ทศพร ศิริสัมพันธ์ และคณะ. 2545 : 15)

จากกรอบแนวคิดดังกล่าว เมื่อพิจารณาถึงระบบบริหารงานภาครัฐของไทย ในปัจจุบันเราก็คง  
พอจะมองเห็นถึงทิศทางของความเปลี่ยนแปลงได้บ้าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรภาครัฐมี  
ภารกิจหลัก การจัดการระบบบริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อ  
ประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาการบริหารจากราชการบริหาร  
ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แต่หลังจากที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (ถูกยกเลิก  
โดยรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550) มีเจตนารมณ์มุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน  
ท้องถิ่นมีผลบังคับใช้ทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองการ  
บริหารและมีหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะทั้งนี้ รัฐจะกำกับดูแลได้เท่าที่จำเป็น ตามที่กฎหมายกำหนด และ  
เพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศ

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่และการปฏิรูประบบราชการขององค์กร  
ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และการปฏิรูประบบราชการ  
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่  
และการปฏิรูประบบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

### วิธีการดำเนินการวิจัย

แนวทางการวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือ  
ในการเก็บข้อมูลกับประชากรเป้าหมาย ประชาชนพื้นที่เทศบาล และ อบต. จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ 1)



เทศบาลนครขอนแก่น 2) เทศบาลเมืองชุมแพ 3) เทศบาลเมืองเมืองพล 4) เทศบาลเมืองบ้านไผ่ 5) เทศบาลเมืองกระนวน 6) เทศบาลเมืองบ้านทุ่ม 7) เทศบาลตำบลพระลับ 8) เทศบาลตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ 9) เทศบาลตำบลภูเวียง และองค์การบริหารส่วนตำบล 10 แห่ง ได้แก่ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพระ 2) องค์การบริหารส่วนตำบลกุดขอนแก่น 3) องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา 4) องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ 5) องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ 6) องค์การบริหารส่วนตำบลชนบท 7) องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี 8) องค์การบริหารส่วนตำบลคำแคน 9) องค์การบริหารส่วนตำบลกุดกว้าง 10) องค์การบริหารส่วนตำบลดินดำ

### **กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย**

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนพื้นที่เทศบาล และ อบต. จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ 1) เทศบาลนครขอนแก่น 2) เทศบาลเมืองชุมแพ 3) เทศบาลเมืองเมืองพล 4) เทศบาลเมืองบ้านไผ่ 5) เทศบาลเมืองกระนวน 6) เทศบาลเมืองบ้านทุ่ม 7) เทศบาลตำบลพระลับ 8) เทศบาลตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ 9) เทศบาลตำบลภูเวียง และองค์การบริหารส่วนตำบล 10 แห่ง ได้แก่ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าพระ 2) องค์การบริหารส่วนตำบลกุดขอนแก่น 3) องค์การบริหารส่วนตำบลศิลา 4) องค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ 5) องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ 6) องค์การบริหารส่วนตำบลชนบท 7) องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี 8) องค์การบริหารส่วนตำบลคำแคน 9) องค์การบริหารส่วนตำบลกุดกว้าง 10) องค์การบริหารส่วนตำบลดินดำจำนวน 2,110 คน แบบเจาะจง

### **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายเปิดแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และ อาชีพ

2. แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ได้แก่ 1) การมุ่งเน้นผลลัพธ์ 2) การวัดผลการปฏิบัติงาน 3) การเลียนแบบการจัดการของภาคเอกชน 4) การทบทวนบทบาทของภาครัฐ 5) การกระจายอำนาจของการแบ่งแยกย่อยเป็นหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสม 6) การแข่งขัน 7) การเน้นลูกค้า 8) การทำงานในรูปความสัมพันธ์เชิงสัญญา 9) การปรับปรุงการจัดการทางการเงินและบัญชี 10) การมีภาระรับผิดชอบ 11) ความโปร่งใส 12) การมีส่วนร่วมของประชาชน

3. แบบสอบถามที่เกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการ ได้แก่ 1) การปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของระบบราชการ 2) การจัดโครงสร้างราชการให้เหมาะสม 3) การปฏิรูปวิธีการบริหารจัดการ 4) การปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคล 5) การปฏิรูประบบงบประมาณ

### การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลนั้นสามารถแยกอธิบายลักษณะการใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา ใช้เพื่อให้ทราบลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติเชิงอนุมานใช้ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สถิติการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (Lisrel Model)

### ผลการวิจัย

#### 1. ระดับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

จากการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 12 ด้าน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{x}=4.16$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ( $\bar{x}=4.34$ ) ด้านการปรับปรุงการจัดการทางการเงินและบัญชี ( $\bar{x}=4.32$ ) ด้านการทำงานในรูปความสัมพันธ์เชิงสัญญา ( $\bar{x}=4.31$ ) ด้านการแข่งขัน ( $\bar{x}=4.26$ ) ด้านการเน้นลูกค้า ( $\bar{x}=4.21$ ) ด้านการกระจายอำนาจของการแบ่งแยกย่อยหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสม ( $\bar{x}=4.20$ ) ด้านการมีภาระรับผิดชอบ ( $\bar{x}=4.18$ ) ด้านการทบทวนบทบาทของภาครัฐ ( $\bar{x}=4.16$ ) ด้านการมุ่งเน้นผลลัพธ์ ( $\bar{x}=4.14$ ) ด้านทักษะการใช้ด้านการวัดผลการปฏิบัติงาน ( $\bar{x}=4.09$ ) ด้านการเลียนแบบการจัดการของภาคเอกชน ( $\bar{x}=3.93$ ) และ ด้านความโปร่งใส ( $\bar{x}=3.75$ ) ตามลำดับ

#### 2. ระดับการปฏิรูประบบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

จากการศึกษา พบว่า การปฏิรูประบบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{x}=4.11$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปฏิรูปวิธีการบริหารจัดการ ( $\bar{x}=4.18$ ) ด้านการจัดโครงสร้างราชการให้เหมาะสม ( $\bar{x}=4.17$ ) ด้านการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของระบบราชการ ( $\bar{x}=4.08$ ) ด้านการปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคล ( $\bar{x}=4.07$ ) และ ด้านการปฏิรูประบบงบประมาณ ( $\bar{x}=4.03$ ) ตามลำดับ

#### 3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และการปฏิรูประบบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

3.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการภาครัฐ แนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น มี 12 องค์ประกอบ จำนวน 49 ตัวแปร โดยองค์ประกอบด้านความโปร่งใสมีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ เท่ากับ 0.97 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบเท่ากับ 0.04 รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.91 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบเท่ากับ 0.77 ส่วนองค์ประกอบด้านการทบทวนบทบาทของภาครัฐมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนัก เท่ากับ -0.07 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบ เท่ากับ 0.23

### 3.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่และการปฏิรูประบบราชการ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิรูประบบราชการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่นมี 5 องค์ประกอบ จำนวน 22 ตัวแปร โดยองค์ประกอบด้านการปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคลมีค่าน้ำหนักมากที่สุด คือ เท่ากับ 1.02 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบเท่ากับ 0.83 รองลงมาคือ ด้านการจัดโครงสร้างราชการให้เหมาะสมมีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.94 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบเท่ากับ 0.92 ส่วนองค์ประกอบด้านการปฏิรูประบบงบประมาณมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด โดยมีค่าน้ำหนัก เท่ากับ 0.71 และมีค่าความแปรปรวนร่วมกับองค์ประกอบ เท่ากับ 0.65

## 4. รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และการปฏิรูประบบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มีผลต่อการปฏิรูประบบราชการขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์ทั้งทางบวกและทางลบมีค่าอยู่ระหว่าง -.553 ถึง .795 โดยค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรสูงสุดคือ ด้านการเลียนแบบการจัดการของภาคเอกชน กับ การปฏิรูประบบราชการมีค่าเท่ากับ .795 รองลงมาคือ ด้านการทบทวนบทบาทของภาครัฐกับ การปฏิรูประบบราชการมีค่าเท่ากับ .788 ต่ำสุดคือ ด้านการมีภาระรับผิดชอบ กับ ด้านการเน้นลูกค้ามีค่าเท่ากับ-.553 โดยโมเดลการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มีผลต่อการปฏิรูประบบราชการขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ที่นำมาศึกษาสามารถอธิบายความแปรปรวนของการปฏิรูประบบราชการขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ได้ร้อยละ 89 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ( $R^2$ ) ของตัวแปรภายในแต่ละตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนของด้านการวัดผลการปฏิบัติงานด้านการเลียนแบบการจัดการของภาคเอกชน ด้านการทบทวนบทบาทของภาครัฐด้านการกระจายอำนาจของการแบ่งแยกย่อยเป็นหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมด้านการแข่งขัน ด้านการเน้นลูกค้าด้านการทำงานในรูปความสัมพันธ์เชิงสัญญาด้านการปรับปรุงการจัดการทางการเงิน และบัญชีด้านการมีภาระรับผิดชอบด้านความโปร่งใสด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้ร้อยละ 85.00, 53.00, 78.00, 59.00, 60.00, 27.00, 31.00, 72.00, 16.00, 28.00 และ 17.00 ตามลำดับ

## อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มีผลต่อการปฏิรูประบบราชการขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่นนั้น มีประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาอภิปรายผลดังนี้

### 1. ระดับการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่และการปฏิรูประบบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 12 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการปรับปรุงการจัดการทางการเงินและบัญชีด้านการทำงานในรูปความสัมพันธ์เชิงสัญญาด้านการแข่งขันด้านการเน้นลูกค้าด้านการกระจายอำนาจของการแบ่งแยกย่อยหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมด้านการมีภาระรับผิดชอบด้านการทบทวนบทบาทของภาครัฐด้านการมุ่งเน้นผลลัพธ์ด้านทักษะการใช้ด้านการวัดผลการปฏิบัติงานด้านการเลียนแบบการจัดการของภาคเอกชน และ ด้านความโปร่งใสตามลำดับ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพราะต้องการมีสังคม และต้องการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง อีกทั้งในปัจจุบันการปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการประชามติเพื่อขอความคิดเห็นจากประชาชนในเขตที่รับผิดชอบเพื่อต้องการที่จะสนองต่อความต้องการของประชาชนรวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการที่หน่วยงานปฏิบัติ มากขึ้นสอดคล้องงานวิจัยของ จูไรรัตน์ จุลจักษ์วัฒน์. 2547.

ด้านความโปร่งใสเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในด้านการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้ข้อมูลต่าง ๆ อย่างถูกต้องจึงทำให้ประชาชนเกิดความไม่แน่ใจว่าการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนั้นให้ดำเนินการเพื่อส่วนร่วมหรือผลประโยชน์ของคนภายในองค์กร อีกทั้งข้าราชการการเมืองที่เข้ามาส่วนใหญ่มุ่งจะมุ่งหาผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวมสอดคล้องงานวิจัย

ของ จุมพล หนิมพาณิช. 2550

การปฏิรูประบบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการปฏิรูปวิธีการบริหารจัดการด้านการจัดโครงสร้างราชการให้เหมาะสมด้านการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของระบบราชการด้านการปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคล และ ด้านการปฏิรูประบบงบประมาณตามลำดับผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้ ด้านการปฏิรูปวิธีการ

บริหารจัดการเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าการบริหารจัดการในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความทันสมัยมาใช้ในการบริหารจัดการ มีการให้อิสระความคล่องตัวในการบริหารกับส่วนต่าง ๆ ในหน่วยงานมีระบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มาประยุกต์ใช้การปฏิรูปวิธีการบริหารจัดการ ทำให้การดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพิ่มมากขึ้นสอดคล้องงานวิจัยของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ พลเรือน. 2548.

ด้านการปฏิรูประบบงบประมาณเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าการจัดจําการรายได้ท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาท้องถิ่น ภาวที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ อันเป็นผลเนื่องมาจากประเภทภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองมีเพียงภาษีบางประเภทเท่านั้น คือภาษีโรงเรือนและที่ดินภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย แม้ว่ามีความพยายามในการจัดเก็บภาษีอย่างเต็มที่ แต่สภาพพื้นที่ไม่มีแหล่งของรายได้เพียงพอที่จะให้จัดเก็บได้ ก็มีความจําเป็นต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลอย่างมากเข้าและทำให้เกิดปัญหาที่ตามมาในทางปฏิบัติคือปัญหาการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจที่เกิดความเหลื่อมระหว่างท้องถิ่นต่าง ๆ ในการเข้าถึงแหล่งรายได้สอดคล้องงานวิจัยของ เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. 2545.

## 2. ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่และการปฏิรูประบบราชการ

โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการภาครัฐ แนวใหม่ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น มี 12 องค์ประกอบ จำนวน 49 ตัวแปร โดยองค์ประกอบด้านความโปร่งใสมีค่าน้ำหนักมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนองค์ประกอบด้านการทบทวนบทบาทของภาครัฐมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

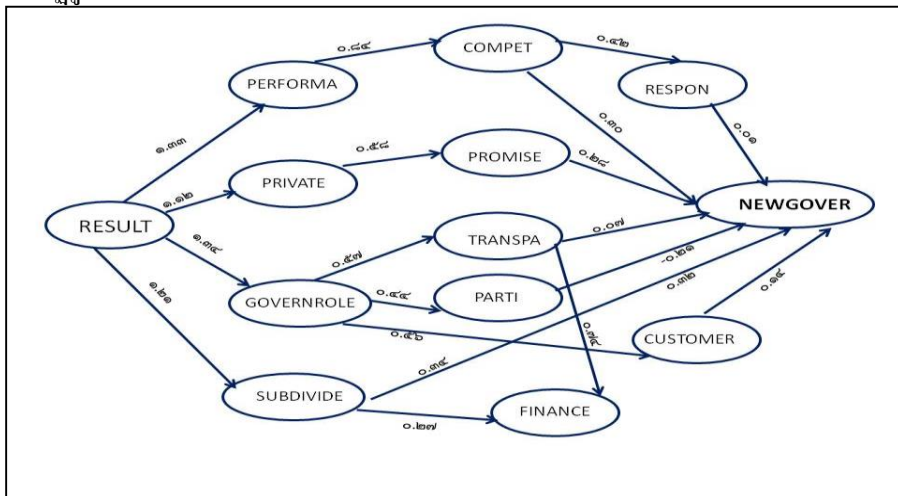
ด้านการทบทวนบทบาทของภาครัฐเป็นด้านมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานส่วนท้องถิ่นยังขาดการถ่ายโอนงานที่เคยดำเนินการให้เอกชนหรือหน่วยงานระดับรอง ๆ ลงไป ดำเนินการแทนรวมทั้งขาดการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานกับองค์กรอื่นที่มีลักษณะการดำเนินงานเช่นเดียวกัน เพื่อนำผลการเปรียบเทียบมาพัฒนาผลการดำเนินการ แต่ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีการเปรียบเทียบการดำเนินงานเพราะไม่สามารถยอมรับข้อบกพร่องของตนเอง ทำให้การดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นไม่ประสบผลสำเร็จสอดคล้องงานวิจัยของ สุพจน์ ทรายแก้ว. 2545.

โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิรูประบบราชการ ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่นมี 5 องค์ประกอบ จำนวน 22 ตัวแปร โดยองค์ประกอบด้านการปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคลมีค่าน้ำหนักมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัด โครงสร้างราชการให้เหมาะสม ส่วนองค์ประกอบด้านการปฏิรูประบบงบประมาณมีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

3. รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และการปฏิรูประบบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น

ตัวแปรการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่ส่งผลกระทบต่อปฏิรูประบบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีทั้งหมด 12 ด้าน โดยมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการปฏิรูประบบราชการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 12 ด้าน โมเดลโครงสร้างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่ส่งผลกระทบต่อปฏิรูประบบราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่นที่นำมาศึกษาสามารถอธิบายความแปรปรวนของการขับเคลื่อนสู่ประชาคมอาเซียน ได้ร้อยละ 89 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ( $R^2$ ) ของตัวแปรภายในแต่ละตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนของด้านการวัดผลการปฏิบัติงานด้านการเลียนแบบการจัดการของภาคเอกชน ด้านการทบทวนบทบาทของภาครัฐด้านการกระจายอำนาจของการแบ่งแยกย่อยเป็นหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมด้านการแข่งขันด้านการเน้นลูกค้าด้านการทำงานในรูปความสัมพันธ์เชิงสัญญาด้านการปรับปรุงการจัดการทางการเงินและบัญชีด้านการมีภาระรับผิดชอบด้านความโปร่งใสด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้ร้อยละ 85.00, 53.00, 78.00, 59.00, 60.00, 27.00, 31.00, 72.00, 16.00, 28.00 และ 17.00 ตามลำดับ

สรุปเป็นโมเดล Risrel โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโมเดลการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มีผลต่อการปฏิรูประบบราชการขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น ได้ดังภาพ



ภาพที่ 1 โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มีผลต่อการปฏิรูประบบราชการขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น

### ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มีผลต่อการปฏิรูประบบราชการขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น

1. จากการศึกษาพบว่าด้านการวัดผลการปฏิบัติงานมีอิทธิพลต่อการปฏิรูประบบราชการขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น มากที่สุด เพราะฉะนั้นในการวัดผลการปฏิบัติงานนั้น ควรจะต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐานการวัดที่มีความชัดเจน โปร่งใส เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน เพราะถ้าหากการวัดผลการปฏิบัติงานไม่มีความเป็นธรรม จะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความไม่พอใจ ส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจทำให้การดำเนินการปฏิรูประบบราชการไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2. จากศึกษาพบว่า การปฏิรูประบบราชการ การปฏิรูประบบประมาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นมีค่าเฉลี่ยน้อยเป็นเพราะว่าการจัดเก็บภาษีไม่เป็นไปตามความคาดหมายที่จะนำมาพัฒนาท้องถิ่น ควรปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีและการบริหารงานงบประมาณ

### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบของการประเมินผลการปฏิบัติงานที่มีความเหมาะสมต่อการดำเนินการปฏิรูประบบราชการขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานภาครัฐโดยนำทฤษฎีการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่มาประยุกต์ใช้ระหว่างองค์กรภาครัฐหน่วยงานอื่นๆแล้วนำมาวิเคราะห์การพัฒนาแบบที่เหมาะสมต่อไป

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้บริหาร พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

### บรรณานุกรม

โกวิทย์ พวงงาม. (2549). **มิติใหม่การปกครองท้องถิ่น วิสัยทัศน์ กระจายอำนาจ และการบริหารงาน**

**ท้องถิ่น.** คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, สำนักงาน. (2542). **การปฏิรูประบบราชการ : ทางออกของการ**

**แก้ปัญหาและฟันฝ่าวิกฤต.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน ก.พ..

\_\_\_\_\_. (2543ก). **คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2540-2543.** กรุงเทพมหานคร : สถาบัน

ส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี.

จุไรรัตน์ จุลจักรวัฒน์. (2547). ความคิดเห็นในการปฏิบัติราชการของข้าราชการไทยกับการจัดการ  
ภาครัฐแนวใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย.

ทศพร ศิริสัมพันธ์ และคณะ. (2545). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ การพัฒนาระบบและกลไกของการ  
ตรวจสอบของการบริหารราชการแผ่นดิน โครงการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบตรวจสอบ  
การบริหารราชการแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2546). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ การพัฒนาระบบและกลไกของการตรวจสอบ  
ของการบริหารราชการแผ่นดิน โครงการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบตรวจสอบการบริหาร  
ราชการแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

พรชูลี อาชวบำรุง. (2547). รายงานวิจัยเรื่องกระบวนการทัศน์และคุณลักษณะของข้าราชการไทย.  
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

โกกีน พลกุล และชาญชัย แสวงศักดิ์. (2541). กฎหมายมหาชนกับการปฏิรูประบบราชการในยุค  
โลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2545). การปฏิรูประบบราชการภายใต้กระแสการจัดการภาครัฐใหม่ และข้อ  
วิพากษ์. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.

อรพิน สฟโชคชัย และคณะ. (2543). รายงานผลการศึกษาโครงการศึกษารูปแบบและแนวทางการ  
ส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล. (ม.ป.ท.) : มูลนิธิสถาบันการวิจัยเพื่อการ  
พัฒนาประเทศไทย.





## **Part C**

# **บทความวิชาการ**



## สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบของผู้สูงอายุไทย

ดร.รัชชณพัฒน์ ปานพรม

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี/การแพทย์ และการวางแผนประชากรของประเทศได้ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และก่อให้เกิดปัญหา ผลกระทบต่างๆตามมามากมาย ผู้สูงอายุแต่ละคนมีสภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันทั้งในเรื่อง ฐานะความเป็นอยู่ ความสะดวกสบาย และการช่วยเหลือจากหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่สามารถประกันได้ว่าผู้สูงอายุแต่ละคนจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีทุกคน นอกจากนั้น การเข้าสู่วัยผู้สูงอายุสำหรับบางคนนั้นยังได้ปรับเปลี่ยนสถานภาพ จากบทบาทที่เคยเป็นที่พึ่งของลูกหลานในฐานะผู้นำครอบครัว เมื่ออายุมากขึ้น ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่มีรายได้เลี้ยงตนเอง ต้องมีคนคอยดูแลอย่างใกล้ชิด จึงเกิดการเปลี่ยนสถานภาพจากการเป็นผู้นำกลายเป็น “ผู้พึ่งพา” ต้องอาศัยลูกหลานหรือผู้อื่นในการดูแล และที่สำคัญผู้สูงอายุยังจะต้องเผชิญกับปัญหาของการปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น การรับรู้ในสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริงในอนาคตจะเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการแก้ไขปัญหาที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างทันท่วงที

### บทนำ

จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504-พ.ศ.2509) จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-พ.ศ.2564) ในปัจจุบัน ประเทศไทยเรามีการพัฒนามาเป็นลำดับ ทั้งนี้ก็เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพบริบทของสังคมไทยและสังคมโลก ทำให้ประเทศมีความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่ทันสมัยและสามารถผลิตคิดค้นวิธีการที่จะเอาชนะธรรมชาติ แต่ผลของการพัฒนา ก็ได้ก่อให้เกิดปัญหาตามมาเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนเรื่อง วิถีชีวิตมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ของศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้กล่าวไว้ว่า ทำไมจึงว่าภาวะของมนุษย์และของโลกโตรมเต็มที่แล้ว ทั้งๆที่มนุษย์มีความทันสมัยมากขึ้นๆ มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอันนำไปสู่การสร้างสิ่งมหัศจรรย์ต่างๆมากมาย นั่นคือการมองแบบแยกส่วน ถ้ามองภาพรวมจะเห็นความป่วยหรือความโตรมจนวิกฤต 3 อย่างใหญ่หรือวิกฤตทั้ง 3 ดังนี้ คือ (ประเวศ วะสี,

2550: 4-7) **หนึ่ง โลกวิกฤต:** ธรรมชาติเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ เพราะให้กำเนิดแก่สรรพสิ่งทั้งหลาย ธรรมชาติป่วย เพราะมนุษย์มีจำนวนมากขึ้นและมีพฤติกรรมในการเสพมากเกินไปที่เรียกว่า บริโภคนิยม วัตถุนิยมสุดโต่ง มนุษย์มีจำนวนมาก และบริโภคได้มากเพราะความสำเร็จของการพัฒนา จึงต้องระวังว่าจะอะไรที่เรียกว่า ความก้าวหน้าหรือความสำเร็จนั้นอาจกลายเป็นปัญหาได้ **สอง วิกฤตทางสังคม:** มนุษย์มีมากเกินไป มีความแออัดยัดเยียดแต่มีความเป็นตัวใครตัวมันมากขึ้น ช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย และระหว่างประเทศที่จนกับประเทศรวยกว้างออกไปทุกที ด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างที่กล่าวถึงทำอยู่ ครอบครัวยุคใหม่เป็น ปีกแผ่น ความเป็นชุมชนแตกสลาย อาชญากรรมและความรุนแรงต่างๆมากขึ้น และโลกที่เชื่อมโยงถึงกันหมด กลายเป็นโลกที่ซับซ้อน หมุนเร็ว เกิดสภาพโกลาหลได้ง่าย สังคมที่เปลี่ยนแปลงเร็วอย่างนี้ ระบบประสาทของมนุษย์ทนไม่ไหว จึงไปทำให้ตัวมนุษย์เองวิกฤต (Human Crisis) และ**สาม วิกฤตที่ตัวมนุษย์เอง:** ปัญหาใหญ่ของมนุษย์ทั่วโลกคือความเครียด เมื่อเครียดมากก็มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น ดิคาเสพติดฆ่าตัวตาย ฆ่าคนอื่นตาย และก่อความรุนแรงต่างๆ นานา หมดแรง ท้อแท้ รู้สึกว่าหมดหวัง ไม่รู้ชีวิตจะเป็นอย่างไรต่อไป ถ้าภาวะเก่าทำให้เราวิกฤตได้ก็ต้องเปลี่ยนภาวะหรือภพภูมิใหม่ คือเปลี่ยนวิถีคิดใหม่ อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ กล่าวว่า “ ถ้ามนุษย์ชาติจะอยู่รอดได้ ก็ต้องเปลี่ยนวิถีคิดใหม่โดยสิ้นเชิง (We shall need a radically new manner of thinking is to survive)

ความเจริญก้าวหน้าสามารถทำให้คนไทยเรามีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและมีอายุที่ยืนยาวขึ้น มีผลทำให้โครงสร้างของประชากรไทยมีการเปลี่ยนแปลงไป จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นซึ่งถือว่าเป็นมาตรฐานความก้าวหน้าทางสังคม บัดนี้เริ่มถูกมองว่าเป็นปัญหาที่ใหญ่พอๆกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทุกวันนี้มีคนวัยทำงาน 4 คนต่อคนวัยเกษียณหนึ่งคน และค่าใช้จ่ายที่พอเหมาะสมควรแก่คนวัยเกษียณก็ถือว่าสูงทีเดียว และในอีก 45 ปีข้างหน้า จะมีคนวัยทำงานเพียงสองคนต่อคนวัยเกษียณหนึ่งคน (จอห์น เกลน, 2555: 27) โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ ประเทศไทยเราได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 คือมีประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 10.5 และจากการคาดการณ์ประชากรผู้สูงอายุของประเทศไทย พ.ศ.2543-2573 คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15.7 ในปีพ.ศ.2573 ขณะที่ประชากรในวัยเด็ก (0-14 ปีขึ้นไป) มีแนวโน้มลดลงอย่างรวดเร็วจากร้อยละ 24.6 ในปีพ.ศ.2543 เหลือร้อยละ 11.2 ในปีพ.ศ.2573 ขณะที่ผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556) และจากรายงานประจำปีสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2553 การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุไทยนั้นมีขนาดและมีแนวโน้มของประชากรผู้สูงอายุปีพ.ศ.2503-2573 สูงขึ้นเรื่อยๆ คือ ในปีพ.ศ.2503 ประเทศไทยมีประชากรจำนวน 26,257,916 คน และมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1,506,000 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 เปอร์เซ็นต์ ในปีพ.ศ.2513 มีประชากร จำนวน 34,397,371 คน และมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1,680,900 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9 เปอร์เซ็นต์ ในปีพ.ศ.2523 มีประชากร จำนวน 44,824,540

คน และมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 2,912,000 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 เปอร์เซนต์ในปี พ.ศ.2533 มีประชากร จำนวน 54,509,500 คน และมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 4,014,000 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 เปอร์เซนต์ เปอร์เซนต์ ในปีพ.ศ.2543 มีประชากร จำนวน 60,916,441 คน และมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 5,792,970 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 เปอร์เซนต์ ในปี พ.ศ.2553 มีประชากร จำนวน 67,313,000 คน และมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 8,011,000 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9 เปอร์เซนต์ ในปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยมีประชากรอาศัยอยู่ทั้งหมด ประมาณ 68.9 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นประชากรไทย 65.9 ล้านคน และเป็นแรงงานข้ามชาติอีกประมาณ 3 ล้านคน ในจำนวนประชากรไทยทั้งหมด 65.9 ล้านคน มีผู้สูงอายุที่อายุ 60 ปีขึ้นไปประมาณ 11 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.5 ในขณะที่ประชากรรวมของประเทศไทยกำลังเพิ่มด้วยอัตราที่ช้าลงอย่างมาก จนเหลือเพียงร้อยละ 0.4 ต่อปี

ในปัจจุบันประชากรสูงอายุกลับเพิ่มขึ้นด้วยอัตราที่สูงมาก ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นด้วยอัตราประมาณร้อยละ 5 ต่อปี ประชากรอายุยิ่งสูงยิ่งเพิ่มเร็ว ประชากรอายุ 80 ปีขึ้นไปเพิ่มด้วยอัตราสูงมากกว่า ร้อยละ 6 ต่อปี (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผศ.), 2559) ในปีพ.ศ.2563 มีประชากร จำนวน 70,100,000 คน และมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 12,272,000 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 เปอร์เซนต์ และในปีพ.ศ.2573 มีประชากร จำนวน 70,629,000 คน และมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 17,763,000 คน คิดเป็นร้อยละ 25.19 เปอร์เซนต์ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผศ.), 2555)

### **ปัจจัยที่มีผลต่อวิถีชีวิต**

วิถีชีวิตเป็นแบบแผนของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่ออกมาซึ่งเป็นไปตามสภาพสังคม เศรษฐกิจ และความสามารถในการที่บุคคลนั้นเลือกแสดงพฤติกรรมออกมาให้เห็น มีปัจจัยหลายประการที่เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล (จ่านง อติวัฒน์สิทธิ์ และคนอื่นๆ, 2547 อ้างถึงใน อธิธิพล คนเพราะ, 2547: 72-73) คือ *ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมธรรมชาติ* ปრაภฏการณ์ธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง และภัยจากธรรมชาติอื่นๆ เป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนต่อวิถีชีวิต เช่น เกิดการอพยพย้ายถิ่น การเปลี่ยนแปลงอาชีพ หรือการคิดค้นวิธีการต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น หรือแม้กระทั่งการมีอุณหภูมิที่แตกต่างกัน ย่อมมีผลต่อการปรับตัวเพื่อต่อสู้กับภัยธรรมชาติเช่นกัน *ปัจจัยด้านประชากร* การเพิ่มขึ้นของประชากรเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ระบบเศรษฐกิจจำเป็นต้องปรับปรุงวิธีการผลิตและการกระจายการผลิต เพื่อตอบสนองความต้องการเพื่อให้เพียงพอกับประชากรที่เพิ่มขึ้น นอกจากนั้นอาจต้องเปลี่ยนแปลง

รูปแบบการปกครอง ระบบครอบครัว และด้านอื่นๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อบุคคลและสังคมได้ **ปัจจัยด้านเทคโนโลยี** การประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่และเทคโนโลยีใหม่เข้ามาในสังคม ย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแบบแผนการดำรงชีวิต เช่น การใช้เครื่องจักรในระบบอุตสาหกรรม การมียานพาหนะในการเดินทาง การใช้เครื่องมือในการเกษตรแทนแรงงานคนและสัตว์ การมีเครื่องมือสื่อสาร ทำให้ผู้หญิงและผู้ชายสามารถทำงานได้เท่าเทียมกับผู้ชายได้ **ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ** เป็นเรื่องของกฎระเบียบของสังคมที่บังคับควบคุมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของคนในสังคม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงระบบกรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลสู่การเปลี่ยนแปลงในระบบอื่นๆ เช่น ระบบการเมือง ระบบความคิด อุดมการณ์และวัฒนธรรมด้านอื่นๆ **และปัจจัยด้านความคิด ความเชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ของคนในสังคม** เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมได้ เช่น การความคิดของคนในสังคมนั้นอาจทำให้เกิดมีการเรียกร้องต่อสู้ในด้านต่างๆเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมได้

โดยสรุปแล้ว การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากภายนอก คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยภายนอกของระบบของสังคม และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์โดยตรงคือ ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านความคิดหรืออุดมการณ์จากปัจจัยทั้งหลายที่กล่าวมาข้างต้น ล้วนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตที่อยู่ในสังคมทั้งสิ้น เพราะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นมีความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กันกับระบบต่างๆที่อยู่ในสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่ดำรงอยู่

### ปัญหาของผู้สูงอายุ

การเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีนั้น ก่อให้เกิดปัญหากับผู้สูงอายุ (สมพร เทพสิทธา, 2550: 14-15) คือ **ปัญหาสุขภาพทางกาย** ผู้สูงอายุมักจะมีปัญหาด้านสุขภาพเสื่อมโทรม มีโรคภัยต่างๆเบียดเบียน ทั้งโรคทางกายและโรคทางสมอง ผู้ที่มีอายุเกิน 65 ปีขึ้นไปมักจะมีการเปลี่ยนแปลงทางสมอง คือ โรคสมองเสื่อม โรคหลงลืม และโรคซึมเศร้า **ปัญหาเศรษฐกิจ** ผู้สูงอายุที่มีฐานะไม่ดี ไม่มีลูกหลานอุปการะเลี้ยงดูอาจจะไม่มีรายได้ หรือมีรายได้ไม่เพียงพอสำหรับค่าครองชีพ ไม่มีที่อยู่อาศัย ทำให้ได้รับความลำบาก **ปัญหาด้านความรู้** ผู้สูงอายุอาจไม่มีความรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้ทันสมัย เพื่อปรับตนเองให้เหมาะสมกับวัยและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป **ปัญหาด้านสังคม** ผู้สูงอายุอาจไม่ได้รับการยกย่องจากสังคมเหมือนเดิม ซึ่งในอดีตเคยมีอำนาจและบริหารแวดล้อม แต่เมื่อเกษียณอายุไป อาจยังเสียดยอำนาจและตำแหน่งที่สูญเสียไป **และปัญหาด้านจิตใจ** ผู้สูงอายุมักจะไม่ได้รับความเอาใจใส่และความอบอุ่นจากลูกหลานอย่างเพียงพอ จึงทำให้รู้สึกเหงา อ้างว้าง และอาจจะมีควมวิตกกังวล

จากสภาพปัญหาดังกล่าวได้ก่อให้เกิดภาระหน้าที่ต่อผู้สูงอายุเอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ที่จะต้องเข้ามาร่วมช่วยกันดูแล และสร้างหลักประกันให้กับผู้สูงอายุ แม้ว่าประเทศไทยเราจะมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่มีหน้าที่คอยดูแลและ การพัฒนาประเทศเพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (Good Quality of Life) แต่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนยังมีปัญหาและอุปสรรคมากมายหลายประการ ได้แก่ ประชาชนยังขาดการใฝ่การพัฒนาตนเอง ขาดจิตสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ การบริการสาธารณะต่างๆยังไม่ดีพอและไม่ทั่วถึง มีมลภาวะสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษ การขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การขาดปัจจัยในการครองชีพ และช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจน สำหรับประเทศไทยนั้น สวัสดิการและการดูแลผู้สูงอายุยังอยู่ในช่วงของการพัฒนามาเป็นลำดับ นโยบายต่างๆที่เกิดขึ้น ก็ยังไม่เป็นรูปธรรมมากนักบางนโยบายยังไม่ได้นำมาสู่การปฏิบัติ และบางนโยบายก็ได้ออกยกเลิกจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล

ถึงแม้ว่าผู้สูงอายุที่มีคู่สมรส หรือมีญาติที่คอยดูแล จะเป็นหลักประกันได้ว่าจะได้รับการดูแล แต่ชีวิตในยุคปัจจุบันเป็นชีวิตที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วอย่างต่อเนื่องในสังคม ชีวิตทุกชีวิตของคนไทยต้องตกอยู่ในภาวะเครียด สับสน จิตไม่สงบ ภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ความไม่แน่นอนของการเมือง ภัยธรรมชาติและภัยที่เกิดจากมนุษย์ มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสุขภาพกาย จิตวิญญาณ สังคม และเศรษฐกิจของคนไทย (ประนอม โอทกานนท์, 2554:55)

### ผลกระทบต่อผู้สูงอายุ

การเข้าสู่วัยผู้สูงอายุได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้สูงอายุในหลายๆด้าน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุหรือผู้ที่เกษียณอายุต่อการดำรงชีวิต (สุรกุล เจนอบรม, 2541: 63-64) คือ **ผลกระทบด้านร่างกาย** เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุทำให้ต้องพบกับความเสื่อมของอวัยวะต่างๆในร่างกาย เช่น ระบบกระดูกเสื่อมทำให้มีปัญหาในการเดิน ระบบประสาทเสื่อม สายตามองไม่ชัด หูตึง เป็นต้น ทำให้ผู้สูงอายุยอมรับกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกายไม่ได้ เกิดความไม่พอใจในชีวิต และถ้าขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพแล้วก็จะมีความสุขที่เสื่อมลงอย่างรวดเร็ว **ผลกระทบด้านจิตใจ** เมื่อเกษียณอายุก็จะถูกเรียกว่าเป็นผู้สูงอายุด้วย ทำให้ผู้เกษียณมองว่าไม่มีความสามารถ และเมื่อออกจากงาน อำนาจที่เคยมีอยู่ก็หมดไปและไม่ต้องทำงานประจำ ทำให้มีเวลามากขึ้น ถ้าผู้เกษียณปรับตัวไม่ได้จะทำให้รู้สึกหงุดหงิด มีความซึมเศร้า คิดว่าตนเองหมดความหมาย ไม่มีคุณค่า และขาดความพึงพอใจในสภาพชีวิตปัจจุบัน **ผลกระทบด้านสังคม** การเกษียณอายุ เป็นการถอนบทบาททางสังคมภายนอก ทำให้มีแต่สังคมภายในบ้าน ขาดการพบปะกับเพื่อนร่วมงาน บทบาทในสังคมลดลง อำนาจที่เคยมีอยู่ก็หมดไป ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองหมดค่า ขาดคนเคารพยกย่อง จึงก่อให้เกิดปัญหาทางจิตใจ มีความเหงาและว้าเหว่ จึงทำให้เกิด

ความไม่พอใจในชีวิต และผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ เมื่อผู้สูงอายุได้เกษียณจากงาน รายได้ก็ลดลง รายได้พิเศษต่างๆก็หมดไป แต่ในขณะที่เดียวกันรายจ่ายเพิ่มขึ้นเพราะต้องมีรายจ่ายเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพที่เสื่อมลงทุกวัน จึงทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ

จากการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุที่ได้ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลง โครงสร้างประชากรในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุนั้นได้ส่งผลกระทบต่อทั้งในระดับมหภาค เช่น ผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ รายได้ต่อหัว การออม การลงทุน และงบประมาณของประเทศ ผลกระทบแรงงานและการจ้างงาน และในระดับจุลภาค เช่น ผลต่อผลิตภัณฑ์และการบริการด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการเงิน ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตใจ ผลกระทบดังกล่าวจะมีความเกี่ยวพันและสัมพันธ์กันทั้งสิ้น กล่าวคือ ถ้าผู้สูงอายุเข้าสู่วัยชรามากขึ้นและเกิดการเสื่อมถอยของสภาพร่างกายจนส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายของตนเองแล้ว ก็จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตใจ ซึ่งท้ายที่สุดก็จะนำมาสู่ผลกระทบในทางสังคมและผลกระทบในด้านเศรษฐกิจของประเทศ

#### บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). เพื่อพวกรุ่นนี้ที่คิดว่า : สะท้อนคิดเพื่อรังสรรค์วิถีไทย. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). 108 แผนชีวิต : สูตรด้านวิกฤตวัยชรา. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.
- ประนอม โอทกานนท์. (2554). ชีวิตที่สุขสมบูรณ์ของผู้สูงอายุ หลักการ งานวิจัย และบทเรียนจากประสบการณ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2550). เศรษฐศาสตร์การเมือง. พิมพ์ครั้งที่4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สงวนเงินมีมา.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย(มส.ผส.). (2555). รายงานประจำปีสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: บริษัท ที คิว พี จำกัด.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย(มส.ผส.). (2559). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2559. นครปฐม: บริษัท พรินเทอริ จำกัด.
- เลน, จอห์น. (2555). ผู้วัยชราอย่างมีศิลปะ แรงบันดาลใจเพื่อชีวิตที่งามอุดม. กรุงเทพฯ: สงวนเงินมีมา.
- สมพร เทพสิทธา. (2536). แก่อย่างมีค่า-ชราอย่างมีสุข. กรุงเทพฯ: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สมพร เทพสิทธา. (2550). แก่อย่างมีค่า ชราอย่างมีสุข. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสมพร เทพสิทธา เพื่อศาสนาและพัฒนาสังคม.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. [ออนไลน์]. (2556). ผู้สูงอายุ. แหล่งที่มา: [www.nso.go.th](http://www.nso.go.th) ค้นเมื่อ 3 กันยายน 2556.



สุรกุล เจนอบรม. (2541). *วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย*. กรุงเทพฯ:  
นิชนแอคเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.

อิทธิพล คำเพราะ. (2547). *วิถีไทย*. ปทุมธานี. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ  
วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.